ИСТОРИЯ, ЗНАЧЕНИЕ
И СИЛА НА ЦАРИГРАДСКАТА
БЪЛГАРСКА БИБЛИЯ ОТ 1871 г.

БИБЛІЯ

сирѣчь

СВЯЩЕННО-ТО ПИСАНІЕ

НА

ВЕТХЫЙ И НОВЫЙ ЗАВѢТЪ,

Вѣрно и точно прѣведено отъ първообразно-то.

ЦАРИГРАДЪ,

Въ Книгопечатницѫ-тѫ на А. Х. Бояджіяна.

—

1871.

ИСТОРИЯ, ЗНАЧЕНИЕ И СИЛА НА ЦАРИГРАДСКАТА БЪЛГАРСКА БИБЛИЯ ОТ 1871 г.

Виенското издание на Библията от 1885 г. е осъвременено копие на оригиналния цариградски български превод от 1871 г., следващо нуждите на развиващия се български език.

На вниманието на читателите е едно от най-сполучливите и точни издания на Библията. Достойнствата на този превод се пораждат от сравнително автентичния брой ползвани източници (издания и ръкописи на Стария и Новия Завет), от силата на интуицията*[1] в стремежа към висока езикова вярност и истинност на превода (при подбора на формулировки) и от богатството на езикови форми (старобългарски и новобългарски), които най-точно предават съдържанието и смисъла на Свещения текст. И днес новобългарският превод от 1871 г. в много отношения превъзхожда най-съвременната международна версия на Библията – "NIV" (New International Version – Нова Международна Версия), създавана в продължение на 13 години (1965-1978) от над 100 учени от цял свят, работещи с най-добрите еврейски, арамейски и гръцки текстове. *[2]

Отчитайки различията в "Превода на 70-те" (Септуагинта) на Стария Завет*[3] с каноничния еврейски Масоретски текст (около 100г. сл. Хр.)*[4], както и различията в преводите на самия Септуагинта, можем да оценим, че работата на 100-те учени, чрез сравнителен анализ на всички известни древни ръкописи е наистина впечатляваща. В тази връзка проф. Николай Шиваров казва: "С

---

*[1] Факторът "интуиция" е изключително необходим, ако сме изправени пред огромен брой различни и несъвпадащи древни ръкописи. Интуицията като Божие откровение е единствено правилната, когато емпиричните методи не помагат. Нейната наличност, като метод за работа, говори в полза на Боговдъхновеността на превода. В древността св. ап. Павел казва: "Всичкото Писание е Боговдъхновено и полезно за поука" /2 Тимот. 3:16/, имайки предвид автентичния текст на Писанието. Но днес, ако този текст е относителен или съмнителен, поради многото преписани версии, често противоречащи си една на друга, тогава можем да говорим и за Боговдъхновеност на превода, където интуицията е една от основните мерки. Нейната полезност не може да се докаже по друг начин освен чрез резултатите от употребата ѝ.

*[2] Вж. NIV Translators' preface, Zondervan Publishing House, 1984.

*[3] "Първият голям превод на Стария Завет на друг език е на гръцки и носи названието "Превод на 70-те" въз основа на разказа в писмото на Аристей до брат му Филократ. В него се говори, че при царуването на Птоломей II Филаделф (285-246) 72 мъже, по 6 от коляно, идват от Йерусалим в Александрия, за да преведат Старозаветните книги на гръцки език. Те извършват това на остров Фарос. По-нови изследвания доказват, че писмото е писано в началото на втората половина на II в. пр. Хр." (цит. по "История и каноничност на старозаветния текст", проф. Николай Шиваров, Синодално изд. С, 1988, с. 34.) (Годишник на Духовната Академия "Св. Климент Охридски", т. XXIX, год. 1979/1980).

*[4] "Еврейският текст и до днес официално е представен от Масоретския… (един задължителен, единен, стандартен текст). Смята се, че той е фиксиран на събор в Ямния около 100 г. сл. Хр." (цит. по Шиваров, пак там, с. 30).

пълно право се установи, че 70-те са превеждали от прототип, който се различава текстуално от протомасоретския...*[5] Няма единен превод на 70-те, има и разлики в протографите, и в начина на превода, дори понякога в една и съща книга. Само въз основа на Септуагинта естествено не може да се постигне протографът ѝ. Текстовото критическо изследване изисква безусловно използване на всички древни ръкописи от различните версии и рецензии."*[6]

На фона на подобно необходимо, обстойно ръкописно изследване, изпъква още повече преводната и редакторска работа и заслуга на малкия екип от учени-книжовници, работили през 60-те години на XIX век над Цариградската Библия:

На първо място това е д-р Елиас Ригс, комуто Британското Чуждестранно Библейско Дружество (БЧБД) възлага превода на Библията на български език. Той е изключителен учен-полиглот, екзегет, богослов и проповедник. Вълко Шопов пише за него: "Д-р Елиас Ригс се отличавал със своя извънредно християнски характер, с голямото си трудолюбие и със своята феноменална способност да борави с древните и новите езици."*[7] "Той е бил роден в гр. Провиданс, САЩ през 1810 г. и е починал през 1900 г. на 90 години. Д-р Ригс е изживял 69 години от живота си в мисионерска работа, от които 6 години в Гърция и 63 години в Турция. Той е превел Библията на три съвсем различни езика: арменски, турски и български; бил е голям лингвист: владеел основно 12 езика и се ползувал отчасти от други осем. Започнал да учи старогръцки език на 9-годишна възраст, староеврейски – на 13, а халдейски, сирийски и арабски езици научил между 14 и 18 годишната си възраст. Когато бил на 20 години издал една Халдейска граматика. Д-р Ед. Хаскел го попитал веднъж дали знае турски само да говори или знае да чете и пише. Той го погледнал зачудено и отговорил: "Дълги години преди Вие да се родите, аз четях и пишех на турски език." (Д-р Ед. Хаскел, в. "Зорница", год. 51, бр. 12-13). През 1832 г. д-р Елиас Ригс бил ръкоположен за пастир и наскоро след това, поканен от Конгрешанския Борд в Бостон, заминал с жена си и още двама мисионери за Турция... След 70 дни (пътуване с кораб) пристигнали в Атина...Д-р Ригс се установил в гр. Аргос, където основал девическо училище. През 1838г. се преместил в Смирна, за да работи между арменците... Проповядвал в холандската църква на гръцки и арменски езици."*[8]

В същия град Смирна (дн. Измир, Турция) през 1850 г. д-р Ригс ангажирал един от големите български книжовници-възрожденци Константин Фотинов (1790-1858) да преведе Стария Завет. Последният се заел усърдно със задачата и превел с помощта на Елиас Ригс само Битие (1857), Псалми (1855), Притчи и Еклисиаст (1857). Междувременно книго-издателството се премества в Цариг-

---

*[5] Пак там, с. 39.
*[6] Пак там, с. 42.
*[7] Шопов, Вълко "Животът на д-р Ел. Ригс", сп. "Домашен приятел", год. XII, бр. 4-5; Цит. по "Вестители на Истината", съст. комитет, изд. "Българско Библейско Дружество" ООД, 1994, с. 103.
*[8] Пос. съч. "Вестители на Истината", стр. 102.

рад през 1852 г., Фотинов го последва през 1857г. и там, на 29 ноември 1858г., Фотинов внезапно починал, неуспявайки да завърши труда си. [*9]
“След неочакваната смърт на К. Фотинов, д-р Ел. Ригс поканил за сътрудник Христодул Костович, родом от Самоков, учител в Габрово. През 1863 г. към тях се присъединил д-р Ал. Лонг, също като сътрудник на д-р Ел. Ригс, а през 1864г. бил поканен за помощник по български език добре известният поет П. Р. Славейков.”[*10]

“Христодул Костович Сичан-Николов (1808-1889) учи в Рилския манастир (където е за кратко време монах), в Мелник и в Будапеща. Учител(ства) в Брацигово и в Априловската гимназия в Габрово (1839). Там се сближава с Неофит Рилски, помага му в учителската и издателска дейност.”[*11] От тази съвместна дейност се зараждат интересът и усилията му в Библейската преводна мисия, затова, когато през 1859г. получава поканата на д-р Ел. Ригс, с радост заминава за Цариград и се включва в работата.

Другият велик българин, участник в екипа на д-р Ел. Ригс, Петко Рачов Славейков (17. 11. 1827-1. 07. 1895), “е първият всестранен талант в българската литература – разработва всички жанрове, тематиката на творбите му е разнородна. Първите му литературни опити са в областта на поезията.

...Славейков е един от пионерите на българската драма и театър, ...един от пионерите на българската театрална критика, ...самобитен журналист и публицист. Вестниците и списанията, които издава, са етап в развитието на българската журналистика и публицистика.

...Славейков съставя и издава учебници и учебни помагала... Съставя и издава песнопойка и календари... Има значителен принос и в областта на фолклористиката и етнографията като събирач, популяризатор и тълкувател на народни умотворения. Славейков е един от създателите на българския книжовен език.”[*12]

“Относно работата на преводачите п-р Ив. Сечанов пише: От двамата българи Христодул Костович минаваше като добър познавач на старогръцки и на западното българско наречие, а Петко Р. Славейков, обичният народен поет и писател, се отличаваше с доброто си познанство на източното българско наречие. Пишещият тези редове, като близък роднина на Хр. Костович, нееднок-

---

[*9] Вж. пак там, с. 99-100; Вж. Енцикл. “Бълг. Възрожд. Интелигенция”, Фотинов, К. Г. ; Вж. Енциклопедия “България”, 7т., Фотинов, К. Г.
(Посочените години към библейските книги не посочват времето на написването, а годината на първото им издание. Вж. “Българска Възрожденска Книжнина. Аналитичен репортоар на българските книги и периодични издания, 1806-1878. “Изд. “Наука и изкуство”, С, 1957; №7674, №7675).

[*10] П-р Ст. Томов, “Бълг. Евангелска л-ра “Юбилеен сборник”, 1908, с. 47. Цит. по пос. съч. “Вестители на Истината”, с. 100.

[*11] Вж. Енциклопедия “Бълг. Възр. Интелигенция” Костович, Хр. С. Н. и Енциклопедия “България” 6т. Сичан Николов Хр. К.

[*12] Вж. Енциклопедия “България”, 6т. Славейков, П. Р.

ратно го е виждал обиколен от речници и Библии на разни езици, усърдно предаден на това свято дело."*13

Именно като добър познавач на източното българско наречие Славейков е поканен през 1864 г. в Цариград "да участвува в редактирането на българския превод на Библията."*14 При огромните му книжовни и просветителски заслуги не е случайно, че му се поверява общата редакция на целия текст на Библията заедно с д-р Елиас Ригс, още повече, като вземем предвид обстоятелството за значението на официалното узаконяване на източното българско наречие в новобългарския книжовен език.

"Достойно е да отбележим, - пише Ив. Сечанов, че Провидението употреби за тази много важна работа най-отличните и най-подготвените хора. Д-р Ел. Ригс и д-р Ал. Лонг, освен гдето основно познаваха главните стари и нови езици, но още коренно владееха български и руски. За д-р Лонг беше излязла даже поговорката, че той знаел по-добре новия български език, отколкото който и да е българин."*15Американски възпитаник, завършил богословие в Бостънския университет, д-р Алберт Лонг (1832-1901)поема мисията на протестантски мисионер и книжовник в поробена България, мисия която му извоюва почетно членство на БКД (дн. БАН, 1884). "От 1857г. работи като методистки проповедник в Шумен, а от 1859 до 1863 г. – в Търново... През 1863 г. се премества в Цариград, където издава "Зорница. Евангелско периодично списание"*16 и активно сътрудничи на д-р Ригс за Библейския превод на български език.

"Мисионерът пастор Алберт Лонг от класа (*випуска/б. а.)* на 1857 година, с когото Теологичният факултет в Конкорд най-много се гордеел, е лингвист, какъвто рядко се среща, - пише в изследването си Атанас Славов. – Научил български и започнал да проповядва на този език едва два месеца след като се захванал с него, а в последния брой на списание "Методист" (*1892/б. а.)* пишело как за него се говори, че знаел почти толкова езици, на колкото ще говорят апостолите по време на Страшния Съд."*17

По повод мисълта на Ив. Сечанов, че **Провидението събира за най-важната работа най-подготвените хора,** интересно е да отбележим някои любопитни "съвпадения" между "звездата на методистките мисионери д-р Лонг" (по А. Славов) и "младия духовен вожд, който ще дойде от чужбина (*в България/б. а.)*, който има мисия между българите и славянските народи" *18 – богословът от Бостънския университет – Петър Дънов. Може би не само факта, че и двамата идват в България от САЩ (Бостън); и двамата са протестантски богослови (по

*13 Сечанов, Ив. Я. "История на българската Библия", сп. "Домашен приятел". г. XII, бр. 4-5; цит. по "Вестители на Истината", с. 100.

*14 Вж. Енциклопедия "България" и Енциклопедия "Българска Възр. Интелигенция". Всички източници, цитирани тук, сочат ролята му на "помощник" и "редактор" на Библията, а не като единствен преводач, както битува мнение сред някои среди, наричащи неправилно Цариградската Бибилия – "Славейкова".

*15 Пос. съч. Ив. Сечанов "Вестители на Истината", пак там.

*16 Вж. Енциклопедия "България", т. 3, Лонг, А.

*17 Славов, Атанас. "Пътят и Времето", т. 1 "Началото", С, 1998, с. 288.

*18 Лучия Грандж – известна френска ясновидка (1895); цит. по "В какво ние вярваме. Истината за Новото учение на Петър Дънов", С., 1998, с. 28.

образование); и двамата работят сред българите с едно и също издание на Библията, както намекът на Провидението за необходимостта от ползотворно сътрудничество на основата на Боговдъхновената Библия, от различни школи с еднакъв корен, осмисля наличието на "съвпаденията". Приживе негласното им сътрудничество е пример за нас, факт който кара Атанас Славов да запише: "...вратите на д-р Лонг, на учителя му Томов (от Богословското училище в Свищов), на пастор Фурнаджиев и много други са винаги отворени за него" (*за Петър Дънов/б. а.)**[19]

Работата на участниците в квартетния екип не е единствена, те само пряко са ангажирани в един пълен превод на Библията (Стар и Нов Завет) на новобългарски език. Косвено в мисията вземат участие Константин Фотинов, Неофит Рилски и свв. Кирил и Методий със своите преводи, така че, негласно, **осем души са положили труда си за настоящото чудесно издание на български език.** Разбира се, това е относителна констатация, защото със същото право към косвената помощ трябва да прибавим труда и на всички, чиито издания са били използвани от четиримата.

И така, когато в средата на XIX век д-р Ригс получава задачата, той е имал зад гърба си относително сполучливото издание на Неофит Рилски на част от Новия Завет.

"През 1839 г. Неофитовият превод бил отпечатан в гр. Смирна под надзора на д-р Ел. Ригс със средствата на Британското Библейско Дружество и то само четирите Евангелия и Деянията на апостолите, - пишат съставителите на Историята на евангелизма в България. – Но по заповед на Цариградския патриарх това първо издание било унищожено. През 1840 г. излязло ново издание в 30 000 екземпляра и било широко разпространено.

...За интереса към това Евангелие и бързия му пласмент четем следното в книгата "България под иго" от историка Никола Станев, стр. 191: "Евангелистите твърдят, че преводът на Новия Завет се похарчил от 1844 до 1857г. в 2000 екземпляра. Това е силно доказателство за грамотността и любознателността на българите, които, без да станат евангелисти, купуват и четат на родния си език Евангелието... Как се е посрещала тая книга свидетелства следният интересен случай: През 1860 г. протестантите занесли 20 Евангелия на пазара в Чирпан. Народът изпърво странял от чужденците. Едно момче българче взело една от тия книги, качило се на един куп дъски, прочело с висок глас няколко реда и казало, че книгите са добри. В един миг се продали и 20-те екземпляра."*[20]

След сформирането си (1859-1864) екипът начело с д-р Ел. Ригс използвал първо направените до този момент преводи на Неофит Рилски, К. Фотинов и старобългарския, на свв. Кирил и Методий. В новото издание езикът трябвало да бъде съвременен, разбираем и в двете си наречия (източно и западно), да отразява вярно и точно съдържанието на Светото Писание, и да е пределно ИСТИНЕН в Божествената терминология (Завети и Закони)- една сериозна, трудна и изключително отговорна задача. Въпреки присъствието на езикови специ-

---

*[19] Пос. съч. "Пътят и Времето", 1т., с. 311.

*[20] Станев, Никола, "България под иго", 2 изд., 1935, с. 191.
Цит. по "Вестители на Истината", с. 98-99.

алисти, Ел. Ригс е използвал написаната от него още през 1842-43 г. " за нуждите на преводите си в Цариград научна модерна граматика на българския съвременен език, "*[21] както я характеризира Атанас Славов.

"Най-напред те (*екипът/б. а.)* прегледали и поправили Неофитовия превод на Новия Завет, който така коригиран, бил отпечатан през 1866 г. в Цариград в малък формат. През месец май същата година д-р Ал. Лонг заминал за Ню Йорк, за да надзирава там отпечатването на същото Евангелие, но в голям формат – на плътна хартия и с подвързия – на левите страници със славянско-български текст, а на десните – с новобългарски."*[22] Пак през 1866 г. П. Р. Славейков преработва и издава в Цариград (шесто издание, книгопечатница на А. Минасиана и съдружие) "Псалтир или книга псаломска", превод на Константин Фотинов. В четвъртото издание (1860) тя вече веднъж е била преработвана от Христодул Костович, а сега Славейков прави окончателната ѝ редакция. Така че през 1866 г. трудът на цитираните осем книжовници дава първите си плодове – Новият Завет и Псалтира, а през 1867 г. излиза от печат второто, преработено издание на "Битие, първа книга Мойсеева", пак в превод на К. Фотинов. *[23]

Трябвало да побързат, защото борбата на българския народ за самостоятелна църква навлязла в решителна фаза. Руската дипломация в лицето на граф Игнатиев "съдействала пред Високата порта за разрешаването на българския църковен въпрос." Междувременно, конфликтът между гръцкото и българското духовенство достигнал критична точка; Портата протакала намесата си умишлено. "Едва когато положението станало нетърпимо и се появили първите явни признаци на общонационално надигане, турското правителство решило да отстъпи в полза на българите."*[24] "С дата 27 февруари 1870 г. Високата порта издава ферман за учредяване на автономна българска църква под името Екзархия.*[25] Екзархийският диоцез е точно определен и обхваща Северна и по-голямата част от Южна България, голяма част от Македония и някои райони на Одринска Тракия."*[26] Започнала подготовка за църковно-народен събор, а Библията би трябвало да бъде готова дотогава. И действително, след многогодишен труд на екипа от книжовници и богослови **бива "осъществен и публикуван в Цариград ПЪЛЕН НОВОБЪЛГАРСКИ ПРЕВОД НА БИБЛЕЙСКИТЕ КНИГИ ПРЕЗ 1871 година**."*[27]

"Благодарение на неуморните усилия на тези вещи и много заслужили дейци, нашата книжнина се сдоби с пълен, а смеем да кажем и с **ИЗВЪНРЕДНО**

---

*[21] Пос. съч. "Пътят и Времето", т. 1, "Началото", с. 288. ;
Вж. "Българска Възрожденска Книжнина. Аналитичен репертоар"…
№8786 Ригс, Елиас (1810-1901). "Notes on the Grammar of the Bulgarian Language", 1843.

*[22] сп. "Християнски свят", 1901 бр. 9. Цит. по "Вестители на Истината", с. 100.

*[23] Вж. Енциклопедия "Бълг. Възрожденска Интелигенция", С, 1988, Фотинов, К. Г. ;
Вж. "Българска Възрожденска Книжнина. Аналитичен репортоар"…t7674, u7675.

*[24] Кратка История на България, изд. "Наука и изкуство", С, 1983, с. 172-173.

*[25] Маркова, Зина. "Българската Екзархия 1870-1879", БАН, С. 1989, с. 28.

*[26] Пак там, с. 29.

*[27] Енциклопедия"България, БАН, С, 1978, 1т. ; Библия.

СПОЛУЧЛИВ ПРЕВОД НА ЦЯЛАТА БИБЛИЯ"*28 – пише Иван Я. Сечанов (1854-1928).

"Библията била отпечатана в 36 000 екземпляра, в два формата – един с по-едър и друг по-дребен шрифт, но и двата с препратки. Последваха по-късно и други издания с подобрени редакционни текстове, съгласно развитието на българския език (настоящото Виенско издание от 1885 е едно от тях).

...Преведената на български език Библия излязла от печат в първата българска печатница (собственост) на д-р Ел. Ригс, основана през 1837 г. в гр. Смирна."*29

"След дълги обиколки из страната и проучвания, преводачите се спрели на източното наречие, което е възприето в текста на Библията, ... Пенчо П. Славейков пише: "Преводът на Библията тури край на езиковата безредица, на боричкането на разните наречия за първенство и установи литературния език. След появяването на Библията на бял свят заглъхват вече разприте между разните български говори и източнобългарският говор става общ език за всички ратници на мисълта и националното съзнание." Германците обичат да казват, че "Лютер, с превода на Свещеното Писание на говоримия език, е създал немския език", но не ще бъде пресилено, ако и ние кажем, че **с превода на Библията на български език е бил установен и уточнен новият български език**."*30

Тук няма случайно подобие, а закономерност. През второто хилядолетие сл. Хр. е. един от основните признаци за самоопределяне културата на отделен народ, или група народи, става ВЯРАТА. Така за арабските народи това е мюсюлманската вяра, а за европейските – християнската. Този фактор става доминиращ при изграждането на литературния език на даден народ, което означава, че езикът, на който е написана свещената книга на вярата на отделния народ, става негласно, но законно негов официален литературен език. Изследователите отдавна са осъзнали този факт и затова охотно регистрират английския превод на Библията на крал Джеймс от 1611 г. (King James Version, "KJV") като основа, върху която се създава съвременният литературен английски език, както и произхода на съвременния немски език от превода на Мартин Лутер и сподвижниците му – Меланхтон, Йонас, Вугенхаген и Амсдорф, през 1534 година.*31

Съпричастен към тази закономерност, изследователят проф. Николай Шиваров изрежда и други примери: "Библейските жанрове безспорно оказват голямо въздействие върху появата и развитието на източните църковни и народни литератури (на гръцки, коптски, сирийски, арамейски, арменски, грузински, арабски и пр.) и на старобългарската и славянската литератури. Превежданите книги през Златния век и сетне са също така под влияние на библейските тестове в литературно отношение, тъй както и появилите се оригинални творе-

---

*28 Сечанов, Ив. Я. "История на българската Библия", сп. "Домашен приятел", г. XII, бр. 4-5, с. 88. цит. по "Вестители на Истината", с. 100-101.

*29 Пак там , "Вестители на Истината", с. 101.

*30 Пак там, с. 100, 101.

*31 Вж. Фехлауер, Адолф. "Мартин Лутер, Живот и вяра", 2изд., 1997 , с. 91-92.

ния. Изследванията в тази насока са трудни, но твърде интересни и от голямо значение."[*32]

В българския език и литература описаната закономерност се проявява двукратно, тъй като езикът ни има древни традиции, при които говорим за официален старобългарски (IXв.), а впоследствие официален среднобългарски език (XIII-XIVв.) и официален новобългарски език (XIXв.). За да разберем превъзходството на настоящото българско издание, трябва да отбележим и двата етапа в официалното превеждане на Библията в българската история – новобългарски, който вече разгледахме и старобългарски, започващ с Кирило-Методиевия превод на Библията. Участието и на двамата братя в превода е доказано от "Пространното житие на Методий", 15 глава, от Климент Охридски: "Като остави настрана всичкия (житейски) шум и като възложи всичките си грижи на Бога /според 1 Петра, 5, 7/, най-напред (*Методий/б. а.)* постави от своите ученици двама свещеници, добри скорописци, и преведе бързо от гръцки език на славянски всичките (библейски) книги в пълнота, с изключение на Макавеите... Защото преди това **той беше превел заедно с философа (***Кирил/б. а.)* **само псалтира, евангелието с апостола и избрани църковни служби**."[*33]

"Езикът на превода се нарича различно – пише проф. Шиваров: църковнославянски, старославянски, старобългарски. Терминът "църковно-славянски" не е сполучлив, тъй като този език не е само богослужебен или в църковна употреба. Названието "старославянски" насочва към по-древно време. Светите Братя преди да заминат за Моравия владеят основно и проникновено само един славянски език. Това е езикът на българските славяни в Солун. Някои съвременни изследвания доказаха, че Солунският диалект е говорен не само в областта на родния град на Равноапостолите, но и в цялата Родопска област и е диалект на старобългарския език... След блажената кончина на св. Методий(885), делото на св. Братя е запазено от преследвания и унищожение и след това плодоносно развито в България – на **старобългарски език, който в 893 г. става и официален за църква и държава. Поради това терминът "старобългарски" за езика на библейските преводи на св. Братя и на учениците им е напълно правилен."[*34]**

И така, през IX в. старобългарският библейски превод се превръща в общославянски образец за книжовен език. За църковно-политическия резонанс на тоя подвиг академик Емил Георгиев пише: "Самата идея да се създаде славянско богослужение с необходимата за него славянска писменост на жив народен език е била необикновено смела за времето си и е криела опасност, както изтъква сам Кирил, "да си придобие еретическо име всеки, който би се замислил над нея." Какво е било отношението към "еретиците" в средните векове, е известно... Неприятелите си Кирил нарича "триезичници" и пилатовци поради това, че според тях в черквата и литературата били допустими само три езика – староеврейски, гръцки и латински... Ясно е, че делото на Кирил и Методий по-

---

[*32] Пос. съч. "История и каноничност на старозав. текст", с. 57.
[*33] Климент Охридски. "Събрани съчинения", т. 3, Изд. на БАН, С., 1973, с. 202.
[*34] Пос. съч. "История и каноничност...", с. 52-53.

лучава размерите и характера на едно революционно дело. *35 Предприетият от братята превод... налага правото на славяните да имат книги на своя език. Тоя превод е означавал включването на един нов народ в кръга на народите, които са имали книги на своя език. След преводите на Кирил и Методий, на славянските, включително и на българските културни дейци се вижда естествено и необходимо да превеждат и пишат книги на родния си език."*36

По този начин Реформацията, която извършва делото на славянските братя за църковно признаване правото на свой езиков превод на Божието Слово, се превръща в литературен стимул на славяните "да превеждат и пишат книги"... Подобен импулс се поражда и в другите западноевропейски народи, които седем века по-късно също извършват подобна Реформация, абсолютизирайки я като единствена и като техен патент, но в историчен европейски план, тя е трета след тази на свв. Кирил и Методий (IX в.) и след Богомилската (X-XIV в.).*37 Правото на всеки народ на свой литературен превод на Библията или правото на "СВОБОДЕН ДОСТЪП ДО СЛОВОТО БОЖИЕ е главният принцип" в БЛАГОВЕСТИЕТО, чието неспазване неизбежно води до условия за реформиране.*38 При различните народи обществено-политическите и църковни условия за свободно, достъпно библейско БЛАГОВЕСТИЕ назряват различно във времето. Ето защо немският и английският преводи се появяват, съответно, седем, осем века по-късно, продължавайки реформаторската традиция на славянските просветители.

Следователно днес, като продължава тази традиция, започната от светите Равноапостоли, новобългарският библейски превод, чието виенско издание е пред нас, има не само историческо, но и общочовешко културно значение, което произтича от факта, че за неговото изработване са обединили усилията си потомците и на трите реформации. Жалко, че днес нито Протестантската, нито Православната ни църкви ползват тази ценна Библия; първата, заради наличието на старобългарски думи, употребени в нея, а втората, заради маниера на превеждане, характерен за протестантизма – точност към Божието Писание и относителна незаинтересованост към Божието Предание. БПЦ подозира, че преводът е правен от английския текст и затова нарича изданието (за съжаление неправилно) "Протестантска Библия".

След демонстрираното единство в труда и резултатите по време на Българското Възраждане, отново две основни църковни деноминации намират повод за взаимно дистанциране. Настоящият църковно-християнски статус с множество раздори, разцепления и вражди, поражда загриженост при всеки акт на нарушено единство и в този аспект темата за **историята и значението** на Цариградската (Виенската) Библия е особено актуална. Сега нека отделим специално внимание и на **СИЛАТА** на настоящата библейска версия, изразена в

*35 Георгиев, Емил. "Люлка на старата и новата българска писменост", изд. "Народна просвета", С, 1980, с. 36.
*36 Пак там, с. 32.
*37 Вж. Вангелов, П. А., "Новата реформация", изд. "Виделина", С., 1999, с. 54-55.
*38 Подробно за трите принципа, чието неспазване води до реформация, вж. пак там, с. 53.

езиковите достойнства на превода, без които картината за предимствата на последния не би била пълна.

Разбира се, една литературна преводна версия не съвместява само правописна и лингвистична информация. Това са физически аспекти на явлението "всеобхватен превод". Новото в съвременния поглед (а и крайно време е вече за такъв) е **навлизането в духовни и Божествени параметри на превода,** използвайки думи и изрази от **Божествения език.** Учителят Петър Дънов затвърдява това становище: "Съвременните хора страдат от това, че говорят на много езици. Понеже всички езици нямат еднакъв знаменател, то и **думите им не изразяват едно и също нещо**. Това показва, че всички народи са на разни степени на развитие. Тази е причината, дето **сегашните културни хора не разбират първичния, т. е. Божествения език и като превеждат Божественото, правят грешки**!"*[39]

Ето защо всички редакции на Библията използват предимно човешка езикова изразност, която се отличава от Божествения език. И въпреки, че всеки превод (на гръцки, латински, старобългарски, английски, руски и др.) дава оригинално и точно виждане на определени стихове, основни езотерични понятия, наситени с Божествено съдържание, остават неточно преведени. "Преводът трябва да бъде трояк: от физическо гледище, от духовно гледище и от Божествено гледище",*[40] – подчертава Великият Учител. Затова "физическото гледище" на превода има предимно технически езиков характер, "духовното гледище" трябва да носи нравствено-етични, възвишени послания на думи и изрази, а "Божественото гледище" се обуславя от окултната дълбочина и съдържание на езика. В окултния аспект са включени вибрациите и енергетиката на думите и изразите.

Нека не се плашим от понятията "окултен", "окултизъм", а само от негативната им, черна практика. Днес сме свидетели на съзнателна, засилваща се църковна враждебност към всичко, свързано с окултизма. Десетки книги от изявени психолози и теолози ни заливат с ужасяваща фактология за фаталните последици от черния окултизъм, една основателна загриженост и тревога, покрай която за съжаление се формулират неверни обобщения, че "окултизмът убива духовно"; "заниманието с окултизъм е подобно на другите грехове"; "окултната философия е типично аморална"; "свръхестествената сила и познание са забранени от Бога"; "контактите с духовния свят се отъждествяват със света на демоните"*[41] и т. н.

Думата "окултен" и нейното съдържание употребяваме не в магьоснически или демонски смисъл, както смятат някои църкви, а в смисъл на тайнствени природни сили и закономерности, полезни за духовното усъвършенстване на човека и за благото на човечеството. Тя произлиза от латинското "occultus" – скрит, таен. Вярно е, че "окултизмът включва в себе си цялата сфера от психо-

---

*[39] Дънов, Петър, т. "Новият човек", н. б. VIII , изд. С, 1947, с. 3.
*[40] Дънов, П. т. "Добри навици", МОК, II , 2 т., изд. "Бяло Братство", С, 1994, с. 90.
*[41] Акенбърг, Джон; Уелдън, Джон, "Факти за окултизма", изд. "Нов живот", С, 1994, с. 4, 30, 41, 13…

логични, физиологични, космични, физични и духовни феномени"[*42], но по справедливото разграничение на теолога д-р Джон Ъруин Монтгомери, феноменалната сфера съвместява както негативна, [*43] така и позитивна окултна дейност, като нашето внимание е изцяло насочено към последната.

Невъзможно е дълбочината и всеобхватността на Божествения свят да се изразят с други термини, освен с носещите окултна информация. Човешките светски понятия изчерпват своята валидност във физическия свят, а за другите, невидими светове трябват други термини, с друго съдържание, които за наша голяма гордост присъстват в описвания библейски превод. Само старобългарският език, например, е достатъчно духовно фин и философски, за да съумее вярно да предаде сложното библейско съдържание. Академик Емил Георгиев подкрепя това становище: "Създадената от Кирил азбука, т. нар. глаголица, е едно съвършено писмо: тя предава най-тънки отсенки на славянската реч.[*44] Така нареченият старобългарски език разполага с широк диапазон от литературни изразни средства и културни думи. В създаването на тоя език Кирил и Методий отново проявяват своя филологически гений, толкова нужен, за да се превърне един необработен език в инструмент, който е в състояние да предаде отвлечени понятия и тънки отсенки на мисълта".[*45] Затова не е случайно неговото осезателно присъствие в текста на превода, още повече, като прибавим и новобългарските изразни средства, преводните възможности добиват много широки измерения.

В този смисъл определението на Енциклопедия Британика за "окултизъм" напълно подхожда за твърдението, че езиковите достойнства на новобългарския превод носят окултен смисъл, "основан на особено езотерическо познание, за което се твърди, че е свързано... с неизвестните сили на Вселената."[*46]

Въпреки че "окултната страна на Природата никога досега не е била достъпна за науката на съвременната цивилизация",[*47] което обяснява емпирично-научната и религиозна враждебност, ние няма да превръщаме този факт в задържащ фактор на потребността ни от окултно познаване на Истината в Цариградската библейска версия. А Истината е, че Божествено иманентните думи и изрази в текста на превода съвместяват "физически, психически, ментални и духовни тайни на Природата",[*48] скрити от окото и рационалния ум на човека. Това предопределя наличието на класификация на достойнствата на настоящия превод. Те могат да се разделят на три основни групи: **езиково-терминологични, смислово-изразни и правописни.** Същевременно приемаме уговорката, че това е относително разделение, тъй като въздействието им е смесено, с качества и от трите групи. И трите вида ще разгледаме не толкова

[*42] Блаватская, Е. П. "Теософский Словарь", изд. Москва, 1994, с. 325.
[*43] Пос. съч. "Факти за окултизма, с. 34.
[*44] Пос. съч. "Люлка на старата и новата българска писменост", с. 32.
[*45] Пак там, с. 33.
[*46] "Occult in Encyclopedia Britannica, Micropaedia, Vol. 7, p. 469 ". Цит. по "Факти за окултизма", с. 11-12.
[*47] Блаватска, Е. П. "Тайната Доктрина", 1кн., 1т., Предговор, бълг. изд. С, 1993, с. 15.
[*48] Пос. съч. "Теософский Словарь", с. 325.

от стилистична, колкото от по-необичайна гледна точка – от позицията на езотеричната философия и на екзегетиката.

Езиково-терминологичните окултни аспекти на превода не се опират единствено на българския речников фонд, а търсят широките граници на **Библейската езотерична вярност,** което обяснява наличието на множество чуждици. Тяхното количество и разновидност, като географски, ботанически, исторически, богословски и прочие термини и названия е толкова обемно, и потребността от запознаване със значението и смисъла им е толкова необходима, че се е наложило д-р Елиас Ригс да напише специален “Речник на Святото Писание” от 620 страници, издаден в Цариград през 1884 г. като “помагало при изучаването на Словото Божие, ... за да се чете и изучава главно като другар на Библията.”*49 Ние ще се спрем на този аспект на чуждиците, който засяга техните словесни вибрации, енергетика и езотерично значение. Като обект на изследване изключваме традиционните за всяко издание на Библията чужди думи от гръцки произход (Иисус Христос, Алфа, Омега, Библия, евангелие, апостол, кодрант, Декаполис, псалом, апокалипсис и др.), от еврейски произход (Амин, Аллилуйя, Осанна, Месия, Пасха, скиния, “Елои, Елои, лама савахтани” и др.) и от арамейски произход (”Тавита” – сърна: Деян. 9:36; “Рака” – жаргон за обида: Матея, 5:22; ”Талита Куми” – Марк. 5:41; “Еффата”-Марк, 7:34; ”Кифа”-Петър:Йоана, 1:42; ”Абба” или “Авва”-баща: Марк, 14:36; ”Голгота”-Йоан, 19:17-NIV и др.). Специално в настоящото издание, обаче, прави впечатление употребата на множество автентични старобългарски думи, които на мнозина биха се сторили русизми. Разбира се, покрай рядката употреба на някои същински руски думи и изрази, срещаме **огромен фонд старобългарски думи,** които на фона на днешния ни говор имат руско звучене:

“ПРАВДА”- справедливост, право, /Втор. 32:4/Пс. 89:14/Пс. 118:19/;
“пълк” – полк /Пс. 18:29/;
“двери” – врата, порти /Пс. 24:9/;
“льсти” – ласкателства /Пс. 38:12/;
“сеть”, ”сети” – мрежа, и /Пс. 38:12/Пс. 91:3/;
“мышьца” – ръка, мишница/Пс. 44:3/Пс. 89:13/;
“низрини”, от низъ – унижавам /Пс. 56:7/;
“тысяща” – хиляда/Пс. 84:10/Пс. 91:7/Пс. 119:72/Числа, 10:36 и др/;
“превыспренни” – най-високи/Пс. 104:3/;
“отвещай” – отговори /Пс. 143:1/;
“гора” – планина/Пс. 121:1/Пс. 133:3 и др. /;
“уд” – крайник, телесен член/Римляни, 6:13/;
“мнять” – мислят/Матея, 6:7/с производна-“мнение”-възглед;
“мiр”- 1. покой; 2. свят /Матея, 25:34/ и т. н.

Официална практика е да се използват “изрази, които чрез славянската Библия са станали обичайни”/Шиваров/, *50 което е заимстване на езикова изразност по форма. Екипът преводачи са се спрели, не без вътрешна борба и взаимно обсъждане, на тази стандартизирана сред народа старобългарска

---

*49 Вж. Речник на Святото Писание, Цариград, 1884. Предисловие.
*50Пос. съч. “История и каноничност на старозав. текст”, с. 37.

лексика, която да има не само физическа употреба и разбиране, но и духовна употреба и Божествено въздействие. Д-р Елиас Ригс, като главен организатор и преводач, дълго се е разкъсвал между несъгласието на БЧБД и силната аргументираност на българските книжовници (особено на Петко Славейков) за духовната дълбочина и енергийност на старобългарските думи.

В началото Британското Библейско Дружество "отказало да отпечата един превод на Евангелието, направен от Константин Фотинов, понеже бил написан на език, който бил смесица от църковно-славянски (*чиято лексика в голямата си част е старобългарска/б. а.)* и западно българско наречие.

... Неофитовото Евангелие допринесло неоценима полза на народа, макар че и в него се срещали доста славянски и турски думи, както и такива от разложки и самоковски диалект."*[51]

Кой е факторът, тогава, предопределил избора на д-р Ел. Ригс? И при старобългарския, и при новобългарския език има думи и изрази, които са незаменими, не само по смислова точност, но и със своите силни вибрации и духовно въздействие. Този аргумент явно надделява в избора на езикови изрази и от двете книжовни версии в превода на Библията от 1871 г. Геният на д-р Ригс веднага долавя духовното въздействие и допуска едно определено силно старобългарско езиково влияние, след като го среща и при превода на Константин Фотинов, и при Неофит Рилски, и при Христодул Костович, и в редакторската аргументираност на Петко Славейков. Последният, освен като литературен специалист по източнобългарско наречие, е и посветен в силата на езотеричното съдържание на тайните науки, област, която не му е чужда при толкова многостранни интереси. Да не забравяме, че през 1870г. той издава в Цариград окултния сборник: "Предвещание или пълно изтълкувание на сънищата, виденията и явленията, извлечено от най-изпитаните древни и нови списания за тайнствените науки."*[52]

Способността на Славейков за окултна преценка на силата на вибрацията на словата и съставящите ги букви, му дава възможност за редакторски избор на думата "тысящи" пред думата "хиляда", "сеть" пред "мрежа", "гора" пред "планина" и т. н. От една страна, силата на думата идва от звуковата вибрация на гласните "ы, и, (і), а, о, е, ъ, у, ", отключващи небесни "страшни сили"/Блаватска/; от друга, смисловото буквено съчетание еволюира силово по посоката: сричка-мантра-заклинание, като "аз, ал, бал, кан, чан, сан, съм, сый, сет, ом, ком, бял, видя, веда" и др., а от трета, силата се пренася от смисловото родство и съзвучие с древен, прастар общ човешки език, земен аналог на **НЕБЕСЕН ЕЗИК**. Например прастарата дума "веда", "веди", която в българския език означава както буквата "в" и значението "зная" (от стбълг."веде"), "знание" (от стбълг."ведь"), така и "вещица", "самодива", *[53] обладателка на тайно познание, в санскритския език означава "знание, свещено учение, съв-

---

*[51] Пос. съч. "Вестители на Истината", с. 98.

*[52] Първо издание, Цариград. Печатница "Македония", 1870. Цит. по пос. съч. Енциклопедия " Бълг. Възрожденска Интелигенция", с. 597.

*[53] Вж. Речник на редки, остарели и диалектни думи в литературата ни от XIX и XXв., изд. БАН, С, 1974 /Веда, и/; Вж. Б. Е. Р. "веда", "веди".

купност от най-древните текстове на индийската литература, на които ортодоксалният индуист приписва свръхчовешки произход и Божествен авторитет."*[54] Сам Славейков използва силата ѝ да пресъздава тайнствен, мистичен ореол на съдържанието: "Време е сега потайно, грозна, невярна полунощ; звезди блещукат над нази, веди прелитат над нази."*[55]

Резониращата звучност на думи като "тысяща" също напомня древни слова с небесно съдържание, като "тиеншъ" (кит. – небесен учител) или "тиеншу" (кит. – небесна писменост);*[56] или "будя", "буда" – събуждам, със санскритската "будда"-пробуден, просветен, висша степен на знанието, *[57] или "сеть" – със санскритската "сат"-"абсолютно, вечно, неизменно битие"*[58] и с египетската "сет"-"тъмната страна на Озирис"*[59]; или "гор, а" с египетската "гор" – син на Озирис и Изида; или "низрини" с халдейската "низир"*[60] и т. н.

Ръката на времето, която понякога изтрива от паметта на поколенията общия корен в етимологията на думите и те променят съдържанието си, е безсилна да промени общата звучност и мелодика, които също са показател за сродство. В този ред на мисли и съпоставяния, наложително е да обърнем специално внимание на загадъчната връзка между звучността и значението на старобългарски, китайски, индийски, халдейски и египетски думи, която съвсем не е плод на случайни лингвистични съвпадения.

Старобългарската звучност е толкова наситено въздействаща, че се доближава до прастарата сбита заклинателност на най-древните човешки езици. Навремето Мартин Лутер беше казал: "Думите на еврейския език имат **особена, специална енергия.** Не е възможно да се предаде толкова много толкова сбито и кратко, на който и да е друг език."*[61] Явно е, обаче, че става дума за съвременните езици, защото всеки стар език като еврейски, халдейски, египетски, маздейски, санскритски и други по-древни, е притежавал това свойство, произтичащо от **разумната сила** на знаците и звуковете им. "В санскритската, както и в еврейската и всички прочее (*изброени/б. а.*) азбуки, **всяка буква има своето окултно значение и своето разумно основание**... и тяхната комбинация често оказва **най-силно магнетично въздействие",** *[62] казва Блаватска. Защото нишката на техния общ произход води към "**сензарския език** – таен свещен език, по думите на Божествени Същества, продиктувани на **Синовете на Светлината в** Централна Азия, в самото начало на нашата Пета Раса."*[63] Това е езикът на древна "цивилизация в

---

*[54] Вж. Енциклопедичен Речник на Източната Мъдрост, бълг. изд. 1986, с. 96, 97.
Санскр. "веди" сравни по староиндийските думи "veda"- зная (вж. Б. Е. Р. - "веди") и "vedas"- познание, предпазливост (вж. Б. Е. Р. – "вид").

*[55] Пос. съч. Речник на Р. О. Д. Д. в лит. от XIX и XX в., "веда".

*[56] Пос. Енциклопедичен Речник на Източната Мъдрост.

*[57] Пак там; Също вж. Блаватская, Е. П. "Теософский Словарь", М, 1994.

*[58] Пос. Енциклопедичен Речник на Източната Мъдрост.

*[59] Вж. "Теософский Словарь"/ "сет".

*[60] Вж. Пак там, "гор", "низир".

*[61] Из "Table Talk". Цит. по The Amplified Bible, Preface, Zondervan Publishing House, 1984.

*[62] Блаватска, Е. П. "Тайната Доктрина", 1кн. 1т. бълг. изд. С, 1993, с. 145.

*[63] Пак там, с. 42.

продължение на хилядолетия, (която) би могла да разкаже на човечеството странни тайни... Безплодната, сега мъртва почва на обширните централни равнини на басейна на Тарим", ... в далечни времена е била покрита с "градове, които са могли прекрасно да се съревновават с Вавилон"*64. Точно от "басейна на Тарим", т. нар. "Таримска падина" или "котловина", както я нарича Николай Станишев, води произхода си прабългарският народ, чиято култура и език, *65 съдържат в себе си магнетичността на сензарския език и цивилизация. "Руският пътешественик Пржевалски... е слушал легенди за 23-те града засипани през вековете от движещи се пясъци на пустинята; легенди, засвидетелствани от учени и образовани хора от Индия и Монголия, които разказват за обширни библиотеки..."*66

Движещите се пясъци принуждават древните българи "хунорите" да напуснат Таримската си прародина през третото хилядолетие преди Христа, *67 за да оставят ярки следи в историята на Китай, в индийския епос "Махабхарата", в който са споменати над 70 пъти, в арменската география "Ашхарацуиц" и пр. "Арменските географи... са посочили мястото, където (*тогава/б. а.)* са живеели древните българи, разполагайки го в подножието на Имеон (Памир)...*68 Те (българите) са били не само стар народ, но очевидно и един от най-големите и известни народи от района на Памир."*69 Сходната езикова изразност, описана от историка Петър Добрев, между древнобългарския, тибетския, шумерския, акадския, асирийския, мидийския, древноперсийския, Мохенджо-Даро и Харапа език и култури*70 доказва общия произход, концентрирана древна енергия и разумна сила на знаците и звуковете. Този факт не само оправдава изобилието на старобългарски думи в библейския новобългарски превод от 1871г., но **издига сакралната им стойност до ранг на мантри, даващи "израз на определени космични сили."***71

Затова, когато БОГ казва Името си на Мойсея – **"Аз съм СЫЙ"**/Изход, 3:14/, в старобългарското си звучене, значение, съдържание и енергетика, това Име-Мантра получава тук най-добрия си преводен вид от всички издания на Библията, включително и от оригиналния еврейски Масоретски текст. *72 Изследвайки значението на думата, виждаме че "**СЫЙ**" е причастна форма на инфинитива "быти", което значи **"ПРЕДВЕЧНЫЙ И ВЕКОВЕЧНЫЙ"**, *73 а това е по-всеобхватно и енергийно-сбито от православната библейска версия –

---

*64 Пак там, с. 31-32.

*65 Станишев, Н. Хр. "Кратка История на Българите", С, 1942/фототип. 1994, с. 7.

*66 Пос. съч. "Тайната Доктрина", с. 33.

*67 Пос. съч. "Кратка История на Българите", пак там.

*68 Добрев, Петър. "Светът на прабългарите", С, 1994, с. 13.

*69 Пак там, с. 23-25.

*70 Пак там, с. 47-48. /Също вж. Добрев, П. "Езикът на Аспаруховите и Куберовите българи", С, 1995, с. 38, 169. /Също вж. Добрев, П. "Прабългарите-произход, език, култура", С, 1991, стр. 139-155.

*71 Вж. Мантра, Енциклопедичен Речник на Източната Мъдрост, изд. 1986.

*72 Вж. Interlinear Bible – Hebrew, Greek, English, USA, 1986; Изход, 3:14.

*73 Даль, Владимир Иванович, "Толковый Словарь Живого Великорусского Языка", изд. Москва, 1955, т. . 4;

"Аз съм вечно съществуващият", *74 както и много по-дълбоко и по-пълно от английските преводни версии – "Аз съм оня, който съм."*75 За изключително точното и вярно определение и осмисляне на Името Божие, несъмнен принос има преводът на свв. Кирил и Методий, който екипът преводачи в Цариград са ползвали във вида на Старославянска Библия ("Азъ есмь СЫЙ"). *76

Някои ортодоксални християни, ревностни пазители на каноничността на Светото Писание, неприемащи никакви нови текстове, подобрения и определения в Библията, биха възразили: Как така двамата славянски братя си позволяват да внасят нещо ново, неприсъстващо в древните библейски текстове? – Защото са Божии люде, призвани пратеници, за които сам Господ казва: "Азъ, вашиятъ Върховенъ Покровитель... благоволихъ да извикамъ отдалечъ, от край небесата двамата братя, светила на славянский родъ и **да им връча СЛОВОТО НА ИСТИНАТА И СЛОВОТО НА ЖИВОТА**, да ви го донесатъ и ви **научат Пътя Ми, по който да въздезете въ Вечната Виделина,** в която обитавамъ."*77 Връчването на "СЛОВОТО НА ИСТИНАТА" от Господа е тайнство, изявяващо се сред призваните човеци като Божие откровение, което научно-методологично се приема за "творческа интуиция". Точно чрез този метод братята Равноапостоли достигат до сакралния израз, а не чрез сравнителен анализ на древни ръкописи. Ето как ролята на вътрешния интуитивен глас, която обяснихме в началото, *78 става незаменима, когато емпиричните методи не могат да достигнат необходимата висока вярност. Същият творческо-интуитивен метод Светите Братя използват за **сътворяване на универсално истинния (и в трите свята – физически, духовен и Божествен) Мойсеев стих от 91 Псалом,** представляващ уникално определение в смисловата изразност на библейския текст, **без аналог в другите библейски издания:** "Оружиемъ обыдетъ тя Истина Его"/Пс. 91:4/. *79 За да се убедим в това твърдение, нека погледнем в другите издания: - Оригиналният Масоретски текст и Библията на Крал Джеймс от 1611г. дават версията: "Неговата Истина ще бъде твоят щит и защита"/"ILB"; "KJV"/

- Днешната Евангелска Библейска версия от 1924г. /"Е. Б."/, както и Новата Американска Стандартна Библия /"NAS"/пишат :"Неговата вярност е щит и закрила (опора)".
- Сходно е мнението на Българската /"П. Б."/ и Руската /"Р. П. Б."/ Православни Библии: "Щит и ограда е Неговата Истина."
- Новата Международна Версия /"NIV"/, на основата на всички древни еврейски, арамейски, сирийски, гръцки ръкописи и на латинската "Vulgate", дава среден вариант от последните четири : "Неговата вярност ще бъде твоят щит и укрепление."

---

*74 Българска Православна Библия, изд. Св. СБЦ, 1991.
*75 Е. Б. /изд. БЧБД, 1924/; KJV; NAS; NIV; ILB.
*76 Църковно-славянска Библия, изд. Москва, Синодальная Типография, 1904г
*77 Дънов, П. "Призвание към народа ми –български синове на семейството славянско", изд. Бяло Братство, по ръкопис от 8. 10. 1898; С, 1994, с. 8.
*78 Вж. *1 под линия.
*79 По славянското броене това е 90 Псалом.

- Разширената Американска Библия дава друг среден вариант: "Неговата Истина и Неговата вярност са щит и защита."

Единствените, които се осмеляват да въведат, по Божие откровение, думата "**оружие"**, внасяйки по този начин поправка и в оригиналния еврейски текст, са двамата братя Равноапостоли. Тяхната смелост в Името на Истината е доразвита и обобщена от гениалното прозрение на Цариградския екип от преводачи: "**Неговата Истина е ЩИТ И ВСЕОРЪЖИЕ!**"

По този начин човечеството се сдобива с универсална формула – Божествена Истина на Всемирното Небесно Бяло Братство, която фигурира само в Цариградската (Виенската) Библия. Кое е наложило въвеждането на думата "ВСЕОРЪЖИЕ"? - Това е езотеричната истина за окултната сила на Божието Слово, единствено, с която ние, християните, и всички последователи Христови трябва да воюваме. Тайната и смисълът на това ВСЕОРЪЖИЕ св. ап. Павел разкрива така:

/Ц. Б. /Ефес. 6:13. "Затова **земете ВСЕОРЪЖІЕТО БОЖІЕ,**
за да можете да противостоите въ денятъ
лукавый и на всичко като надвіете, да устоите.
14. Стойте, прочее препасани съ **ИСТИНА**
презъ чреслата си и облечени въ
бронята на ПРАВДАТА;
15. И нозете ви да бъдатъ обуты въ приготвяніе
за **БЛАГОВЕСТІЕ НА МИРЪ.**
16. А върхъ всичко това земете
ЩИТЪТЪ НА ВЯРАТА,
с който ще можете да угасите всичките
разжежени стрели на лукавыйтъ;
17. И земете **шлемътъ на СПАСЕНІЕТО** и
МЕЧЪТЪ НА ДУХЪТЪ, който е Словото Божіе."

Огромно достижиние на превода е употребата на старобългарските думи "ПРАВЬДА" и "МИР", които както виждаме носят силата на ВСЕОРЪЖІЕ БОЖІЕ. В допълнение към светско-етимологичното значение на "правда-справедливост, законност, истина, право", [*80] в библейската литература говорим за **БОЖЕСТВЕНА ПРАВДА**, чието естество носи съвсем различни белези, защото във Висшите Светове Правдата и Истината са отделни Божествени добродетели. Учителят Петър Дънов определя Правдата като носеща светлина, а Истината – свобода на душата. В цитираното Послание към Ефесяните те също са разделени (14 стих). Д-р Елиас Ригс пише: "**БОЖИЯТА ПРАВДА** е онова съществено и безконечно свойство, в което се олицетворява **съвършенството на Божието естество и на Божиите пътища** и което е едничкият образец на справедливост във Вселенната."[*81]

[*80] Вж. Б. Е. Р., Акад. изд. "Проф. М. Дринов", С, 1996, т. 5.
[*81] Ригс, Ел. "Речник на Святото Писание", Цариград, 1884 фототипно изд. като "Български Библейски речник".

"Преди всичко Правдата, Истината трябва да имат отношения към разумния, към реалния живот",*[82] уточнява Учителят. Това са знаели и старите индийци, защото старобългарската дума "правьда" има аналог със староиндийския корен "пра", който освен "преди", означава и "**ра**нен, предхождащ **ум**." Ние го наричаме "**ра-зум**", или непорочен ум. Учителят казва: "Според Божията Правда пазете ума си неопорочен, никому не го давайте. ...Когато някой човек ви говори от гледището на **земната правда**, той ви казва само една трета от Истината; когато ви говори от гледището на **духовната Правда**, той ви говори две трети от Истината и най-после, когато ви казва нещо от гледището на **Божествената Правда,** той ви говори цялата Истина!"*[83]

В този смисъл връзката между Правда и Истина не е синонимна, а опосредствана. Що се отнася до Божествените белези на Правдата, отново се обръщаме към Учителя:

"Казвам: сега, именно трябва да се внесат Божествената Правда и Вяра в света. **Божествената Правда иде за пръв път на Земята.***[84] ...Тя ще стопли човешките сърца. Само така можете да се повдигнете. Само така можете да постигнете истинско знание. **Това е идеалът на човешката душа."***[85]

"**СВЕТЛИНАТА произтича от Правдата**! Това е есенция на онази Светлина, която дава Живот. Тя е Светлина, която носи Живот в себе си. Любовта не може да се изяви на човека, в когото няма Правда". *[86] "Апостол Павел е казал, че има само един начин за постигане на съвършенство. За тази цел, **като първо стъпало на вашия живот поставете Божествената Правда, в която влиза любов към всички същества: хора, животни и растения.** Придобиете ли това, дето и да погледнете, ще виждате само доброто. Виждате ли навред доброто, то предизвиква в душата ви свещен трепет."*[87]

Ето колко е важно правилното Божествено разбиране на думата "ПРАВЬДА" в текста на Библията. Същото разбиране трябва да приложим и спрямо другата много важна старобългарска дума, на която се спряхме в контекста на ВСЕОРЪЖІЕТО БОЖІЕ – омонимът "МИР".

От една страна той се разглежда като социален статус – "състояние на отсъствие на война" и "състояние на търпимост, на разбирателство, отсъствие на вражда и раздори; съгласие, сговор."*[88] От друга страна "Мирът" е психо-физиологично човешко душевно състояние и качество- "спокойствие, покой, душевно равновесие, успокоение."*[89] В този смисъл той е употребен от Иисус Христос: "Миръ ви оставямъ; мой-тъ Миръ ви давам!" /Ц. Б. Йоана, 14:27/ и "Миръ вамъ" /Ц. Б. Йоана, 20:20/. Освен цитираното човешко духовно значение, което официално е възприето в българския език, Христос влага в думата "**Миръ**" и **Божествено съдържание – висша добродетел, като резултат от**

---

*[82] Дънов, П. т. "Праведният", н. б. IX сер. 3т., С, 1996, с. 8.
*[83] Пак там, с. 15.
*[84] Пак там, с. 5-6.
*[85] Пак там, с. 24.
*[86] Из Словото на Учителя П. Дънов. Библ. "СП", 9кн. "Добродетели", изд. С, 1995, с. 113.
*[87] Пос. съч. "Праведният", с. 24-25.
*[88] Речник на Българския Език, т. 9, изд. С., 1998, с. 490.
*[89] Пак там.

проявена кротост, дълготърпение, смирение, въздържание и благост. За съжаление това съдържание все още е непознато в обществената практика.

В Цариградския превод на Библията се отдава значение и на начина на изписване на думата, която е във вида "мир", когато става дума за душевен покой и "мiр", когато трябва да се разбира като свят, вселена: "Елате вы благословеннiи на Отца моего, наследувайте Царството, приготвено за васъ отъ созданiе мiра."/Матея, 25:34/. Към последния начин на употреба българското езикознание изброява още и използването на думата в смисъл на "цялата материална действителност, в която влизат всички звездни системи, включително и Слънчевата; междузвездната материя и всички останали космически тела; Земята, земното кълбо; човешкото общество"[*90] и т. н.

Може би ако вземем предвид описания универсален макромодел от значения ще разберем идеята, вложена от Лев Н. Толстой, когато озаглавява ръкописа на романа "Война и Мiр", внушавайки смисловата му дълбочина и широк обхват на духовно въздействие – качества съизмерими само в библейската езотерична реалност. Интересно е съвпадението във времето на създаване на романа (1863-1869) и на новобългарския превод на Библията в Цариград.

Двадесет години по-късно, в средата на 80-те години на XIX в., в тихия Вюрцбург Елена Блаватска започва работата над капиталния си труд "Тайната Доктрина". Когато стига до езотеричността в един от стиховете на библейското послание, тя пише: "Ще дойде ден, когато очите на хората ще се отворят и тогава те по-добре ще разберат, отколкото сега, стиха в Евангелието на Йоан: "И светлината в мрака свети, и мракът я не обзе." Тогава те ще видят, че думата "мрак" не се прилага към духовното зрение на човека, но в интерес на истината, към Тъмата – Абсолюта, който не знае (не може да си представи) **преходната Светлина**, макар и тя да е **трансцедентална за човешкото око."**[*91]

Блаватска не е предполагала, че предсказанието ѝ се е сбъднало още преди две десетилетия, в Цариград. В психологията това явление се нарича "изпреварващо отражение". С гениалното си прозрение, преводачите на Библията на новобългарски език правилно са разбрали и терминологично са уточнили същия стих, визиран от Блаватска, по отношение на **трансцеденталната Светлина.** Това окултно понятие Хермес назовава "Протогонос (**Първородна Светлина)"**,[*92] а мистиците наричат **вътрешна, душевна Светлина.** Екипът преводачи в Цариград се спира на специалната и точна българска дума "**ВИДЕЛИНА"**, която носи същото съдържание и вибрации, "отваряйки очите на хората" към окултната истина в посочения стих.

Има места в Светото Писание, където се говори за външна светлина и места, които налагат употребата на вътрешна, мистична светлина. Западните издания навсякъде употребяват думата "Light", т. е. външна, видима светлина. Изключителната заслуга на настоящата Библия е точната употреба на "ВИДЕЛИНА", особено на най-кардиналните места- Битие, 1гл. ; Ев. от Йоана, 1гл. ;

[*90] Пак там, с. 491.
[*91] Блаватская, Е. П. "Т. Д. "рус. изд. Москва, 1991, т. 1, кн. 1, с. 117.
[*92] Пак там, с. 116.

3:19; 8:12; 9:5; 1 Посл. Йоана, 2:8; Молитвата на Даниил, 2:22; Пс. 27:1;Пс. 36:9;Пс. 37:6;Пс. 43:3;Пс. 44:3;Пс. 74:16;Пс. 97:11;Пс. 112:4

Пс. 119:105 и др.

Сега напълно блесва истинският езотеричен смисъл на стиха: "**И виделината свети в тъмнината (Абсолюта) и тъмнината (Абсолюта) я не обзе**"/Йоана, 1:5/. **ВИДЕЛИНАТА е Божието Слово,** което "бе в Началото"/Йоана, 1:1/; което след милиони години земна еволюция "стана плътъ и всели ся между насъ" /Йоана, 1:14/ и каза: "**Аз съмъ ВИДЕЛИНА НА СВЕТЪТЪ**" /Йоана, 8:12/.

Следователно преводачите не я употребяват като "диалектна дума за светлина" (Реч. на Българския Език), *93 а като специфичен, стилистично точен и най-подходящ езиков термин за душевна, трансцедентална светлина. Думата "ВИДЕЛИНА" променя коренно съдържанието на всички текстове, където е употребена в Библията, което носи неоценима полза за всеки читател, прилагащ Божиите Завети и знания. Тя се превръща в белег на съвършен превод, по който винаги и всеки може да разпознае Цариградската библейска версия и следващите я копия като Виенското от 1885г. от всички други издания. Освен този неоценим принос, смислово-изразните достойнства на превода ни задължават да изброим поне още две, които представляват своеобразен "**вход**" и "**изход**" **на Библията,** "**началото и краят**" на духовното ни развитие.

Несъмнено една от първите стъпки на духовното ни осъзнаване и прохождане е **покаянието и смирението**. Затова и Йоан Кръстител, и Иисус Христос поставиха началото на проповедната си мисия с думите "покайте се!"/Мат. 3:2;4:17/. Този факт аналогично ни насочва към началното и най-важното от йерархията на блаженствата: "**Блажени НИЩИТЕ ДУХОМЪ, защото е тяхно Царство [то] Небесно"** /Ц. Б . Мат., 5:3/. Старобългарското и староруското значение на "нищь" ("нищий духом") - означава "смирен, лишен от гордост."*94 Съвременното значение е само "беден"; в руския език – "крайно беден". Не знам защо в Българската Православна Библия е използвана тази дума единствено в съвременното ѝ руско и българско значение, и третият стих на пета глава от Матея е преведен – "Блажени са бедните духом..."*95 Не е възможно "бедните духом", т. е. бездуховните да наследят Царството Небесно! Получава се алогизъм. Българското Православие правилно вижда под този стих – смирените,*96 но преводно тълкувателният паралел "беден-смирен", не е убедителен семантически и етимологически, защото **смиреният не е беден, а богат духом! Кротостта и Смирението са едни от най-големите богатства на човешката душа!** Христо Попов правилно не се отказва от оригиналния израз

---

*93 Речник на Български Език, т. . 2, изд. БАН, С, 1979, "виделина".

*94 Вж. Руско-Бълг. Речник, 1т. изд. Наука и изкуство, С, 1986; "нищий".
Въпреки, че българското езикознание вижда в етимологията и семантиката на думата само значението "беден, сиромах"/Вж. Бълг. Етимол. Реч. т. 4. / , С, 1995. Акад. изд. "М. Дринов"/, безспорно е наличието и на другото значение, което привеждаме.

*95 Вж. П. Б. Изд. Св. С. Б. Ц. 1925г. /1991г.

*96 "Според единодушното тълкуване на св. отци бедни духом са смирените."/ "Вяра, Надежда, Любов", Макариоп. еп. д-р Николай;
Архим. д-р Серафим, Враца, 1991, с. 311.

"нищи духомъ" и пише: "Нищи обикновено се наричат човеците, що нямат дневна прехрана и просят милостиня. Но това са **нищи по тяло**, а не по дух. Телесната нищета едничка, сама по себе не съставя още добродетели и не дава право на блаженство. Спасителят хвали **нищите по духъ...** Обещаното на духовно-нищите или смирените блаженство се начева още през време на земния живот... както гордостта е начало на всяко нечестие, така и **смирението е начало на всяко благочестие. Само смирените са способни да възприемат даровете на Св. Духа."***97

Думата "беден" в българския език кореспондира със съвсем определен смислово бездуховен статус и не може да съперничи на много по-съдържателната старобългарска дума "нищъ", която означава и "беден", и "**СЪКРУШЕН, РАЗКАЯН, СМИРЕН**." От първото значение на "нищъ" произлиза думата "нищета" – бедност, а от второто произлиза израза "нищожен, смален в себе си човек", което означава разкаян и смирен. Следователно "**нищи по плът"** са бедните; "**нищи по дух"** са разкаяните и смирените, а "**бедни по дух**" могат да бъдат само бездуховните, коравосърдечните, грубите материалисти. **Оттук** се вижда, че старобългарският израз "**нищите духом**" има само едно значение и то е "**съкрушените духом**", "**разкаяните и смирените духом**", което е вярното значение и съдържание на стиха и изключително важно условие за духовен растеж. Само този принос ("нищите духом") да бе направен от преводачите на Цариградската Библия, то той би бил достатъчен да оправдае безценността на изданието, защото **първото блаженство, изказано от Иисус Христос е най-важното и най-силното! То е врата за следващите блаженства! И тази врата е началото на Пътя към СПАСЕНИЕТО!**

Краят на Пътя е **Царството на ИСТИНАТА**, където сред Висшите Небесни Селения четем **основния девиз и Закон на Всемирното Небесно Бяло Братство,** който преводачите са получили по откровение (или т. нар. "творческа Божествена интуиция"):

/Ц. Б. /Пс. 119:160."**Глава на Твоето Слово е ИСТИНАТА!"**

Както няколкото вече цитирани уникални преводни трактовки, така и **този стих няма аналог сред библейските издания.** Оригиналният еврейски Масоретски текст, както и други библейски версии дават превода: "Същността на Твоето слово е истина."*98 Текстът, така поднесен, звучи доста условно, като задължава да се уточни, че става дума за "сбора от пълните значения на всичките Божии лични поучения" /AMP/, иначе може да се разбира, че истина е само най-главното, същността от Словото, а останалото е неистина. Може би за да се избегне двусмислието "Новата Международна Версия" обобщава: "Всичките Твои слова са истина" /NIV, Пс. 119:160/. А в древните европейски издания обобщението разчита на връщане към историческото начало на Словото. Църковно-Славянската Библия пише: "Начало словесъ твоихъ истина", а

---

*97 Поповъ, Хр. "Ръководство за изясняване Четириевангелието и книга Деяния Апостолски", Св. С. Б. Ц., 2 изд., 1923, 3-то фотот. изд. 1991, с. 185-186.

*98 Вж. I. L. B. ; AMP; N. A. S. ; Е. Б.

Библията на Крал Джеймс дава сходното: "Твоето слово е истина от самото начало" /K. J. V. /.

Днешните славянски версии предпочитат друга трактовка, макар че и те, както и английските, са човешко иманентни. Православните Българска и Руска Библии дават логичен, но само една трета истинен превод:

– "Истината е основа на Твоето слово" /П. Б. /
– "Основание слова Твоего истинно."/Р. П. Б. /

Казвам логичен, защото елементарната логика има своите основания само за видимия, физически свят, но не и за духовния и Божествения. Съдейки по 142 стих на 119 Псалом – "Твоят закон е истина", православната църква е приложила рационалния подход на емпиричното познание, използвайки тезиса, че в светското законодателство истината е основа, защото в материалния свят законите са основата на обществения живот. В Божествения свят нещата не съвпадат с материалния. Това, което в тримерния свят служи за основа на човешките взаимоотношения и развитие (законите и истината), в Божествения многомерен свят е на диаметрално противоположно място – на "покрива" на висшето съвършенство, на "небесата", защото там е Божието обиталище. Символ на "небесата" в човешкото тяло е главата. С други думи, във физическия свят истината е основа и стои долу - това е човешката истина; **във Висшите два Свята ИСТИНАТА стои най-високо!** И ако трябва геометрично да си го представим, например в пентаграма, **ИСТИНАТА е най-горния лъч,** затова тя не може да бъде основа; основа са Добродетелта (Добротата) и Правдата.

Следователно, когато се предава Божие Слово, то трябва да се превежда не толкова по граматическите светски закони, колкото по езотеричните Божествени Закони. И по Божиите Закони като кажем, че "Истината е основа на Божието Слово", тя е само 1/3 истина; ако кажем, че Истината е сърцето на Божето Слово, тя е 2/3 Истина; а когато определим, че "**Главата на Божието Слово е Истината", ТОВА Е ЦЯЛАТА ИСТИНА!** Същата закономерност вече срещнахме в Закона за Правдата. *99

Обобщавайки всички уникални преводни трактовки, виждаме как окултният поглед прониква езиковия израз освен по форма (лингвистична, историческа), но и по езотерично съдържание и енергетика. Несъмнено тази непривична, за езиковеди и литератори, мотивация, за подбор на термини и изрази, разкрива огромното смислово богатство, значение и сила на настоящото издание, като същевременно показва преимуществото на окултния поглед като синтез на информация от трите свята в стремежа към "**АБСОЛЮТНА ВЯРНОСТ**." **Божественият принцип** гласи: "За да се докаже дали даден факт е абсолютно верен, той трябва да се изпита в трите свята; физическия, духовния и Божествения."*100

Сега нека обърнем поглед към един особен идиоматичен израз с цифрово значение, който трябва правилно да бъде преведен и разбран – "**Върни ся, Господи, при тмыте на Израилевыте тысящи**"/Ц. Б. /Числа, 10:36/.

Преводът се групира главно около два варианта:

---

*99 Вж. Цитата към *83.

*100 Дънов, П. Т. "Добри Навици", МОК, II г. 2 т., С, 1994, с. 93.

- Първият, идентичен с Цариградската (Виенската) Библия, е: "Върни се, Господи, при десетките хиляди на Израилевите хиляди"/Е.Б./.
- Вторият вариант е: "Върни се Господи, при хилядите и десетките хиляди Израилеви" /П. Б. ; Р. П. Б. /. И двата вида преводи внушават численост, равна на милиони.

Разширената Американска Библия /AMP/ и Новата Американска Стандартна Библия /NAS/ направо употребяват цифрата "**десетте милиони на Израел".** *101 Произходът на числото идва от еврейския Масоретски текст, който е "**Върни се, О, Йехова, към десетките хиляди по хилядите на Израел**"/I. L. B. /. Оттук произлиза първият цитиран вариант /на Е. Б. /, както и Цариградският /Ц. Б. /. Новата Международна Версия /NIV/ дава компромисен превод, от една страна да не се ангажира с конкретно число, а от друга – да остане вярна на историческата истина: "Върни се, О, Господи, към безбройните хиляди на Израел."

Възниква въпросът защо преводачите на Цариградската Библия не са описали стиха на новобългарски, а използват трудната за разбиране старобългарска идиоматична изразност? – Заради вибрациите и енергията в думите "тысящи" и "тмы" и техните гласни, които вече описахме. А на окултното въздействие на цифри, имена, букви и тяхното произношение ще се спрем след малко в раздела за правописните достойнства на превода.

Тогава каква е етимологията на този израз и откъде следва, че е идиом? – Именителната форма "тьма" във второто си значение означава древноруско броене за десет хиляди. "Тем" е мн. число на "тьма". Оттам "тьма тем" е сто хиляди. *102 Буквалният превод е десет хиляди по десетки хиляди. Очевидно е, че липсва буквално наслагване на значениятя, затова изразът – число "тьма тем" означава конкретно само десет пъти по-голямо число от десет хиляди и е наречено да бъде сто хиляди. Старославянската Библия /Ц. Сл. Б. / отива по-далече, като с израза "тысящы темь" пряко говори за число десетократно по-голямо от сто хиляди и по този начин иска явно и силно да подчертае факта, че става дума за "**милиони Израилеви**". Следователно изброените дотук старобългарски (или древноруски) числителни изрази недвусмислено показват наличие на идеоматичност. Ако разгледаме Цариградския стих в преводната му форма "десетки хиляди на Израилевите хиляди", ще намерим смислово съответствие в числения израз "десетки хиляди по хиляди", което от една страна запазва енергетиката на старобългарските думи, а от друга се доближава до оригиналния Масоретски текст и отговаря на **историческата истина, че милиони Израилеви са пресичали пустинята с Мойсей,** както и съответства на **езотеричната истина за милионите Богоизбрани от всички народи,** чийто символ днес е думата "Израил".

---

*101 "Ten thousand thousands"/AMP/; "myriad thousands"/NAS/
Староанглийското броене за милион е "A thousand thousand."
Вж. "Million", Cassell's Concise English Dictionary, London, 1956.
*102 Толковый Словарь Русского Языка. Государственный институт "Советская Энциклопедия", Москва, 1935-1940, т. 4; "тьма".

- До историческата истина може всеки да стигне само с Библията, без помощта на информацията от еврейските предания. В книгата "Числа" е дадено преброяване на населението, като се броят "по име всякой мъжкый полъ единъ по единъ. Отъ двадесеть годины нагоре, всичките, които могатъ въ Израиль да излезатъ на бой" /Ц. Б. Числа, 1:2-3/. И по-нататък:

/Ц. Б. /Числа, 1:19." Както заповяда Господь Мойсею,
така гы изброи въ Синайската пустыня."
2:32."...всичкыте, които ся изброиха въ вановете, по пълковете си, бяха шестстотинъ и три тысящи и петстотинъ и петдесеть."

Като прибавим към тези войни и левитите, жените, всички деца до 20 г. и старците, числото нараства минимум 4 пъти.

- До езотеричната истина достигаме, благодарение на **ДУХЪТ НА ИСТИНАТА,** Който ни открехва тайната за броя на Синовете Божии, използвайки още по-силен старобългарски идиоматичен израз "тисящи над тисящи и тми над тми", което е числовото съответствие на Христовото Име:

"Главата на Бялото Братство е Христос.

... **Христос е име колективно и представлява множества**, които християните изчисляват " **тисящи над тисящи" и "тми над тми", което означава СТО МИЛИОНА,** а стоте е число на ангелите и представлява **съвършенството**. Един милион от тия СТО МИЛИОНА, които са с Христос, са възплотени в човеческа форма. *103 Не е само в единствено число Христовото Име. **Христос представлява всичките Синове Божии,** на които от душите и сърцата блика живот и любов."*104

В третата група – правописните достойнства на превода, ще обсъдим "авторитета" на самите думи и букви, както го нарича Милар Бъроуз. Изследвайки този "авторитет", специалистите са обособили два основни метода на въздействие на текста – вербален и идеен. Да се обърнем първо към мнението на проф. Николай Шиваров: "Голямото разнообразие от ръкописи, ... както бележи Бъроуз, свидетелствува, че не е съществувала "идея за божествен произход и авторитет" на самите думи и букви. *105 Това е едно становище, което поддържа и Православната църква, в противовес на застъпваното от протестантски течения особено през XVI-XVII век пък и днес. Важен в случая е не вербалният (буквалният), но идейният интегритет."*106

В интерес на универсалната езотерична Истина заслужават защита достойнствата и на двата метода, допълвайки ги с трети. Защото самостойно действащият идеен интегритет се самолишава от една страна, от етимологич-

*103 Из Словото на Учителя Петър Дънов, "Учителят за Христа", сборник, изд. Хелиопол, 1994, с. 202-203.
*104 Пак там, с. 108.
*105 Millar Burrows, Mehr Klarheit über die Schriftrollen, München, 1958, s. 138.
(Цит. по пос. съч. "История и каноничност на старозаветния текст", с. 39.)
*106 Пос. съч. "История и каноничност"..., пак там.

ната и съдържателна (Божествена) точност, а от друга страна, от смисловата дълбочина и научно-окултна (също Божествена) точност на вербалния интегритет. Този факт не е използван досега нито от протестанти, нито от католици, нито от православни. В стремежа към мотивирано характеризиране на тази двустранна интегрирана вербална точност, ще си позволим да приведем само някои избрани съществени примери, имайки предвид ограничения обем на изложението.

Когато навлизаме в областта на вибрации на букви и думи, чието действително съществуване и въздействие безспорно говорят за тяхната жива същност, а това е Божествен произход и авторитет, поне що се отнася до духовно-възвишените и святи Словеса, тук ние несъмнено засягаме третия метод – смисловата, научно-окултна точност на "вербалния интегритет". Значението и влиянието на тези вибрации е забелязано и използвано още в древността. Църквата и днес го използва в ритуалистиката си като заветна догма, без да го осъзнава като вибрационен метод на въздействие. Последният получава своето научно-окултно обяснение едва в XIX век в теософската литература. Елена Блаватска пише за него: "В санскритската, както и в еврейската и всички прочее азбуки, **ВСЯКА БУКВА ИМА СВОЕТО ОКУЛТНО ЗНАЧЕНИЕ И СВОЕТО РАЗУМНО ОСНОВАНИЕ... И ТЯХНАТА КОМБИНАЦИЯ ЧЕСТО ОКАЗВА НАЙ-СИЛНО МАГНЕТИЧНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ. Гласните особено съдържат в себе си най-вече ОКУЛТНИ И СТРАШНИ СИЛИ.**

Думата (глаголът) или речта на всеки човек, съвършено несъзнателно за него, се превръща в **благославяне** или **проклятие.** ... Да, имената (и думите) са или **благодетелни,** или **зловреди.** Те в определен смисъл са или **отровни,** или **носещи здраве,** съгласно скритите въздействия, дадени от Височайшата Мъдрост на техните елементи, т. е. на **буквите,** които ги съставят и **числата,** които съответстват на тези букви. *107 "Войнството на Гласа" е термин, тясно свързан с **ТАЙНСТВОТО НА ЗВУКА И РЕЧТА** като следствие и резултат от Причината – Божествената мисъл. ... Произнасяните думи, както и името на всеки индивид в значителна степен предопределят неговата бъдеща съдба. Защо? Защото... **знакът изразява нещо;** нещото е (скрито или окултно) свойство на знака. Да произнесеш дума значи да предизвикаш мисъл и **да я направиш съществуваща.** Магнетичният потенциал на човешката реч е начало на всяко проявление в окултния Свят. **Произнасянето на име** не е само определение на Съществото (същността), а означава да се ... подложи, по силата на дадената Дума (Глагол), на **въздействието на една или няколко Окултни Сили.**"*108

Следователно точното изписване и произнасяне на всяка буква от Свещените Имена : "**Амин**", "**Аллилуія**", "**Іисус**", "**Христос**", "**Іерусалим**", "**Сіон**", "**Божін**", "**ІЕХОВА**", "**ЕЛОХИМ**", "**Авва Отче**", "**СЫЙ**", "**ДУХ СВЯТЫЙ**", носи огромно значение за нас чрез силата на вибрациите им, което ги превръща, както казва Блаватска, в **Имена "носещи здраве" и "благословение"!** Защо вибрациите на буквите "носят здраве"? – Защото **"тяхната комбинация оказ-**

---

*107 Блаватска, Е. П. "Т. Д.А1т. 1кн. бълг. изд. 1993, с. 145.
*108 Пак там, с. 144-145.

ва НАЙ-СИЛНО МАГНЕТИЧНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ" и предизвиква проявление на **множество Божествени Мощни Окултни Сили!** По какъв начин? – Всяка дума от изброените е **ЖИВА СЪЩНОСТ**, която ни чува и откликва на призива ни. Че те са ЖИВИ, "съществуващи", вече Блаватска обясни, а Св. ап. Йоан свидетелства: "**Така казва "АМИН" – свидетелят ВЕРНЫЙ И ИСТИННЫЙ**, началото на Божіето созданіе"... /Ц. Б. Откров. 3:14/.

Затова начинът на **автентичното изписване на изброените Имена е огромна заслуга и преимущество на Цариградската (Виенската) Библия.** Списъкът на изброените езикови достойнства е дълъг и е предмет на специално изследване; и една цялостна езикова характеристика на Цариградския (Виенския) български превод би се вместила в обемните рамки на отделна книга с размерите на Библията. Настоящото изследване използва само избрани езикови цитати. Ние се спираме само на посоката, в която са се извършвали граматичните и езиковите промени, без да преследваме някаква изчерпателност.

Накрая няколко думи за разликата в текста между Цариградската оригинална версия (1871) и осъвремененото копие на Виенското издание от 1885 г. Тя е най-вече в правописа, следвайки развитието на българския език. Например:

Цариградска Библия		**Виенска Библия**
-"гърнило от пърсть"	/Пс. 12:6/	- "горнило от пърсть"
-"созданіе міра"	/Мат. 25:34/	-"създаніе мира";
-"милосърдіе"	/Галат. 5:22/	-"милосердіе" и др.

И някои изменения в езика, без промяна в смисъла и енергетиката на думите и изразите:

- "пладне"	/Пс. 91:6/	-"пладнина"
-"Ще настъпишь на лъвъ и на аспидъ"	/Пс. 91:13/	-"Ще настъпиш лъвъ и аспидъ"
-"Понеже положи на мене любовта си"	/Пс. 91:14/	-"Понеже положи в мене любовта си" и др.

Навремето Адолф Фехлауер написа: "Германският превод на Библията, извършен от Лутер и неговите сподвижници (Меланхтон, Йонас, Вугенхаген и Амсдорф), е литературен шедьовър и върховна благословия. Тя дава Божието Слово на немския народ на език, който могат да разбират."*[109] Абсолютно същото важи и за Цариградската българска Библия от 1871 г., която е "литературен шедьовър и върховна благословия" за целия български народ, славянството и света. За XIX век тя е най-точният библейски превод от всички други библейски издания. Затова е съвсем естествено, че Великият Духовен Учител Беинса Дуно, когото Небесната Божествена Йерархия изпраща на Земята да ни нахрани с Небесен, Божествен хляб за следващото хилядолетие, е използвал точно този превод на Библията за своята свята мисия; мисия, изискваща изключителна точност и прецизност в думите и цитатите от Святото Писание, които той ежедневно е ползвал за своите беседи. Защото е предречено от Иисус:

/Ц. Б. /Йоана, 16:13. "**А кога дойде онзи, ДУХЪТ НА ИСТИНАТА,**
ще ви настави на всяка Истина,

*[109] Фехлауер, А. "Мартин Лутер, живот и вяра", 2изд. 1997, с. 92, 91

защото **няма да говори от себе си, но**
каквото чуе ще говори и ще ви извести
това що има да бъде.
14. Той ще мене да прослави, защото
от моето ще (в)земе и ще ви извести".

В една от беседите си Учителят казва: "Аз, като говоря, имам страх – да не би да кажа нещо, което да не е вярно. Аз се страхувам да не кажа нещо, което да не е съгласно с **Божията Любов,** с **Божията Мъдрост,** с **Божията Истина."**[*110]

В Името на ИСТИНАТА Учителят е бил длъжен да използва най-доброто, най-истинното издание на Святото Писание и това е била Цариградската Библия, но в по-късно Виенско издание от 1885 г. На фона на изложения космизъм на старобългарския и новобългарския речников фонд, изпъква още повече глобалната духовна просветителска мисия на Великия Учител. Самият той, с присъщата си скромност и словесна правдивост, казва: "**Не се спирайте само върху моите думи, но ЧЕТЕТЕ И ПРОУЧАВАЙТЕ СВЕЩЕНАТА КНИГА (*БИБЛИЯТА*/***б. а.)*.[*111] Който се храни със **СЛОВОТО БОЖИЕ**, вечно живее, за него смърт не съществува.[*112] Който се храни с **БОЖИЕТО СЛОВО**, има живот в себе си! Той изпитва вътрешен **МИР**, подем на силите си и енергия."[*113]

"Като четете Библията, трябва да прониквате във вътрешния смисъл, който е вложен в отделните книги. Забележете реда, по който са наредени книгите на Библията. Първата книга е "Битие" – начало на нещата. Втората е "Изход" – излизане. Третата е "Левит" – ръководна книга за онзи, който е излязъл вече и започнал да ходи. Четвъртата книга е "Числа". Числата подразбират сметка, изчисление за колко време например човек може да проходи самостоятелно. След "Числа" иде книгата "Второзаконие" – приложение на Закона. Има ли Закон, нужно е приложение. После иде книгата "Исус Навин". Исус Навин е един от героите, който се учи при Мойсея. Като дойдете до книгата "Съдии", помислете защо се е създала епохата на съдиите. Явяването на съдиите почива на нещо дълбоко. След "Съдии" иде книгата "Рут" – влиянието на жената в света. След това вече иде царския период. Еврейският народ, който се счита за избран народ от Бога възприе едно външно влияние – царизма. Той започна да се управлява от царе, между които особено забележителни са Давид и Соломон. Във времето на Соломона културата стигна до своя разцвет. След него започна упадък на еврейската култура и мъдрост. Пророците носят друга култура на човечеството. Те обръщат вниманието му върху бъдещия живот, като говорят за далечното бъдеще, за новата култура в света.

Като изучавате Библията съзнателно, вие дохождате до заключението, че животът на миналото, описан в тази книга, е живот и на отделния човек. Всеки човек минава през "Битие", "Изход", "Левит", "Числа", "Второзаконие" и т. н.

[*110] Дънов, П. 8бес. "До скончанието на века", VIIIсер., Пловдив, 1930, с. 28.
[*111] Дънов, П. т. "За съдба дойдох", н. б. XIсер. изд. 1929, с. 26.
[*112] Дънов, П. т. "Дали може", н. б. Vг. изд. 1942, с. 35.
[*113] Пак там, с. 39.

Като се стреми да се освободи от старото и да придобие нещо ново в себе си, по този начин той се учи."*[114]

"Ето например, вие четете Библията и дохождате до някои книги или глави от нея, които ви отегчават. В някои глави се изреждат само имена, родове, числа, които нямат смисъл за вас. Който разбира Кабалата, *[115] не се отегчава; който не разбира, той се намира пред една статистика, която не го ползва. Такава книга е и "Тайната Доктрина". *[116] Много хора са започвали да я четат, но не са могли да я завършат – нямат търпение. **Добре е човек да се заеме с четене на "Тайната Докртина", на Библията, като метод за придобиване на търпение.** Те представляват разхвърлян материал, който търпеливият може да събере на едно място и да образува от него нещо цяло."*[117]

"Знания трябва да имате! Аз бих ви препоръчал да прочетете всички хубави книги, които досега са напечатани. Това може да ви отнеме хиляди години, но ще ги прочетете. **След това ще изучавате Библията и Новия Завет.** Тия, които са писали Свещената Книга, говорят за фазите, през които е минала Земята", [118] казва Великият Учител, а Блаватска допълва:

"Прочетени в светлината на Зохара, [119] четирите начални глави на Битието са фрагмент от висофилософска страница на световната Космогония. Оставени в своята символична дреха, те са като детска приказка, уродливи тръни в очите на науката и логиката."*[120] "Началните четиринадесет букви (*I гл., 1ст. на кн."Битие" /б. а.)* сами по себе си вече са напълно достатъчни, за да се обясни теорията на Сътворението. ...Числовото четене на тази първа фраза на първа глава и на "Книгата Битие"... съпоставени с мерките, прилагани във Великата Пирамида на Египет, показва съвършената тъждественост между нейните измерения – в дюймове, лакти и план – и числовите величини на Гради-

---

*[114] Дънов, П. т. "Святото място", МОК, VIг. 2т. изд. Бяло Братство, С. 1995
с. 317-318., 34б. "Хармонични положения".

*[115] Каббала – съкровената мъдрост на еврейските равини, от средновековието, унаследена от по-древните тайни доктрини, отнасящи се до божествени предмети и Космогония. ...Тя се занимава с езотерическо тълкуване на еврейските Писания... Първоначалната книга на Каббалата е "Зохар". Всички съчинения, отнасящи се за езотерически категории, се наричат каббалистически."; Вж. Блаватская, Е. П. Пос. съч. "Т. С.", с. 204.

*[116] "Тайната Доктрина" е записана и предадена на човечеството от Елена Блаватска (1831-1891). Трудът е издаден на бълг. език в три тома, (седем книги, 2546 страници). Той обхваща цялата космическа еволюция; еволюцията на живота(растения, животни, хора, ангели...); видове раси; религиите в света-архаичен символизъм; херметични и кабалистични доктрини; Боговете и числата; световният език; окултната астрономия и т. н.

*[117] Пос. съч. "Святото място", с. 321. (Не е случайно, че в този пасаж "Т. Д." е изредена до Библията, което внушава аналогия не само по обем, но най-вече по дълбочина и езотерично съдържание. И двете са изпълнени с каббалистични тайни, достъпни само за посветените; и двете са носители на свещени Божествени послания и мъдрост, в колосална по обем екзотерична и езотерична фактология, съхранена в хилядолетната човешка история.

[118] Дънов, П. т. "Новият Човек", н. б. VIIIг., изд. С, 1947, с. 12.

[119] "Учебник по каббалистична теософия, който заедно със "Сефер Иецира" се ползва с репутацията на най-стария достъпен трактат по еврейските езотерически религиозни доктрини. " Пос. съч. Блаватская, Е. П. "Т. С.", с. 177; "Сефер Иецира – труд , приписван от еврейските каббалисти на техния патриарх Авраам!". Пос. съч. Блаватска, Е. П. "Т. Д.", бълг. изд. с. 42.

*[120]Пак там, "Т. Д.", с. 57.

ната Едем, Адам и Ева и Патриарсите. Казано накратко м-р Ралстън Скинер показва, че архитектурно Пирамидата съдържа в себе си цялата "Книга Битие" и разкрива астрономичните и дори физиологичните тайни в нейните символи и глифове... Коренът на всичко това трябва да се търси в древните легенди и пантеона на Индия."[*121]

"**Изучавайте Стария** и **Новия Завет**, **опитностите на апостолите,** как са работили тогава, и вижте как ще работите сега". [*122] "Тази книга, **Библията,** колко милиона хора не са я чели?

Тя казва: - Да ме четат, които ме разбират!"[*123]

Целият този план в изучаването на Светото Писание не двусмислено доказва връзката между правописните достойнства на библейския език и каббалистичното значение на Библията. И потвърждава факта, че езиковите достойнства на българската преводна версия от 1871 година могат да бъдат не по-малко каббалистични от оригинала на еврейските, египетските и индийските "строители". Причината е, че българският превод се основава на прастарата звучност на слогове и думи, която го доближава до общия небесен език – прародител.

Ние държим в ръцете си уникална версия на Светото Писание, благословено и осветено от Бога с избора на ДУХЪТ НА ИСТИНАТА да се изявява чрез неговите енергии и да ни просвещава умовете и сърцата за славата Божия. В неговото превеждане на български език са вложили труда и знанията си най-изтъкнатите книжовници и богослови на XIX столетие – български и световни просветители: д-р Елиас Ригс, д-р Алберт Лонг, Христодул Костович Сичан-Николов, Петко Рачов Славейков, Неофит Рилски и Константин Фотинов.

[*121] Пос. съч. Блаватска, Е. П. "Т. Д.", IIIт. 1 кн. бълг. изд., с. 249, 251.
[*122] Из Словото на Учителя П. Дънов, сп. "Житно зърно", бр. 1/1993, с. 56.
[*123] Дънов, П. т. "Важни и належащи неща", у. с. XIIг. 1т., С, 1997, с. 70.

Последните преводачи, работили върху превода на Библията от 1859 до 1871 година: (отляво надясно) – Христодул Костович, д-р Елиас Ригс, д-р Ал. Лонг, Петко Рачов Славейков

Да бъде благословено безкористното им дело!

Амин!

гр. София, май, 2000г.

Петър А. Вангелов

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

1. **Ц.Б.** - Цариградска Библия от 1871 г. на (български език.)
2. **Е.Б.** - Евангелска Библия(1924), изд. БЧБД. (на бълг. език)
3. **П.Б.** - Българска православна Библия, изд. Св. СБЦ. С., 1991 г.
4. **Р.П.Б.** - Руска православна Библия, изд. Москва, 1992 г.
5. **Ц.Сл.Б.** - Църковно-славянска Библия, написана на старославянски език, изд. Москва, Синодальная Типография, 1904 г.
6. **I.L.B.** - The Interlinear BIBLE: Hebrew-Greek-English, 1986. (Библия на иврит (Стар Завет) и на гръцки (Нов Завет) с автентичен, буквален превод на английски език)
7. **N.I.V.** - New International Version BIBLE, USA, 1984 (Библия на англ. език, нова международна версия)
8. **A.M.P.** - Amplified BIBLE, USA,1984.(Разширена, с обяснения, Библия)
9. **N.A.S.** - New American Standart BIBLE, USA, 1984. (Нова американска стандартна Библия).
10. **K.J.V.** - King James Version BIBLE,USA, 1984. (Библия, версия на крал Джеймс от 1611 г.)
11. **Св.СБЦ** - Светия Синод на Българската Църква
12. **БПЦ** - Българска Православна Църква
13. **БЧБД** - Британско и чуждестранно Библейско дружество
14. **н.б.** - неделни беседи
15. **съб.б.** - съборни беседи
16. **МОК** - Младежки окултен клас
17. **у. с.** - утринни слова
18. **Т.Д.** - “Тайната Доктрина”
19. **Т.С.** - Теософский словарь, Москва, 1994 г.
20. **Б. Е. Р.** - Български Етимологичен Речник, изд. на БАН (1-5 том)
21. **РРОДД** - Речник на редки остарели и диалектни думи в литературата ни от XIX и XX век., изд. БАН, С., 1974 г.
22. **БАН** - Българска Академия на науките
23. **Библ.”СП”** - Библиотека “Светлина в Пътя”(от 1 до 11 книга).
24. **б.а.** - бележка (пояснение) от автора
25. **с.** - серия.
26. **т.** - том.
27. **С.** - София

С това фототипно издание на Възрожденската Библия (отпечатана през 1885 г. за Британското библейско дружество в печатницата на Адолф Холцхаузен) ви предлагаме копие на личния екземпляр на Библията на Учителя Беинса Дуно.

Върху текстове от тази Библия Учителя изнася хиляди беседи и лекции и провежда разговори с отделни групи братя и сестри в продължение на 22 години. В Библията той е отбелязвал означения и бележки на български, английски, еврейски и староеврейски към съответни стихове, които посочват духовните сили и енергии, излъчвани от тях, с които, ако се свържем, ще намерим принципите и законите на Битието, написани между редовете на Библията. Това са източници на големи духовни сили.

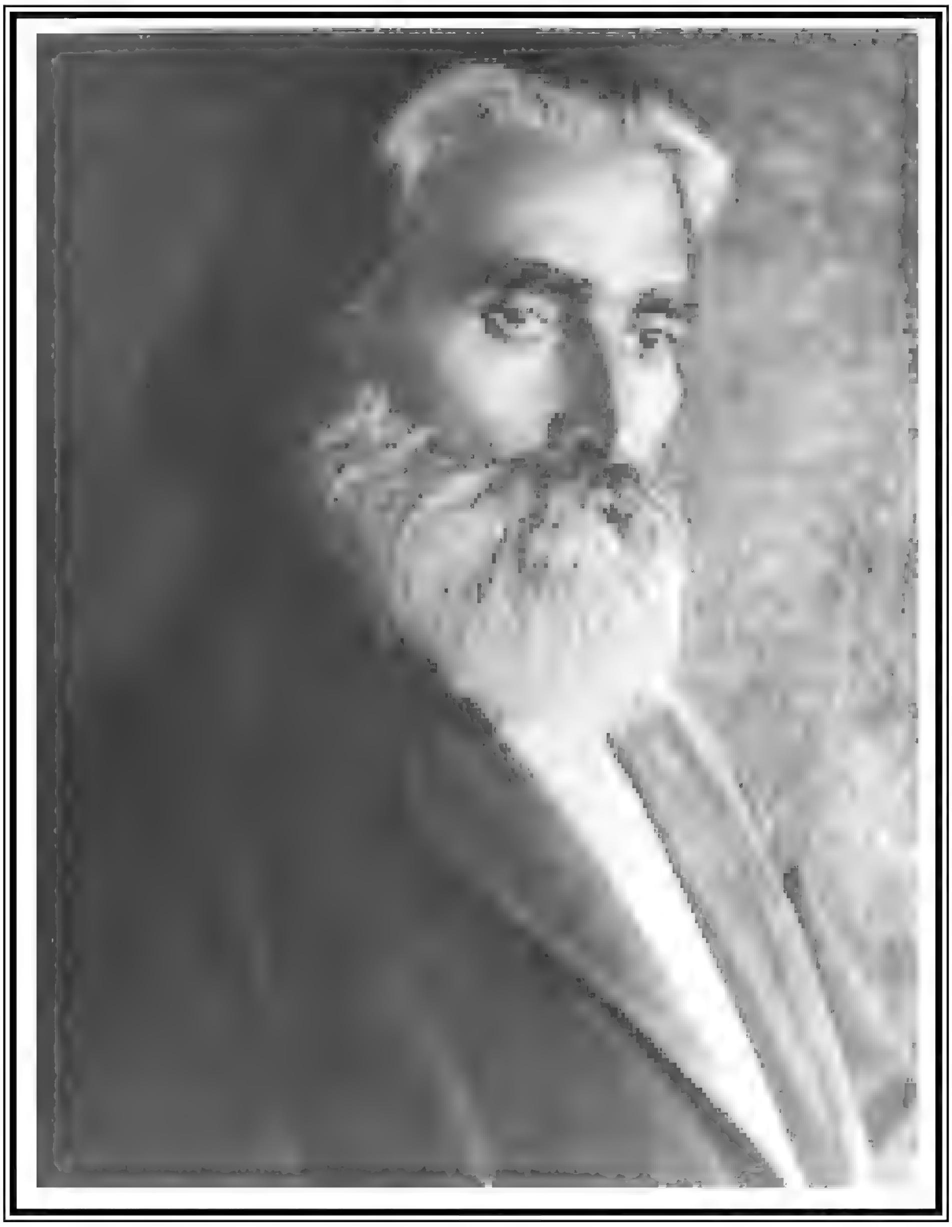
Да работим с тази свещена книга и приемем онова благословение, което е определено за нашите души.

Учителя при разговор с приятелите отбелязва, че: *"Петко Рачов Славейков се е родил в България с единствената задача да даде на превода на Библията един поетичен и музикален език."*

Той отлично се е справил с тази трудна задача. Използва старобългарските думи, съчетавайки техния смислово точен израз с поетичното им звучене.

28. 07. 1999 г. **_Светозар Няголов_**

УЧИТЕЛЯ
ЗА БИБЛЕЙСКОТО СЛОВО

1920 г.

УЧИТЕЛЯ
ЗА БИБЛЕЙСКОТО СЛОВО

“Ние не притежаваме друга книга като Библията. На мнозина тя може да изглежда разхвърляна, съставена без определена система и безсмислена, но там се съдържат велики истини, които като възприемем, ще се възстанови хармонията в света.“

(Протоколи от Годишните срещи на Веригата 1906—1915, с. 229 — 15 (28). VIII. 1912 г.)

“Много неща са написани в Библията, но там са написани едновременно и законите за разбирането им.”

(Вехтото премина, Неделни беседи IX серия (1926—1927), том 4, София 1931, с. 189)

“Като четете Библията, трябва да прониквате във вътрешния смисъл, който е вложен в отделните книги. Забележете реда, по който са наредени книгите на Библията. Първата книга е “Битие” — начало на нещата. Втората е “Изход” — излизане. Третата е “Левит” — ръководна книга за онзи, който е излязъл вече и започнал да ходи. Четвъртата книга е “Числа”. Числата подразбират сметка, изчисление за колко време например човек може да проходи самостоятелно. След “Числа” иде книгата “Второзаконие” — приложение на Закона. Има ли Закон, нужно е приложение. После иде книгата “Исус Навин”. Исус Навин е един от героите, който се учи при Мойсея. Като дойдете до книгата “Съдии”, помислете защо се е създала епохата на съдиите. Явяването на съдиите почива на нещо дълбоко. След “Съдии” иде книгата “Рут” — влиянието на жената в света. След това вече иде царският период. Еврейският народ, който се счита за избран народ от Бога, възприе едно външно влияние — царизма. Той започна да се управлява от царе, между които особено забележителни са Давид и Соломон. Във времето на Соломона културата стигна до своя разцвет. След него започна упадък на еврейската култура и мъдрост. Пророците носят друга култура на човечеството. Те обръщат вниманието му върху бъдещия живот, като говорят за далечното бъдеще, за новата култура в света.

Като изучавате Библията съзнателно, вие дохождате до заключението, че животът на миналото, описан в тази книга, е живот и на отделния човек. Всеки човек минава през “Битие”, “Изход”, “Левит”, “Числа”, “Второзаконие” и т.н. Като се стреми да се освободи от старото и да придобие нещо ново в себе си, по този начин той се учи.”

"Ето например вие четете Библията и дохождате до някои книги или глави от нея, които ви отегчават. В някои глави се изреждат само имена, родове, числа, които нямат смисъл за вас. Който разбира Кабалата, не се отегчава; който не разбира, той се намира пред една статистика, която не го ползва."

("Светото място", МОК, V г., 2 т., изд. "Бяло Братство", С., 1995 г.)

"Какво значение има Библията за живота ни? Тя има непосредствено отношение към живота, защото е излязла от опитността на хората и може да бъде използувана като човешка опитност. А опитността на цялото човечество е опитност на индивида. И тази опитност ние не трябва да игнорираме и не трябва да мислим, че ще намерим нови и по-добри правила за живота. Принципите не са претърпели никакво изменение, а само нашите отношения спрямо тези принципи са се изменили. Например светлината за нас е по-голяма или по-малка според нашето схващане и според това доколко ние може да реагираме на нея. В Библията има духовна материя и от нея може да се получи гориво, от което бихме могли да се ползуваме при нашите трудности. Например в даден момент сте разположени, а в друг момент не сте; и после, една година сте разположени, а на следващата — не сте. И така състоянията се редуват. Затова имаме 12 милиона години за разположение и неразположение. Това е Великият Божествен закон за вдишването и издишването, за прилива и отлива. И когато ние сме разположени, и когато сме неразположени, между нас и Бога става обмяна и тази именно обмяна е Любовта Божия. Господ дава на всяка една душа добро и зло. В това се изявява Съзнанието на Бога и каквито и последствия да има от това добро или зло, Той ще ги даде. Следователно, каквото поискаме от Бога, Той ще ни го даде — Той никога не ни отказва. Той е единственият, който никога не отказва на отправените към Него молби. За Него думата няма не съществува. Затова всички духове, от най-големите до най-малките, благоговеят пред Него — защото Той е един Дух, който носи бремето на всички, защото всички същества постоянно искат от Него. Например един възвишен дух иска от Бога да му направи един голям свят и Бог ще му го даде. Вие искате например десет хиляди лева за къща — и на вас ще ви ги даде, няма да откаже. Нали и Христос казва: Търсете, искайте, хлопайте и Господ ще ви даде и ще ви отвори. Ако вие постоянно стоите на вратата и хлопате, Бог ще ви даде това, което искате. Разбира се, аз тук ви говоря какъв е законът, а как вие ще го приложите, това е друго нещо. Като искате, Господ ще ви даде, но как ще използувате това, което Той ви даде, това вече е друг въпрос. Тези принципи в Библията трябва да се оползотворят. Те имат практическо приложение в живота. Ние ще слезем от теорията към практическото приложение, защото вие живеете сред вълци и трябва да знаете как да постъпвате. За да може правилно да се развивате и материалните ви работи да бъдат в ред, трябва да съблюдавате известни правила. Аз твърдя, че материалните блага са резултат на добро духовно състояние. Материалното богатство е само за добрите хора. Богатството е винаги във връзка с нашата душа и нашия ум. Така ние може да сме богати с мисли, може да сме богати и с материални блага. Често в духовния свят с тези неща става обмяна — например вие давате добри мисли, а отгоре ви дават материални улеснения. Най-сетне след обмяната, която става доброволно и вследствие на която човек може да стане богат, той вижда, че богатството не е най-главната печалба, но щом го поиска — дава му се."

(Протоколи от Годишните срещи на Веригата 1906—1915,с. 89 сл. — 18 (31). VIII. 1909 г.)

“Сега четете Библията по буква, без дълбоко разбиране на нейното съдържание. В Библията външните знаци, формите, числата, събитията, законите — всичко е символ, и за да я разберете и да се ползвате от нея, ще трябва да намерите реалността, смисъла на друго място. Или да преведа на ваш език: вие имате една ябълчна семка. Аз казвам: В тази семка се крие цялото дърво. “Как е възможно?” — Вземете семката, изровете една малка дупка, посейте я и след десет години ще имате едно голямо дърво. Ако не вложите всяка мисъл във вашия мозък като една семка и не работите с вашия ум, с вашето сърце и с вашата воля, всеки текст от Библията ще ви остане неизяснен, а той трябва да се разчепка, да се проучи по-дълбоко, за да се разбере, а не да се чете механически или пък да му давате повърхностно тълкувание.”

(Изново, Неделни беседи, XV серия, 1931—1932), том 1, Бургас, 1992, с. 283)

“Често вие, като четете Евангелието, не можете да го разберете. Защо? Защото Духовното не може да се предаде на книга. Например взимате една нарисувана лампичка – тя представлява ли Светлината? – Не, тя е само едно мнимо изображение на Светлината. От нея може ли да излезе Светлина? – Не може да излезе никаква Светлина.”

(Венецът на Живота, Лекции на Учителя пред сестрите, 1917—1932, Берлин 1997, с. 302)

“Мнозина ще кажат, че са чели Евангелието и знаят всички глави. Така е, но трябва да се знае, че колкото пъти и да чете една глава, човек все ще намира в нея нещо ново, все ще открива по-дълбокия є смисъл. Много естествено! Причината за това е, че психическите условия, при които човек се намира, когато чете Евангелието или учи нещо, не са едни и същи. За всеки даден момент идеите, чувствата на човека са различни. Всеки момент в съзнанието на човека става известно изменение, известно разширяване. Следователно тъй, както днес четете и разбирате тези глави, никога друг път така не сте ги чели и разбирали.”

(Учителю благи, Неделни беседи, XII серия (1929), том 1, София, 1934, с. 3)

“Какво ви ползва знанието на цялата Библия, знанието на много стихове от нея наизуст, ако не ги прилагате в живота. Срещате двама души, единият от които знае цялата Библия и Евангелията, но не ги прилага в живота си, а другият знае само стиха “Бог е Любов” и го прилага в живота си. Как мислите, кой от двамата се ползва повече от знанието си? Кой е по-силният човек?”

(Синове на възкресението, Неделни беседи, X серия (1927—1928), том 3, София, 1934, с. 94)

“Който прочете един път Библията и мисли, че това е достатъчно, и 10 пъти да я прочете, няма да я разбере. Всяко нещо е разбрано, само когато се посади и даде плод.

Основите на Мъдростта, изложени в Библията, са скрити в природата, скрити

са дълбоко в нашата душа, която е едно Божествено съкровище.”

(Протоколи от Годишните срещи на Веригата, 1906—1915, с. 231 — 15 (28) август 1912 г.)

“В Библията са събрани опитностите и знанията на хората от редица поколения насам. В нея са изложени животът и учението на Христос, макар и в съкратена форма, но който има просветен ум и чисто сърце, той може да се учи от всичко, което е изнесено там. Просветеният човек се учи от всичко, във всички явления той намира непрекъсната връзка. По тази връзка той съди за онази целокупност на живота, която се изразява в цялата природа, в целия космос.”

(Праведният, Неделни беседи, IX серия (1926—1927), том 3, София, 1931, с. 112)

“Като четем Светото Писание, ние сме в общение с тези души, които са го писали. Туй, което е казал Христос, е живо. Щом изречеш тези думи, ти влизаш във връзка с Христа.”

(Двата природни метода, Неделни беседи, VI серия (1923—1924), София, 1924, с. 264)

“Като четеш Библията, ти казваш: “Това е книга на неизчерпаемо богатство!” — Така е, Библията е склад на неизчерпаемо богатство, тя е жив свят, но ако четеш Библията, без да се свържеш с този жив свят, тя остава без значение.”

(Условия за растене, Неделни беседи, XIV серия (1930), София 1949, с. 4)

“Спасително е да се чете Евангелието! Кое трябва да четете в Евангелието? — Като го четете, трябва да знаете как да възстановите оригинала. Като започнете да четете Евангелието, трябва да имате пред очите си целия живот на Христа с всички апостоли от началото до края – да ги виждате като на кино, тъй както то е било неопорочено, а не взето оттук и оттам. Това не е Евангелие, то е само една скица. Понякога трябва целият този процес да се възстанови във вашия ум.”

(Ценностите в живота, Лекции на Учителя пред Общия окултен клас,
год. XVII (1937—1938), т. I, Берлин 1995, с. 127/

“Някои от вас знаят повече от мен написаната Библия, пък и чак толкова не я уча, защото е резюме от една голяма Библия. Но онази Библия, която аз зная, нея не я знаете. Четете една част от реч, която Христос е държал в продължение на няколко часа. Тук имате една малка част от притчите му, а и тия притчи не са свързани.”

(П. Дънов, Учителя за себе си, съст. Л. Кръстева, София, 1997, с. 222)

“Библията е един малък превод от истинската Библия. Мнозина мислят, че това е цялата Библия. Друг пък взима само Евангелието за авторитет. Не мислете, че Евангелието съдържа всичко, което Христос е говорил. Сам Йоан казва, че Христос е говорил по три-четири часа. Ако всичко, което е говорил, беше напечатано, щеше да се събере в хиляда книги, големи като Библията. Защо толкова знание не е дошло

до нас, това е друг въпрос. Обаче то се пази — всичко, което Христос е говорил, се пази. Тези книги един ден ще се намерят и вие тогава ще ги четете.”

(Мисли за всеки ден, 1993—1994, 10. XII. 1993)

“Вземете превода от еврейски език на свещените псалми. Те се четат мъчно, не са преведени както трябва и онези, които са ги превеждали, са били далеч от разбирането на вътрешния смисъл, вложен от онези псалмопевци, които са ги писали преди хиляди години. Следователно не е упрек, че те не могат да преведат вътрешния смисъл на един псалом или да разберат Евангелието, което е писано преди две хиляди години, или посланията на апостолите — например Посланието на апостол Павел към галатяните. А днес те седят и се догаждат тъй, както геолозите се догаждат за Земята, както астрономите се догаждат за Слънцето, както биолозите, химиците, физиците се догаждат по известни въпроси. Всички все с догадки се занимават. Предполагат, допускат, измерват, но колкото и да измерват, има известни величини извън човешките схващания — ние ги наричаме ирационални числа. Мериш, мериш, все остава известен малък излишък — не можеш да го делиш. Делиш, делиш, оставяш го настрана, казваш: “Е, няма нищо!” Не — тези най-малки излишъци, които остават, те са, които създават най-големите страдания на съвременното човечество.”

(Двата природни метода, Неделни беседи, VI серия (1923—1924), София, 1924, с. 385)

“Като четете Евангелието, виждате, че там се излагат принципите на Христовото учение. Като четете Деянията на апостолите, виждате вече малко отклонение от Христовото учение; там се явява спор — нещо присъщо на човешкото. Значи в живота на апостолите и на светиите има вече примес от човешки елемент. Като дойдете до живота на обикновените хора, това отклонение се забелязва още повече. Значи съвременното християнство малко прилича на първото. Това не е за осъждане, а казвам, че от научна гледна точка между първоначалното християнство и сегашното има голяма разлика. Първоначалният извор се е размътил, в него са влезли много чужди елементи, по които хората днес не се познават. Причината за това е почвата. Тя е била чернозем, вследствие на което, когато минавала водата през тази почва, взела със себе си много примеси, чужди на нейното естество. За да може сегашното християнство да се изчисти от всички тези примеси, от всички нечистотии, трябва да дойде някой велик алхимик, да го тури в ретортата си, да го нагрява, докато най-после остане чистото Христово учение, което има пряко отношение към Бога. Но понеже се страхуват от Истината, хората избягват това — те се страхуват от Истината, както болният от лекаря.”

(Синове на възкресението, Неделни беседи, X серия (1927—1928), том 3, София, 1934, с. 46 сл.)

“Българският език е най-точният език, на който могат да се предадат окултните закони и Словото на Бога, защото българският народ е най-древният народ на Земята.”

(П. Дънов, Учителя за себе си, съст. Л. Кръстева, София, 1997, с. 281)

“Езикът на съвременните хора е лишен от пластичност и музикалност — необходимите качества за за предаване на Божествените мисли.”

(Дали може, Неделни беседи (1917—1918), София, 1942, с. 56)

“Животът на съвременното човечество е преизобилен с празни думи, с думи без съдържание и смисъл. Ето защо на съвременните хора трябва да се изяснява вътрешният смисъл на Живото Слово. Празните думи са костеливи орехи, които хората гледат само отвън.”

(Влизане, Неделни беседи, IX серия (1926—1927), том 2, София, 1930, с. 92)

“Мъчно е да се говори и на български език — не само да говориш граматически правилно, а в говора ти да има музика. Можеш нещо да поставиш правилно граматически, но е нужна и музикалност — само граматически правилното поставяне на думите не е достатъчно. Цяло изкуство е да се научи човек да говори.”

(Съзвучие, Лекции на Учителя пред Общия окултен клас, год. XVII (1937—1938), т. II, Берлин 1994, с. 194)

Въпрос: Формите, които има църквата, например четенето на разни молитви, ако се преведат на български, ще имат ли сила?

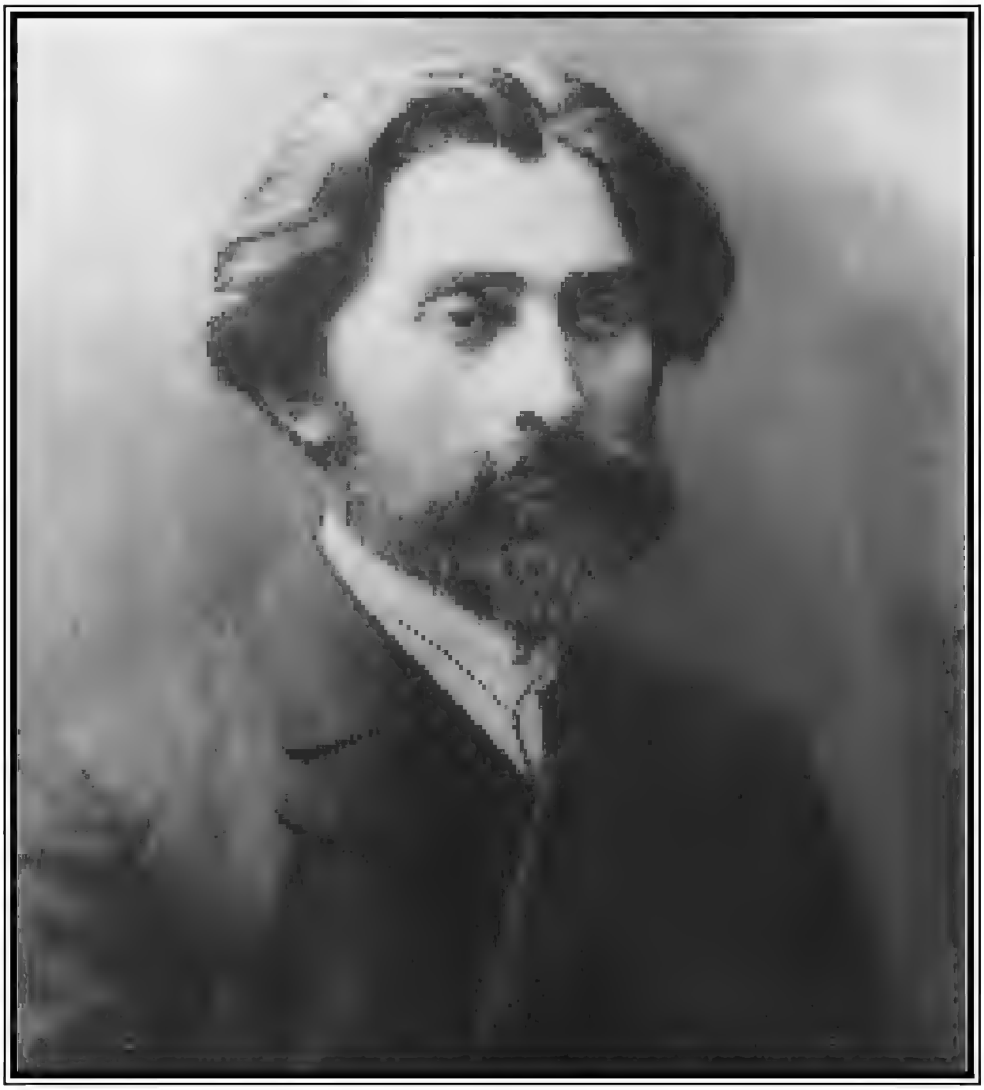
— Те са ритмувани на славянски. “Добрата молитва” е ритмувана по същия закон и ако се преведе на славянски, ще изгуби смисъл.

Значи по-хубаво е да научим славянски?

— Трябва да създадем нови форми. Истината никога не може да бъде стара. Тя не е нито стара, нито млада, тя е извън процеса на времето. Тя създава формите с всичките им изменения. [...] Формата трябва да съответства на онази реалност, която е вътре в нас.

(Протокол от Годишната среща на Веригата на 5 (18) август 1915 г. в Търново)

БЕЛЕЖКИ И ОЗНАЧЕНИЯ ОТ ЛИЧНАТА БИБЛИЯ НА УЧИТЕЛЯ

1904 г.

Всичкитѣ думи Господни сѫ вѣрни и истини, и блаженъ е всѣки който ги въсприема и пази; неговата душа неще бѫде въ лишение, защото самъ Господъ ще присѫтствува въ неговото сърдце.

ПСАЛОМЪ 6.

Първому пѣвцу, на Негиноѳъ, на Шеминиѳъ. Псаломъ Давидовъ.

1 Господи, ᵃда мя не обличишь съ яростьтѫ си,

^ Стр. 468, книга Псалтир
Означения към стих 1 от Псалом 6

И духъ-тъ на разумъ-тъ ми кара мя да отвѣщаѭ.
4 *Не* знаешь ли това отъ старо врѣме,
Отъ когато е поставенъ человѣкъ на земѭ-тѫ,
5 Че ᵃтържество-то на нечестивы-тѣ е маловрѣменно,
И радость-та на лицемѣра е минутна?
6 И ᵇвеличіе-то му, ако възлѣзе на небеса,
И глава-та му, ако стигне до облацы-тѣ,
7 Ще ся изрине за всегда ᵃкакто лайното му:
Които сѫ го гледали ще говорятъ: Дѣ е онзи?
8 Ще отлети ᵉкато сънъ, и нѣма да ся намѣри:
И, като нощно видѣніе ще исчезне.
9 ᵈОко-то което го е гледало не ще *го гледа* вече:
И мѣсто-то му нѣма да го види вече.
10 Синове-тѣ му ᵉще поискатъ добрѫ-тѫ волѭ на сиромасы-тѣ,
И рѫцѣ-тѣ му ще повърнѫтъ имотъ-тъ имъ.
11 Кости-тѣ му сѫ ᶻпълны съсъ *съгрѣшеніята на* младины-тѣ му,
И ᶾще лѣжатъ съ нею въ пьрсть-тѫ.
12 Ако и да е сладка злина-та въ уста-та му,
Та ѭ крые подъ языкъ-тъ си;
13 *И* ѭ жали, и не ѭ оставя,
Но ѭ държи въ срѣдъ небце-то си:
14 *То пакъ* храна-та му ще ся измѣни въ утробѫ-тѫ му:
Жьлчь отъ аспиды *ще стане* у вѫтрѣшности-тѣ му.
15 Богатство-то което е погълнѫлъ, ще го изблъва:
Богъ ще го истъргне изъ търбухъ-тъ му.
16 Ядъ отъ аспиды ще ссуче,
Ехиднинъ языкъ ще го умьртви.
17 Нѣма да види ᶤутокы-тѣ,
Рѣкы-тѣ съ порои отъ медъ и масло.
18 Това за което ся е трудилъ, ᶦще го даде назадъ,
И нѣма да *го* погълне:
Споредъ имотъ-тъ *ще стане* отдаваніе-то му,
И нѣма да ся зарадува.
19 Защото угнете сиромасы-тѣ *и ги* остави:
Грабнѫ домъ, когото не бѣ съградилъ.
20 Наистинѫ ᵏнѣма да познае упокоеніе въ себе си:
Не ще упази *нищо* отъ пожеланія-тѣ си.
21 Нѣма да му остане *нищо* за хранѫ:
За то добро-то му не ще бѫде трайно.
22 Когато е въ пълно изобиліе ще го сполети утѣсненіе:

а Псал. 37; 35, 36. | з Гл. 21; 26.
б Иса. 14; 13, 14. Авд. 3; 4. | и Псал. 36; 9. Iер. 17; 6.
в Псал. 83; 10. | і Ст. 10, 15
г Псал. 73; 20. 90; 5. | к Еккл. 5; 13, 14.
д Гл. 7; 8, 10. 8; 18. Псал. 37, 36. 103; 16. | л Числ. 11; 33. Псал. 78; 30, 31.
е Ст. 18. | м Иса. 24; 18. Iер. 48; 43.

Ако тѣ искушава нѣкога лукавие да сторишъ нѣкой малак грѣхъ (нѣка) прочети 20 г. о Иов, 20 ст.

< Стр. 451, книга Иов
Бележка и означения към книга Иов, глава 20.

Текстът гласи:

„Ако тѣ искушава нѣкога лукавие да сторишъ нѣкой малак грѣхъ (нѣка) прочети 20 г. о Иов, 20 ст."

„Ако те изкушава някога лукавие да сториш някой мальк грях (нека) прочети 20 гл. от Иов, 20 стих."

ПСАЛОМЪ 9.

Пьрвому пѣвцу, на Муѳъ-Лаббенъ.
Псаломъ Давидовъ.

Ще *тя* славословіѭ, Господи, съсъ всичко-то си сьрдце:
Це прикажѫ всичкы-тѣ твои чудеса.
Це ся развеселіѭ [а]и ще ся зарадувамъ заради тебе:
Це въспѣіѭ на име-то ти, [б]Вышній!
Когато ся върнѫтъ врагове-тѣ ми назадъ,
Це паднѫтъ и ще погынѫтъ прѣдъ лице-то ти.
ащото ты си отсѫдилъ сѫдъ-тъ ми и право-то ми:
Ѣднѫлъ си на прѣстолъ-тъ и сѫдишь право.
апрѣтилъ си на язычницы-тѣ:
Істрѣбилъ си нечестивый-тъ:
Име-то имъ си изгладилъ во вѣкъ вѣка.
апустѣнія-та на врагъ-тъ исчезнѫхѫ завсегда:
ты си разорилъ градове:
омень-тъ имъ погынѫ съ тѣхъ.
Іо [в]Господь сѫществува въ вѣкъ:
риготвилъ е прѣстолъ-тъ си за сѫдъ.
[д]той ще сѫди вселеннѫіѭ съ правдѫ:
Це отсѫди народы-тѣ справедливо.
[е]Господь ще бѫде прѣбѣжище на бѣдный-тъ,
рибѣжище въ скърбны врѣмена.
[ж]ще ся надѣіѫтъ на тебе които познаватъ име-то ти:
ащото не си оставилъ онѣзи които тя търсятъ, Господи.

. 113; 4.
. Мат. 11; 25. 21; 16.
ор. 1; 27.
. 44; 16.
. 111; 2.
7; 17. Псал. 144; 3.
2; 6.
. 1; 26, 28.
ор. 15; 27. Евр. 2; 8.

9
а Псал. 5; 11.
б Псал. 83; 18.
в Втор. 9; 14. Прит. 10; 7.
г Псал. 102; 12, 26. Евр. 1; 11.
д Псал. 96; 13. 98; 9.
е Псал. 32; 7. 37; 39. 46; 1: 91; 2.

< Стр. 469, книга Псалтир
Бележки и означения към Псалом 9

Под означението, което следва срещу стих 8-9, се разчита:

„Който говори е Господь”
„Който говори е Господ“

Текстът на бележката, макар и повреден, се разчита така:

„Ако нѣкой се намѣри нѣкога обезсърдченъ и изпадналъ духомъ да прочете Псалом 9.”
„Ако някой се намери някога обезсърчен и изпаднал духом, да прочете Псалом 9.“

8 [а]Упова на Господа, нека го избави:
[б]Нека го спасе, понеже благоволи за него.
9 Но [в]ты си който си мя извадилъ изъ утробѫ-тѫ:

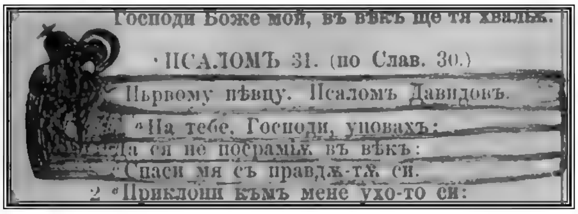
< Стр. 476, книга Псалтир
Означение към стих 9 на Псалом 22

ПСАЛОМЪ 27. (по Слав. 26.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Господь е [а]видѣлина моя и [б]спасеніе мое:
Отъ кого ще ся убоіѭ?
[в]Господь е сила на животъ-тъ ми:
Отъ кого ще ся устрашѫ?

< Стр. 478, книга Псалтир
Означение към Псалом 27

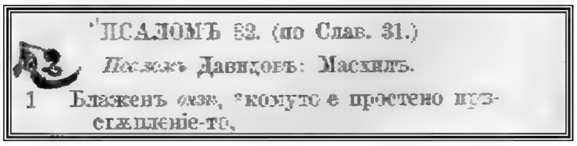

Господи Боже мой, въ вѣкъ ще тя хвалѭ.

ПСАЛОМЪ 31. (по Слав. 30.)

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

ᵃНа тебе, Господи, уповахъ:
да ся не посрамѭ въ вѣкъ:
Спаси мя съ правдѫ-тѫ си.
2 ᵇПриклони къмъ мене ухо-то си:

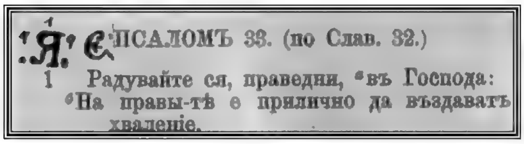
< Стр. 480, книга Псалтир
Означение към подчертаните редове на стих 1 от Псалом 31

ПСАЛОМЪ 32. (по Слав. 31.)

Поученіе Давидовъ: Масхилъ.

1 Блаженъ *онзи*, ᵃкомуто е простено прѣстѫпленіе-то,

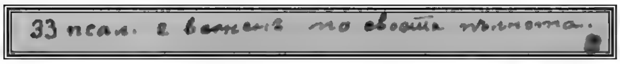
< Стр. 480, книга Псалтир
Означение към Псалом 32

ПСАЛОМЪ 33. (по Слав. 32.)

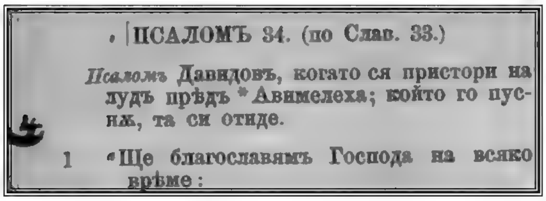
1 Радувайте ся, праведни, ᵃвъ Господа:
ᵇНа правы-тѣ е прилично да въздаватъ хваленіе.

< Стр. 481, книга Псалтир
Бележка и означения към Псалом 33
Текстът на бележката гласи:

„33 псал. е важенъ по своята пълнота."

„33 псал. е важен по своята пълнота."

ПСАЛОМЪ 34. (по Слав. 33.)

Псаломъ Давидовъ, когато ся пристори на лудъ прѣдъ ᵃАвимелеха; който го пуснѫ, та си отиде.

1 ᵃЩе благославямъ Господа на всяко врѣме:

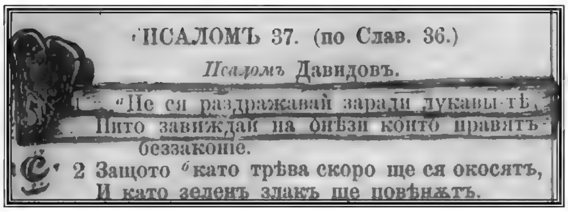
< Стр. 482, книга Псалтир
Означение към Псалом 34

ПСАЛОМЪ 35. (по Слав. 34.)

Псаломъ Давидовъ.

1 ᵃСѫди, Господи, съперницы-тѣ ми:

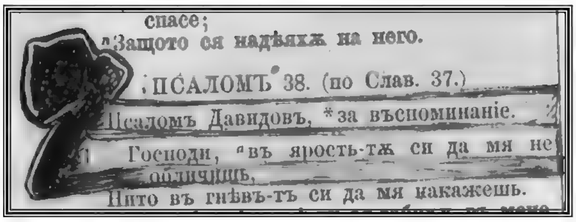
< Стр. 482, книга Псалтир
Означение към Псалом 35

ПСАЛОМЪ 37. (по Слав. 36.)

Псаломъ Давидовъ.

1 ᵃНе ся раздражавай заради лукавы-тѣ,
Нито завиждай на онѣзи които правятъ беззаконіе.
2 Защото ᵇкато трѣва скоро ще ся окосятъ,
И като зеленъ злакъ ще повѣнѫтъ.

< Стр. 484, книга Псалтир
Означения към Псалом 37

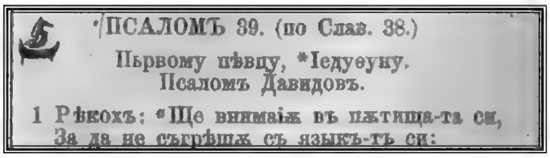

спасе;
ᵃЗащото ся надѣяхѫ на него.

ПСАЛОМЪ 38. (по Слав. 37.)

Псаломъ Давидовъ, *за въспоминаніе.

1 Господи, ᵃвъ ярость-тѫ си да мя не обличишь,
Нито въ гнѣвъ-тъ си да мя накажешь.

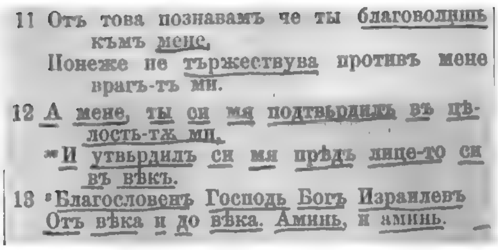
< Стр. 485, книга Псалтир
Означения към Псалом 38

ПСАЛОМЪ 39. (по Слав. 38.)
Пьрвому пѣвцу, *Іедуѳуну.
Псаломъ Давидовъ.
1 Рѣкохъ: *Ще внимаіж въ пжтища-та си,
За да не съгрѣшж съ языкъ-тъ си:

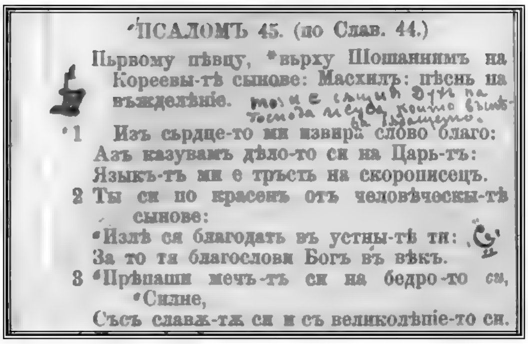
< Стр. 485, книга Псалтир
Означения към Псалом 39

ПСАЛОМЪ 41. (по Слав. 40.)
Пьрвому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

< Стр. 487, книга Псалтир
Означения към Псалом 41

11 Отъ това познавамъ че ты благоволишь къмъ мене,
Понеже не тържествува противъ мене врагъ-тъ ми.
12 А мене, ты си мя подтвърдилъ въ цѣлость-тж ми,
*И утвърдилъ си мя прѣдъ лице-то си въ вѣкъ.
13 *Благословенъ Господь Богъ Израилевъ
Отъ вѣка и до вѣка. Аминь, и аминь.

< Стр. 487, книга Псалтир
Подчертани думи и редове в стихове 11, 12 и 13 на Псалом 41

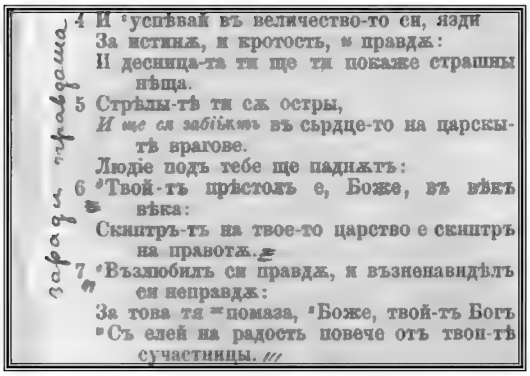

ПСАЛОМЪ 45. (по Слав. 44.)
Пьрвому пѣвцу, *върху Шошаннимъ на Кореевы-тѣ сынове: Масхилъ: пѣснь на въжделѣніе.
*1 Изъ сьрдце-то ми извира слово благо:
Азъ казувамъ дѣло-то си на Царь-тъ:
Языкъ-тъ ми е тръсть на скорописецъ.
2 Ты си по красенъ отъ человѣческы-тѣ сынове:
*Изля ся благодать въ устны-тѣ ти:
За то тя благослови Богъ въ вѣкъ.
3 *Прѣпаши мечъ-тъ си на бедро-то си,
*Силне,
Съсъ славж-тж си и съ великолѣпіе-то си.

< Стр. 489, книга Псалтир
Бележка и означения към Псалом 45

Текстът на бележката гласи:

„Този е същия Духъ на Господа Исуса, който въспѣва бѫдащето"

„Този е същият Дух на Господа Иисуса, който възпява бъдещето."

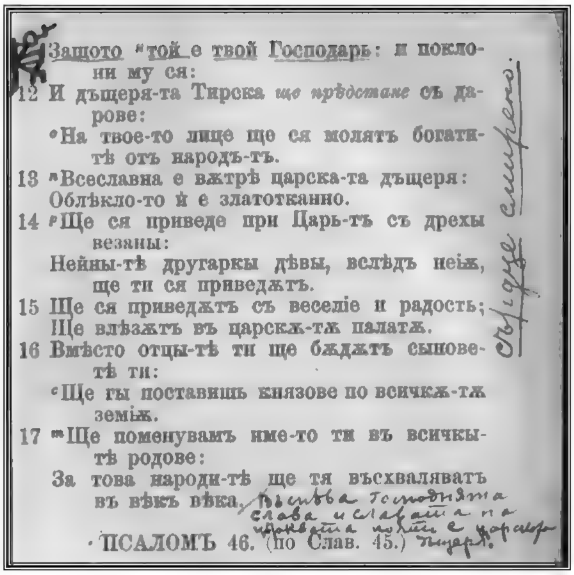

4 И *успѣвай въ величество-то си, язди
За истинж, и кротость, и правдж:
И десница-та ти ще ти покаже страшны нѣща.
5 Стрѣлы-тѣ ти сж остры,
И ще ся забіжтъ въ сьрдце-то на царскы-тѣ врагове.
Людіе подъ тебе ще паднжтъ:
6 *Твой-тъ прѣстолъ е, Боже, въ вѣкъ вѣка:
Скиптръ-тъ на твое-то царство е скиптръ на правотж.
7 *Възлюбилъ си правдж, и възненавидѣлъ си неправдж:
За това тя *помаза, *Боже, твой-тъ Богъ
*Съ елей на радость повече отъ твои-тѣ сучастницы.

< Стр. 489, книга Псалтир
Бележка и означения към Псалом 45

Текстът на бележката гласи:

„заради правдата"

„заради правдата"

Защото *той е твой Господарь: и поклони му ся:
12 И дъщеря-та Тирска *ще прѣдстане* съ дарове:
На твое-то лице ще ся молятъ богатитѣ отъ народъ-тъ.
13 Всеславна е вѫтрѣ царска-та дъщеря:
Облѣкло-то й е златотканно.
14 Ще ся приведе при Царь-тъ съ дрехы везаны:
Нейны-тѣ другаркы дѣвы, вслѣдъ неѭ, ще ти ся приведѫтъ.
15 Ще ся приведѫтъ съ веселіе и радость;
Ще влѣзѫтъ въ царскѫ-тѫ палатѫ.
16 Вмѣсто отцы-тѣ ти ще бѫдѫтъ синове-тѣ ти:
Ще гы поставишь князове по всичкѫ-тѫ земіѭ.
17 Ще поменувамъ име-то ти въ всичкы-тѣ родове:
За това народи-тѣ ще тя въсхваляватъ въ вѣкъ вѣка.
ПСАЛОМЪ 46. (по Слав. 45.)

< Стр. 489, книга Псалтир
Бележки и означения към Псалом 45

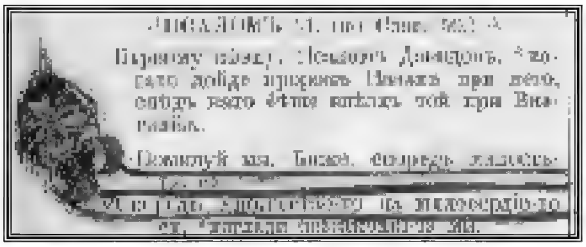
Текстът на бележката в полето гласи:

„*сърдце смирено*"
„сърце смирено"

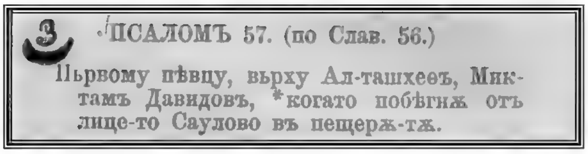
а текстът под Псалома:

„*Въспѣва Господнята слава и славата на църквата която е царската дъщеря.*"

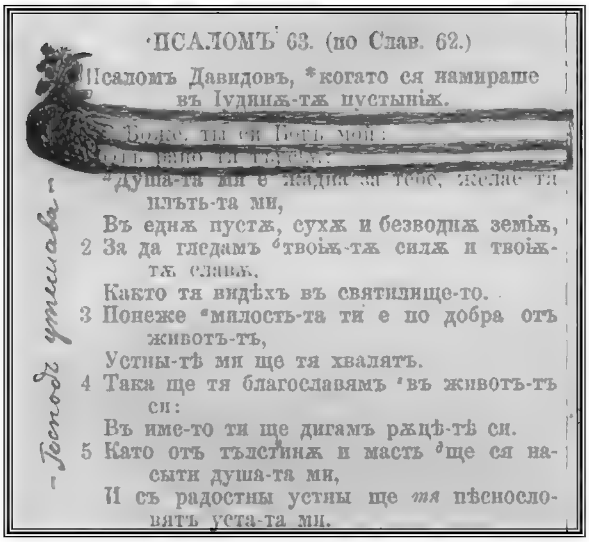
„Възпява Господнята слава и славата на църквата, която е царската дъщеря."

ПСАЛОМЪ 51. (по Слав. 50.)
Първому пѣвцу, Псаломъ Давидовъ, *когато дойде пророкъ Натанъ при него, слѣдъ като бѣше влѣзлъ той при Вирсавіѭ.
Помилуй мя, Боже, споредъ милость-та ти;

< Стр. 492, книга Псалтир
Означения към Псалом 51

ПСАЛОМЪ 57. (по Слав. 56.)
Първому пѣвцу, върху Ал-ташхеѳъ, Миктамъ Давидовъ, *когато побѣгнѫ отъ лице-то Саулово въ пещерѫ-тѫ.

< Стр. 494, книга Псалтир
Означения към Псалом 57

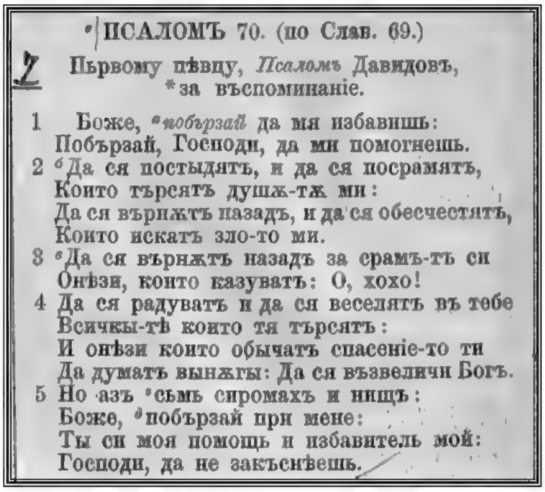

ПСАЛОМЪ 63. (по Слав. 62.)
Псаломъ Давидовъ, *когато ся намираше въ Іудинѫ-тѫ пустыніѭ.
Боже, ты си Богъ мой:
Душа-та ми е жадна за тебе, желае тя плъть-та ми,
Въ еднѫ пустѫ, сухѫ и безводнѫ земіѭ,
2 За да гледамъ твоіѭ-тѫ силѫ и твоіѭ-тѫ славѫ,
Както тя видѣхъ въ святилище-то.
3 Понеже милость-та ти е по добра отъ животъ-тъ,
Устны-тѣ ми ще тя хвалятъ.
4 Така ще тя благославямъ въ животъ-тъ си:
Въ име-то ти ще дигамъ рѫцѣ-тѣ си.
5 Като отъ тлъстинѫ и масть ще ся насыти душа-та ми,
И съ радостны устны ще *тя* пѣснословятъ уста-та ми.

< Стр. 497, книга Псалтир
Бележка и означения към Псалом 63

Текстът на бележката гласи:

„*- Господъ утешава -* "

„- Господ утешава - "

ПСАЛОМЪ 70. (по Слав. 69.)

Първому пѣвцу, *Псаломъ* Давидовъ, *за въспоминаніе.

1 Боже, *побързай* да мя избавишь:
Побързай, Господи, да ми помогнешь.
2 Да ся постыдятъ, и да ся посрамятъ,
Които търсятъ душѫ-тѫ ми:
Да ся върнѫтъ назадъ, и да ся обесчестятъ,
Които искатъ зло-то ми.
3 Да ся върнѫтъ назадъ за срамъ-тъ си
Онѣзи, които казуватъ: О, хохо!
4 Да ся радуватъ и да ся веселятъ въ тебе
Всичкы-тѣ които тя търсятъ:
И онѣзи които обычатъ спасеніе-то ти
Да думатъ вынѫгы: Да ся възвеличи Богъ.
5 Но азъ сьмь сиромахъ и нищъ:
Боже, побързай при мене:
Ты си моя помощь и избавитель мой:
Господи, да не закъснѣешь.

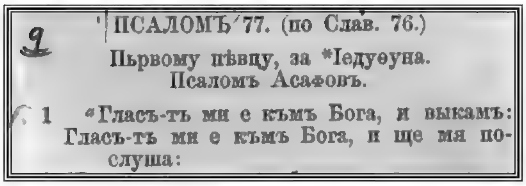
< Стр. 501, книга Псалтир
Означения към Псалом 70

ПСАЛОМЪ 71. (по Слав. 70.)

1 На тебе, Господи, уповахъ:
Да ся не посрамѭ никога.
2 Съ правдѫ-тѫ си избави мя и освободи мя.

< Стр. 501, книга Псалтир
Означения към Псалом 71

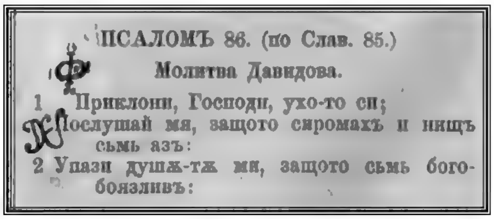

ПСАЛОМЪ 77. (по Слав. 76.)

Първому пѣвцу, за *Іедуѳуна. Псаломъ Асафовъ.

1 Гласъ-тъ ми е къмъ Бога, и выкамъ:
Гласъ-тъ ми е къмъ Бога, и ще мя послуша:

< Стр. 505, книга Псалтир
Означения към Псалом 77

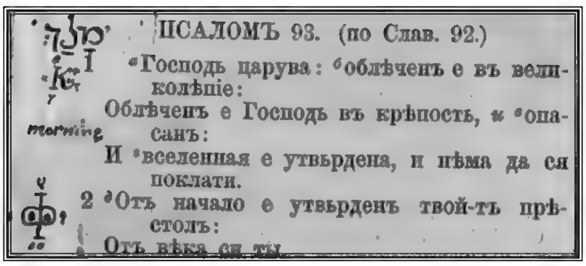

ПСАЛОМЪ 86. (по Слав. 85.)

Молитва Давидова.

1 Приклони, Господи, ухо-то си;
Послушай мя, защото сиромахъ и нищъ сьмь азъ:
2 Упази душѫ-тѫ ми, защото сьмь богобоязливъ:

< Стр. 510, книга Псалтир
Означения към Псалом 86

ПСАЛОМЪ 93. (по Слав. 92.)

1 Господь царува: облѣченъ е въ великолѣпіе:
Облѣченъ е Господь въ крѣпость, *и* опасанъ:
И вселенная е утвърдена, и нѣма да ся поклати.
2 Отъ начало е утвърденъ твой-тъ прѣстолъ:
Отъ вѣка си ты.

< Стр. 515, книга Псалтир
Означения към Псалом 93

Текстът на староевр. език има значение на:

„Царува; да бъде, да стане цар; да управлява."

Текст на англ. език

„сутрин"

[р]Всичкы-тѣ народы ще го ублажаватъ.
18 [с]Благословенъ Господь Богъ, Богъ Израилевъ,
[т]Който самъ прави чудеса.
19 И [у]благословено славно-то му име въ вѣкъ:
И [ф]да ся испълни съсъ славѫ-тѫ му всичка-та земя. Аминь, и аминь.
20 Свършихѫ ся молитвы-тѣ на Давида Іессеевъ-тъ сынъ.

ПСАЛОМЪ 73. (по Слав. 72.)

Псаломъ Асафовъ.

1 Благъ е наистинѫ Богъ къмъ Израиля,
Къмъ чисты-тѣ въ сърдце.
2 А менѣ, нозѣ-тѣ ми почти помьрднѫхѫ,
Безъ малко бѣхѫ ся подпълзнѫлы стъпкы-тѣ ми.
3 Защото [а]поревновахъ на горды-тѣ,
Като гледахъ благополучіе-то на нечестивы-тѣ.
4 Понеже [б]нѣма скърбь въ смърть-тѫ имъ,
Но тѣло-то имъ е тлъсто.
5 Не сѫ въ трудове человѣческы,
Нито сѫ поразявани като *другы-тѣ* человѣцы.
6 За то гы окружава гордость-та като огърліе;
Насиліе-то гы облича [в]*като* прѣмѣнѫ.
7 [г]Очи-тѣ имъ сѫ испѫкнѫлы отъ тлъстинѫ;
Надминуватъ мечтанія-та на сърдце-то:
8 [д]Присмыватъ ся, и [е]говорятъ съ лукавство за насиліе;
[ж]Говорятъ гордѣливо.
9 [з]Турятъ уста-та си на небе-то,
И языкъ-тъ имъ прохожда землѭ-тѫ.
10 За то ще ся върнѫтъ тукъ людіе-тѣ му:
И [и]вода съ пълнѫ *чашѫ* ся исцѣжда за тѣхъ.
11 И говорятъ: [і]Какъ ще знае Богъ?
И има ли знаніе въ Вышній-тъ?
12 Ето, тѣ сѫ нечестивы, [к]вынѫгы сѫ благополучни;
Умножаватъ богатство.
13 Наистинѫ азъ [л]напраздно очистихъ сърдце-то си,
И [м]омыхъ въ неповинность рѫцѣ-тѣ си:
14 Защото съмь поразяванъ всякой день,
И ся наказуванъ всякѫ заранъ.
15 Ако рекѫ да говорѭ така,
Ето, онеправдавамъ родъ-тъ на сынове-тѣ ти.
16 [н]Помыслихъ да разумѣѭ това,
Но бѣше мѫчно прѣдъ очи-тѣ ми.
17 [о]Додѣ влѣзохъ въ Божіе-то святилище,
И разумѣхъ [п]сѣтнины-тѣ имъ.
18 Ты наистинѫ си [р]гы турилъ на плъзгавы *мѣста*:
Хвърлилъ си гы въ пропасть.
19 Какъ за еднъждь достигнѫхѫ въ запустѣніе:
Погынѫхѫ, исчезнѫхѫ отъ внезапенъ ужасъ.
20 [с]Като сънъ *на нѣкого* [т]когато ся събуди,
Господи, въ градъ-тъ ще прѣзришь образъ-тъ имъ.
21 Но мое-то сърдце [у]горѣше,
И утроба-та ми ся мѫчеше.
22 И [ф]азъ бѣхъ безуменъ и не познавахъ:
Като скотъ бѣхъ прѣдъ тебе.
23 Всякога обаче съ тебе съмь азъ:
Ты мя хванѫ за деснѫ-тѫ ми рѫкѫ.
24 [х]Чрѣзъ съвѣтъ-тъ си ще мя водишь,
И слѣдъ това ще мя пріемешь *въ* славѫ.
25 [ц]Кого имамъ на небе-то?
И на землѭ-тѫ не щѫ *другиго* освѣнь тебе.
26 [ч]Чезне плъть-та ми и сърдце-то ми,
Но Богъ е сила на сърдце-то ми,
И [ш]дѣлъ мой въ вѣкъ.
27 Защото, ето, [щ]тѣзи които ся отдалечаватъ отъ тебе, ще погынѫтъ:
Ты истрѣбвашь [ъ]всичкы-тѣ които ся отвращатъ отъ тебе.
28 Но заради мене, [ы]добрѣ ми е да ся приближѫ при Бога.
Положихъ упованіе-то си на *тебе* Господа Іеова,
[ь]За да проповѣдувамъ всичкы-тѣ твои дѣла.

ПСАЛОМЪ 74. (по Слав. 73.)

Масхилъ Асафовъ.

1 Защо, Боже, [а]негодувашь завсегда,
И [б]дыми гнѣвъ-тъ ти противъ [в]овцы-тѣ на паствѫ-тѫ ти?
2 Помени събраніе-то си, [г]*което* си придобылъ изначало,
[д]Жезлъ-тъ на наслѣдіе-то си, *което* си избавилъ,
Горѫ-тѫ тѫзи Сіонъ, въ коіѭто си ся населилъ.
3 Дигни стъпкы-тѣ си къмъ всегдашни-тѣ запустѣнія,
Къмъ всичко-то зло което стори неприятель-тъ въ святилище-то.

р Лук. 1; 48.
с 1 Лѣт. 29; 10. Псал. 41; 13. 106; 48.
т Исх. 15; 11. Псал. 77; 14. 136; 4.
у Неем. 9; 5.
ф Числ. 14; 21. Зах. 14; 9.

73

* Псал. 50: надписъ-тъ.
а Іов. 21; 7. Псал. 37; 1. Іер. 12; 1.
б Іов. 21; 9.
в Псал. 109; 18.
г Іов. 15; 27. Псал. 17; 10. 119; 70. Іер. 5; 28.
д Псал. 53; 1.
е Осія. 7; 16.
ж 2 Пет. 2; 18. Іуд. 16.
з Откр. 13; 6.
и Псал. 75; 8.
і Іов. 22; 13. Псал. 10; 11. 94; 7.
к Ст. 3.
л Іов. 21; 15. 34; 9. 35; 3. Мал. 3; 14.
м Псал. 26; 6.
н Екл. 8; 17.
о Псал. 77; 13.
п Псал. 37; 38.
р Псал. 35; 6.
с Іов. 20; 8. Псал. 90; 5. Иса. 29; 7, 8.
т Псал. 78; 65.
у Ст. 3.
ф Псал. 92; 6. Прит. 30; 2.
х Псал. 32; 8. Иса. 58; 8.
ц Фил. 3; 8.
ч Псал. 84; 2. 119; 81.
ш Псал. 16; 5. 119; 57.
щ Псал. 119; 155.
ъ Исх. 34; 15. Числ. 15; 39. Іак. 4; 4.
ы Евр. 10; 22.
ь Псал. 107; 22. 118; 17.

74

а Псал. 44; 9, 23. 60; 1. 10. 77; 7. Іер. 31; 37. 33; 24.
б Втор. 29; 20.
в Псал. 95; 7. 100; 3.
г Исх. 15; 16. Втор. 9; 29.
д Втор. 32; 9. Іер. 10; 16.

< Стр. 503, книга Псалтир
Бележки и означения към Псалом 73

Текстът, дописан в празните полета след стиховете, е както следва:

1. Чуденъ е
2. този сѫщия духъ, който
3. прониква презъ всичкитѣ псалми, който отъ
4. дълбинитѣ на човѣческата
5. душа постояно излиза и се отправя към Бога; ту
6. въ радость, ту въ скорбь, ту в моление, ту въ славословия.
8. Велика тайна. Христосъ бѫдащия спаситель на
9. човѣчеството
10. постояно възвишава гласътъ си къмъ небето, къмъ Бога
11. нашия Отецъ
12. за милость и покро-вителство надъ всички които страдат
13. Той се моли за да се даде видѣлина на
14. сердцето на избранитѣ
15. да не би даже и тѣ да се усъмнетъ и кажатъ празно е да се слугува Господу.
18. Той влиза най послѣ въ свѣти-лището на Божиитѣ тайни и вижда че
19. краятъ на тѣзи които поластвени и богатѣни не въ Господа но в свѣтътъ е
20. печаленъ. тѣхъ ги очаква погибель, такава която
21. никога не са сънували.
22. Но какъ тоя праведенъ
23. Духъ се прови-
24. ква
25. но мен сърдцето ми горѣше.
26. Да този Духъ на видѣлината винаги е горѣлъ за насъ.
27. Той ни е обнемалъ, той ни е помагалъ в всичките нѣмощи той се е молилъ за
28. нашето искупление отъ самото начало и колко добрѣ говореше в стихъ
28. Какво величествено заключе-ние да поверватъ бѫдащитѣ поколения.

„Чуден е този същият дух, който прониква през всичките псалми, който от дълбините на човеческата душа постоянно излиза и се отправя към Бога; ту в радост, ту в скръб, ту в моления, ту в славословия. Велика тайна. Христос бъдещият спасител на човечеството, постоянно възвишава гласа си към небето, към Бога, нашия Отец, за милост и покровителство над всички, които страдат. Той се моли, за да се даде виделина на сърцето на избраните да не би даже и те да се усъмнят и кажат празно е да се слугува Господу. Той влиза най после в светилището на Божиите тайни и вижда, че краят на тези, които са поластвани и богатени не в Господа, а в света е печален. Тях ги очаква погибел, такава, която никога не са сънували. Но как тоя праведен Дух се провиква, но мен сърцето ми гореше. Да, този Дух на виделината винаги е горял за нас. Той ни е обнемал, той ни е помагал във всичките немощи, той се е молил за нашето изкупление от самото начало. И колко добре говореше в стих 28. Какво величествено заключение да повярват бъдещите поколения.“

ПСАЛОМЪ 98. (по Слав. 97.)

Псаломъ.

1 Пѣйте Господу пѣснь новѫ, защото направи чудны дѣла:
Негова-та десница и негова-та свята мышца направихѫ му спасеніе.
2 Господь направи извѣстно спасеніе-то си:
Прѣдъ язычницы-тѣ откры правдѫ-тѫ си.
3 Поменѫ милость-тѫ си и истинѫ-тѫ си къмъ Израилевый-тъ домъ:
Всичкы-тѣ краища на земіѭ-тѫ видѣхѫ спасеніе-то на Бога нашего.
4 Въсклигнѣте Господу, всичка земя:
Запѣйте, и радувайте ся, и пѣснопѣйте.
5 Пѣснопѣйте на Господа съ китарѫ;
Съ китарѫ, и съ гласъ на псалмопѣніе.
6 Съ трѫбы и съ гласъ на рогъ,
Радостно выкнѣте прѣдъ Царя Господа.
7 Да шуми море-то и испълненіе-то му,
Вселенная, и които живѣѭтъ на неѭ.
8 Рѣкы-тѣ да плескатъ съ рѫцѣ,
Купно и горы-тѣ да ся радуватъ
9 Прѣдъ Господа; защото иде да сѫди земіѭ-тѫ;
Ще сѫди вселеннѫѭ съ правдѫ,
И народы-тѣ съ правотѫ.

ПСАЛОМЪ 99. (по Слав. 98.)

1 Господь царува; да треперятъ народи-тѣ;

ПСАЛОМЪ 102. (по Слав. 101.)

Молитва на скърбящій, кога тѫжи и излива жалобѫ-тѫ си прѣдъ Господа.

Господи, послушай молитвѫ-тѫ ми,
1 И выкание-то ми да дойде при тебе.
2 Не скрый лице-то си отъ мене:
Въ день-тъ на утѣсненіе-то ми, приклони къмъ мене ухо-то си;

ПСАЛОМЪ 108. (по Слав. 107).

Пѣснь, псаломъ Давидовъ.

Beloved
noon

1 Утвърдено е сърдце-то ми, Боже:
Ще пѣѭ и ще пѣснопѣѭ, и съсъ славѫ-тѫ си.
2 Събуди ся псалтирю, и китаро:
Ще ся събудѭ рано.
3 Ще тя славословѭ, Господи, между народы-тѣ,
И ще ти пѣснопѣѭ между племена-та.
4 Защото твоя-та милость ся възвеличи по горѣ отъ небеса-та,
И твоя-та истина до облацы-тѣ.

ПСАЛОМЪ 114. (по Слав. 113.)

1 Когато излѣзе Израиль изъ Египетъ,
Домъ-тъ Іакововъ изъ народъ иноязычень,
2 Іуда му станѫ святилище,
Израиль владычество Негово.
3 Море-то видѣ, и побѣгнѫ:
Іорданъ ся върнѫ назадъ:
4 Горы-тѣ ся разиграхѫ като овны,
Хълми-тѣ като агнета.

< Стр. 517, книга Псалтир
Означения към Псалом 98

< Стр. 518, книга Псалтир
Означения към Псалом 102

< Стр. 524, книга Псалтир
Означения към Псалом 108

Текстът на староевр. език има значение на:
„Спасение; освобождение.”

Текстът на англ. език:
„обичан”
„обед (зенит, пладне)”

< Стр. 526, книга Псалтир
Означения към Псалом 114

Текстът на староевр. език има значение на:
„Характери.”

> 17 Нѣма да умрѫ, но ще бѫдѫ живъ,
> И ще расказвамъ дѣла-та Господни.
> 18 Жестоко мя наказа Господь,
> Но на смърть мя не прѣдаде.
> 19 Отворѣте ми врата-та на правдѫ-тѫ:
> Ще влѣзѫ въ тѣхъ, и ще прославіѫ Господа.

< Стр. 528, книга Псалтир
Бележка и означения към стихове 18 и 19 от Псалом 118
„благодаря ти Господи, че си сторилъ това за менъ"

> ПСАЛОМЪ 121. (по Слав. 120.)
> Пѣснь на степени-тѣ.
> 1 Възвождамъ очи-тѣ си къмъ горы-тѣ,
> Отъ дѣто ще дойде помощь-та ми.
> 2 Помощь-та ми е отъ Господа,
> Който направи небе-то и землѭ-тѫ.

> ПСАЛОМЪ 123. (по Слав. 122.)
> Пѣснь на степени-тѣ.
> 1 Възведохъ очи-тѣ си къмъ тебе,
> Който живѣешь на небеса.
> 2 Ето, както очи-тѣ на слугы-тѣ *гледатъ* къмъ рѫкѫ-тѫ на господари-тѣ имъ,

< Стр. 533, книга Псалтир
Означения към Псалом 121
Означения към Псалом 123
Текстът на староевр. език: [Хесед], 4-а сефирота от дървото на живота в Каббалата – съответства на планетата Юпитер.
Има значение на:
„Благородство; доброта; милосърдие."
Текстът на англ. език:
„благодарност"
„през нощта"

> ПСАЛОМЪ 130. (по Слав. 129.)
> Пѣснь на степени-тѣ.
> 1 Изъ дълбины-тѣ выкахъ къмъ тебе, Господи.
> 2 Господи, послушай гласъ-тъ ми:
> Да бѫдѫтъ уши-тѣ ти внимателны въ гласъ-тъ на моленіе-то ми.
>
> 128: а Псал. 112; 1. 115; 13. 119; 1. б Иса. 8; 10.
> 129: а Іез. 23; 3. Осія 2; 15. 11; 1. б Псал. 124; 1.

< Стр. 534, книга Псалтир
Бележка и означения към Псалом 130
Текстът гласи:
„Духътъ ни учи да чакаме Неговото спасене; Този е Христовия Духъ"
„Духът ни учи да чакаме Неговото спасение; Този е Христовият дух."

> Господи, кой ще може да устои?
> 4 При тебе обаче има прощеніе,
> За да ти ся боятъ.

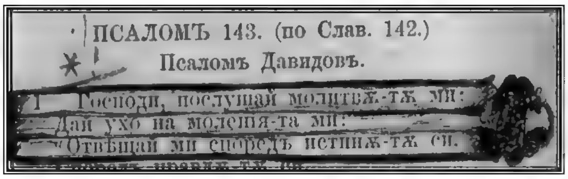
< Стр. 535, книга Псалтир
Означения към Псалом 130

> ПСАЛОМЪ 131. (по Слав. 130.)
> Пѣснь на степени-тѣ, Давидова.
> 1 Господи, сърдце-то ми не ся горди,
> Нито ся прѣвъзносятъ очи-тѣ ми:
> Нито ходіѫ въ нѣща голѣмы и по высокы отъ мене.
> 2 Наистинѫ смирихъ и утѣшихъ душѫ-тѫ си,
> Като отбіено дѣте при майкѫ си:
> Душа-та ми е въ мене като отбіено дѣте.
> 3 Да ся надѣе Израиль на Господа
> Отъ сега и до вѣка.

< Стр. 535, книга Псалтир
Бележка и означения към Псалом 131
Текстът гласи:
„Христосъ говори"
„Христос говори."

> ПСАЛОМЪ 138. (по Слав. 137.)
> *Псаломъ* Давидовъ.
> 1 Ще тя славіѫ отъ всичко-то си сърдце;
> Ще ти пѣснопѣіѫ прѣдъ богове-тѣ;
> 2 Ще ся поклоніѫ къмъ святый-тъ твой храмъ:
> И ще славіѫ твое-то име,
> Заради милость-тѫ ти и заради истинѫ-тѫ ти;

< Стр. 537, книга Псалтир
Означения към Псалом 138

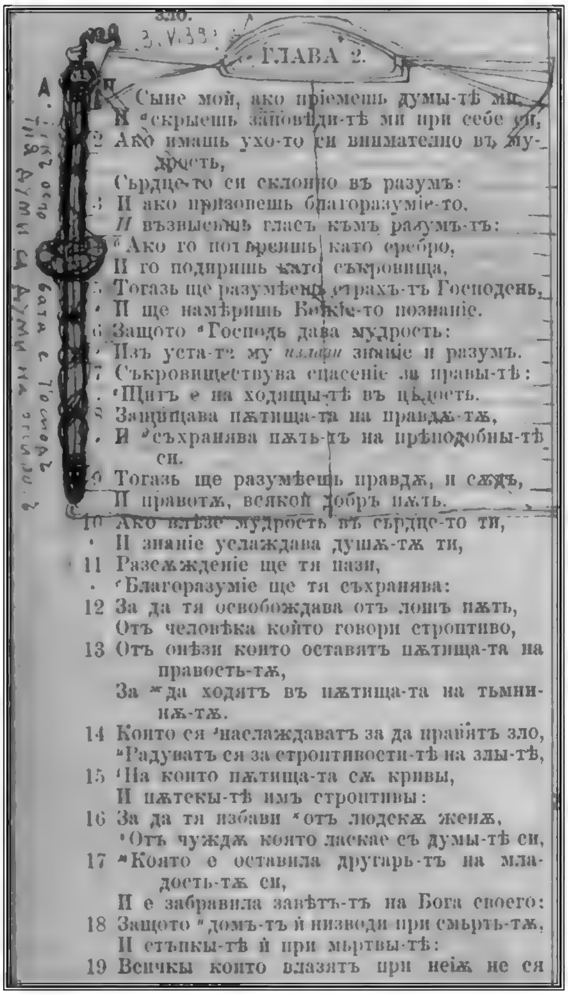

ПСАЛОМЪ 143. (по Слав. 142.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Господи, послушай молитвѫ-тѫ ми:
Дай ухо на моленія-та ми:
Отвѣщай ми споредъ истинѫ-тѫ си.

< Стр. 539, книга Псалтир
Означения към Псалом 143

зло.

ГЛАВА 2.

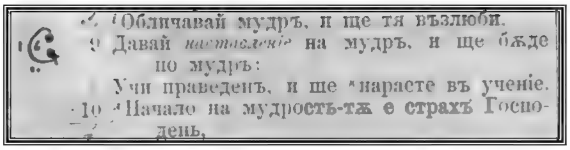
1 Сыне мой, ако пріемешь думы-тѣ ми,
И скрыешь заповѣди-тѣ ми при себе си,
2 Ако имашь ухо-то си внимателно въ мудрость,
Сърдце-то си склонно въ разумъ:
3 И ако призовешь благоразуміе-то,
И възвисишь гласъ къмъ разумъ-тъ:
4 Ако го потърсишь като сребро,
И го подиришь като съкровища,
5 Тогазь ще разумѣешь страхъ-тъ Господень,
И ще намѣришь Божіе-то позпаніе.
6 Защото Господь дава мудрость:
Изъ уста-тѣ му *излизи* знаніе и разумъ.
7 Съкровиществува спасеніе за правы-тѣ:
Щитъ е на ходящы-тѣ въ цѣлость.
8 Защищава пѫтища-та на правдѫ-тѫ,
И съхранява пѫть-тъ на прѣподобны-тѣ си.
9 Тогазь ще разумѣешь правдѫ, и сѫдъ,
И правотѫ, всякой добръ пѫть.
10 Ако влѣзе мудрость въ сърдце-то ти,
И знаніе услаждава душѫ-тѫ ти,
11 Разсѫжденіе ще тя пази,
Благоразуміе ще тя съхранява:
12 За да тя освобождава отъ лошъ пѫть,
Отъ человѣка който говори строптиво,
13 Отъ онѣзи които оставятъ пѫтища-та на правость-тѫ,
За да ходятъ въ пѫтища-та на тьмнинѫ-тѫ,
14 Които ся наслаждаватъ за да правятъ зло,
Радуватъ ся за строптивости-тѣ на злы-тѣ,
15 На които пѫтища-та сѫ кривы,
И пѫтекы-тѣ имъ строптивы:
16 За да тя избави отъ людскѫ женѫ,
Отъ чуждѫ която ласкае съ думы-тѣ си,
17 Която е оставила другарь-тъ на младость-тѫ си,
И е забравила завѣтъ-тъ на Бога своего:
18 Защото домъ-тъ й низводи при смърть-тѫ,
И стъпкы-тѣ й при мъртвы-тѣ:
19 Всичкы които влазятъ при неѭ не ся

< Стр. 544, книга Притчи Соломонови
Бележка и означения към глава 2.

Текстът гласи:

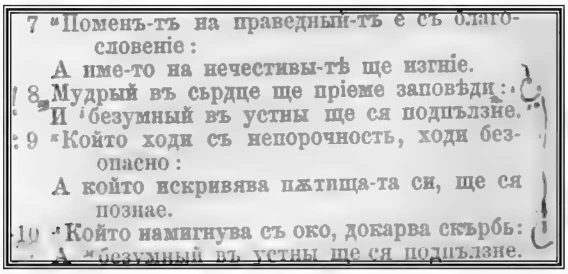
„Тукъ осно-вата е Господъ. Тия думи сѫ думи на животъ."

„Тук основата е Господ. Тия думи са думи на живот."

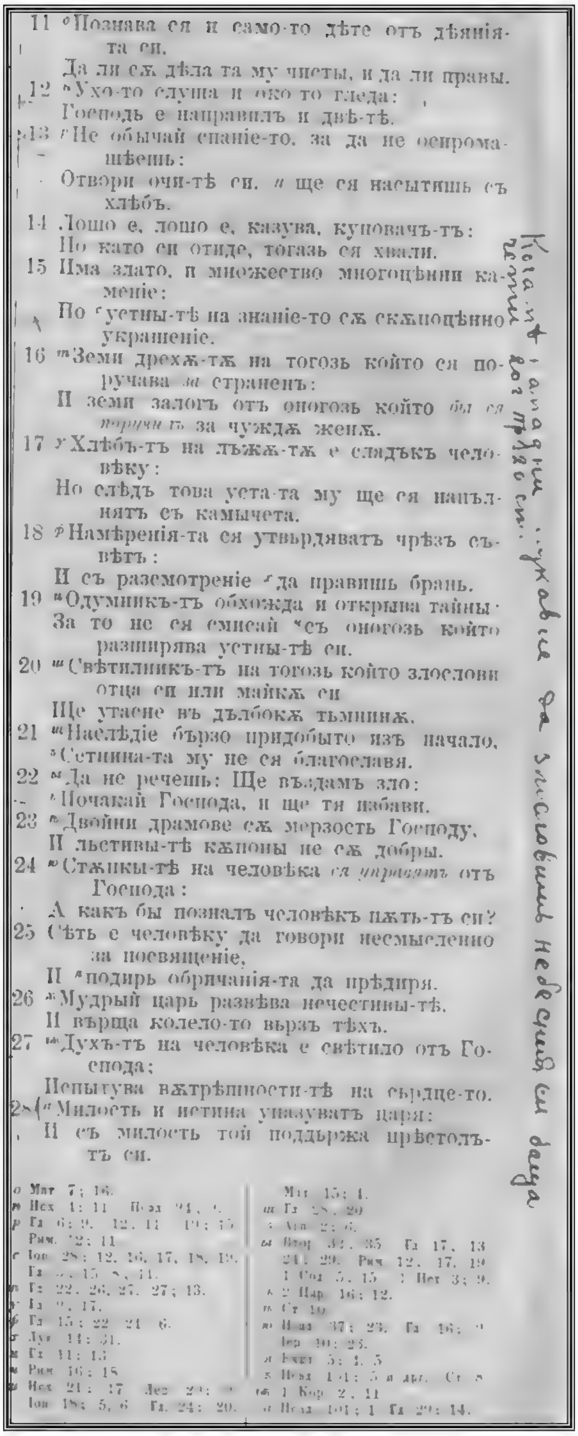
8 Обличавай мудръ, и ще тя възлюби.
9 Давай *наставленіе* на мудръ, и ще бѫде по мудръ:
Учи праведенъ, и ще нарасте въ ученіе.
10 Начало на мудрость-тѫ е страхъ Господень,

< Стр. 549, книга Притчи Соломонови
Означения към глава 9, стих 9.

7 Поменъ-тъ на праведный-тъ е съ благословеніе:
А име-то на нечестивы-тѣ ще изгніе.
8 Мудрый въ сърдце ще пріеме заповѣди:
И безумный въ устны ще ся подпълзне.
9 Който ходи съ непорочность, ходи безопасно:
А който искривява пѫтища-та си, ще ся познае.
10 Който намигнува съ око, докарва скърбь:
А безумный въ устны ще ся подпълзне.

< Стр. 549, книга Притчи Соломонови
Означения към глава 10, стихове 8 - 10.

11 Познава ся и само-то дѣте отъ дѣянія-та си,
Да ли сѫ дѣла-та му чисты, и да ли правы.
12 Ухо-то слуша и око-то гледа:
Господь е направилъ и двѣ-тѣ.
13 Не обычай спаніе-то, за да не осиромашѣешь:
Отвори очи-тѣ си, и ще ся насытишь съ хлѣбъ.
14 Лошо е, лошо е, казува, куповачъ-тъ:
Но като си отиде, тогазь ся хвали.
15 Има злато, и множество многоцѣнни каменіе:
Но устны-тѣ на знаніе-то сѫ скѫпоцѣнно украшеніе.
16 Земи дрехѫ-тѫ на тогозь който ся поручава *за* страненъ:
И земи залогъ отъ оногозь който *бы ся поручилъ* за чуждѫ женѫ.
17 Хлѣбъ-тъ на лъжѫ-тѫ е сладъкъ человѣку:
Но слѣдъ това уста-та му ще ся напълнятъ съ камычета.
18 Намѣренія-та ся утвърдяватъ чрѣзъ съвѣтъ:
И съ разсмотреніе да правишь брань.
19 Одумникъ-тъ обхожда и открыва тайны:
За то не ся смисай съ оногозь който разширява устны-тѣ си.
20 Свѣтилникъ-тъ на тогозь който злослови отца си или майкѫ си
Ще угасне въ дълбокѫ тьмнинѫ.
21 Наслѣдіе бързо придобыто изъ начало,
Истинна-та му не ся благославя.
22 Да не речешь: Ще въздамъ зло:
Почакай Господа, и ще тя избави.
23 Двойни драмове сѫ мерзость Господу,
И льстивы-тѣ кѫпоны не сѫ добры.
24 Стѫпкы-тѣ на человѣка *ся управятъ* отъ Господа:
А какъ бы позналъ человѣкъ пѫть-тъ си?
25 Сѣть е человѣку да говори несмыслено за посвященіе,
И подирь обрицанія-та да прѣдиря.
26 Мудрый царь развѣва нечестивы-тѣ.
И върща колело-то връзъ тѣхъ.
27 Духъ-тъ на человѣка е свѣтило отъ Господа;
Испытува вѫтрѣшности-тѣ на сърдце-то.
28 Милость и истина упазуватъ царя:
И съ милость той поддържа прѣстолъ-тъ си.

< Стр. 558, книга Притчи Соломонови
Бележка към глава 20.

Текстът гласи:

„Когат ѣ нападни лукавие да злословишь небесния си баща чети 20 г. Пр. 20 ст."

„Когато те нападне лукавие да злословиш небесния си баща, чети 20 гл. Пр. 20 ст."

Така не знаешъ дѣла-та на Бога, който
прави всичко.
6 Сѣй сѣме-то си заранъ, и вечеръ да си
не почини ржка-та ти;
Защото не знаешъ кое ще успѣе, това ли
или онова,
Или да ли ще сж двѣ-тѣ равно добры.
7 Наистинж видѣлина-та е сладка,
И угодно е на очи-тѣ да гледатъ слънце-то;
8 Но ако и да живѣе человѣкъ много годины,
И ся весели прѣзъ всичкы тѣхъ,
Нека си напомни за дни-тѣ на тъмнинж-
тж че ще бждатъ много:
Все що иде е суета.
9 Весели ся, юноше, въ младость-тж си;
И сърдце-то ти нека ти дава радость въ
дни-тѣ на юношество-то ти:
И ходи споредъ пжтища-та на сърдце-то
си,
И споредъ гледанiе-то на очи-тѣ си;
Но знай, че за всичко това Богъ ще тя
доведе въ сждбж.
10 И отнеми ярость-тж отъ сърдце-то си,
И отдалечи лукавство-то отъ плъть-тж си;
Защото младость-та и юношество-то е
суета.

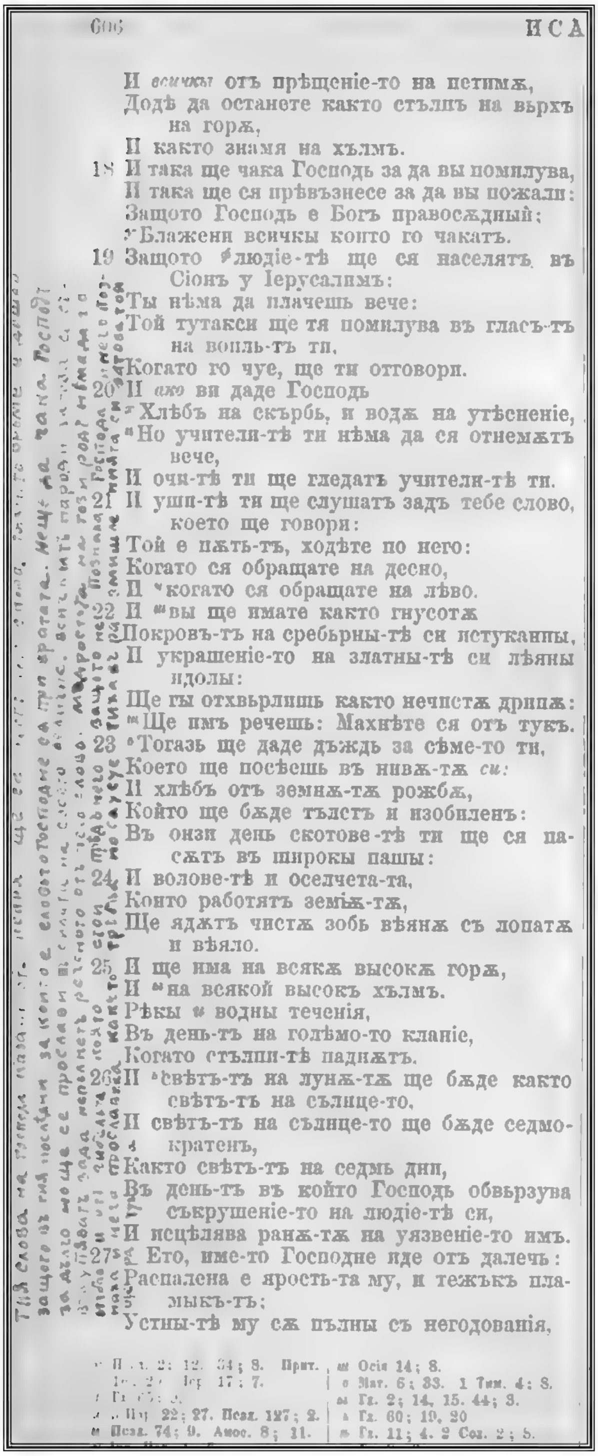
< Стр. 576, книга Екклисиаст
Означения към глава 11

Говори Господь Израилевый Богъ.
7 Въ онзи день человѣкъ ще погледне
къмъ Създателя си,
И очи-тѣ му ще ся взржтъ къмъ Святаго
Израилева:
8 И не ще погледне къмъ жертвенницы-тѣ,

< Стр. 595, книга Исаиа
Означения към глава 17

тебѣ!
3 А Фараонова-та сила ще ви бжде срамъ,
И прибѣгванiе-то подъ Египетскж-тж сѣнкж укоръ.
4 Защото началници-тѣ му бидохж въ Танисъ,
И посланници-тѣ му дойдохж въ Ханесъ.
5 Всички ся засрамихж за людiе които
не можахж да ги ползуватъ,
Нито да бждатъ помощь или полза,
Но посрамленiе, още и укоръ.
6 Ето животны натоварены къмъ югъ
[illegible]

< Стр. 605, книга Исаиа
Означения към глава 30.

606 ИСА

И *всичкы* отъ прѣщеніе-то на петимѫ,
Додѣ да останете както стълпъ на върхъ
на горѫ,
И както знамя на хълмъ.
18 И така ще чака Господь за да вы помилува,
И така ще ся прѣвъзнесе за да вы пожали:
Защото Господь е Богъ правосѫдный:
Блажени всичкы които го чакатъ.
19 Защото людіе-тѣ ще ся населятъ въ
Сіонъ у Іерусалимъ:
Ты нѣма да плачешь вече:
Той тутакси ще тя помилува въ гласъ-тъ
на вопль-тъ ти,
Когато го чуе, ще ти отговори.
20 И *ако* ви даде Господь
Хлѣбъ на скърбь, и водѫ на утѣсненіе,
Но учители-тѣ ти нѣма да ся отнемѫтъ
вече,
И очи-тѣ ти ще гледатъ учители-тѣ ти.
21 И уши-тѣ ти ще слушатъ задъ тебе слово,
което ще говори:
Той е пѫть-тъ, ходѣте по него:
Когато ся обращате на десно,
И когато ся обращате на лѣво.
22 И вы ще имате както гнусотѫ
Покровъ-тъ на сребърны-тѣ си истуканы,
И украшеніе-то на златны-тѣ си лѣяны
идолы:
Ще гы отхвърлишь както нечистѫ дрипѫ:
Ще имъ речешь: Махнѣте ся отъ тукъ.
23 Тогазь ще даде дъждь за сѣме-то ти,
Което ще посѣешь въ нивѫ-тѫ *си:*
И хлѣбъ отъ земнѫ-тѫ рожбѫ,
Който ще бѫде тълстъ и изобиленъ:
Въ онзи день скотове-тѣ ти ще ся па-
сѫтъ въ широкы пашы:
24 И волове-тѣ и оселчета-та,
Които работятъ землѭ-тѫ,
Ще ядѫтъ чистѫ зобь вѣянѫ съ лопатѫ
и вѣяло.
25 И ще има на всякѫ высокѫ горѫ,
И на всякой высокъ хълмъ.
Рѣкы и водны теченія,
Въ день-тъ на голѣмо-то клание,
Когато стълпи-тѣ паднѫтъ.
26 И свѣтъ-тъ на лунѫ-тѫ ще бѫде както
свѣтъ-тъ на сълнце-то,
И свѣтъ-тъ на сълнце-то ще бѫде седмо-
кратенъ,
Както свѣтъ-тъ на седмь дни,
Въ день-тъ въ който Господь обвързува
съкрушеніе-то на людіе-тѣ си,
И исцѣлява ранѫ-тѫ на уязвеніе-то имъ.
27 Ето, име-то Господне иде отъ далечь:
Распалена е ярость-та му, и тежъкъ пла-
мыкъ-тъ;
Устны-тѣ му сѫ пълны съ негодованія,

Пс. 2: 12. 34; 8. Прит. 16: 20. Іер. 17: 7. | Осія 14; 8.
Гл. 65: 9. | Мат. 6; 33. 1 Тим. 4: 8.
Гл. 2; 14, 15. 44; 3.
Пс. 22; 27. Псал. 127; 2. | Гл. 60; 19, 20
Псал. 74; 9. Амос. 8; 11. | Гл. 11; 4. 2 Сол. 2; 5.

< Стр. 606, книга Исаиа
Бележка към глава 30

Текстът гласи:

„Тия слова на Господа казани отъ Исаия ще се испълнетъ скоро. Тяхното време е дошло, защото въ тия послѣдни за които е словото Господне сѫ при вратата. Не ще да чака Господъ за дълго но ще се прослави въ силата на своето величие. Всичкитѣ народи затова се съ-въкупяватъ за да испълнетъ реченото отъ него слово. Мъдростьта на този родъ нѣма да го избави отъ гибельта, която стои прѣдъ него защото не познаха Господа и не го поз-наха и не го прославиха както трѣбва но сѫ усуетиха въ размишленията си затова той ще ратува."

„Тия слова на Господа, казани от Исаия, ще се изпълнят скоро. Тяхното време е дошло, защото в тия последни [времена] за които е словото Господне, са при вратата. Не ще да чака Господ за дълго, но ще се прослави в силата на своето величие. Всичките народи затова се съвъкупляват, за да изпълнят изреченото от него слово. Мъдростта на този род няма да го избави от гибелта, която стои пред него, защото не познаха Господа. И не го познаха, и не го прославиха както трябва, а се осуетиха в размишленията си, затова той ще ратува."

< Стр. 633, книга Исаиа
Означения към глава 62 стих 4.

твоего.
4 Нѣма вече да ся наречешь Оставенъ:
Нито земя-та ти вече ще ся нарече Пуста:
Но ще ся наречешь, Благоволеніе мое въ
него,

< Стр. 634, книга Исаиа
Бележка и означение към глава 63

Текст:

„Причината на нашитѣ щастия и нещастия: тѣ сѫ послушанието и непослу-шанието на Божиитѣ закони"

„Причината за нашите щастия и нещастия: това са послушанието и непослушанието към Божиите закони."

домъ.
Коиѫто показа тѣмъ споредъ щедроты-тѣ
си.
И споредъ множество-то на своіѫ-тѫ ми-
лость.
8 Защото рече: Наистинѫ людіе мои сѫ тѣ,
Чада *които* не ще бѫдѫтъ лъжливы.
И станѫ имъ Спаситель.
9 Въ всичкы-тѣ имъ скърби скърбѣше.
И ангелъ-тъ на присѫтствіе-то му гы
избави:
Съ любовь-тѫ си и съ милосердіе-то си
той гы искупи.
И дигнѫ гы, и носи гы въ всичкы-тѣ
древни дни.
10 Но тѣ не ся покорихѫ, и оскърбихѫ
святый-тъ неговъ Духъ:
За то ся обърнѫ та имъ станѫ непріятель,
И самъ ратова противъ тѣхъ.
11 Тогазь помянѫхѫ прѣжни-тѣ дни, Мои-
сея *и* людіе-тѣ му:

Отвр. 19; 13. Втор. 7; 7, 8.

< Стр. 634, книга Исаиа
Продължение на бележката към глава 63:

„Въ испалнението имъ стой нашето блаженство а въ тяхното нарушение нашето нещастие. Внимавай въ живота си "

„в изпълнението им стои нашето блаженство, а в тяхното нарушение нашето нещастие. Внимавай в живота си! "

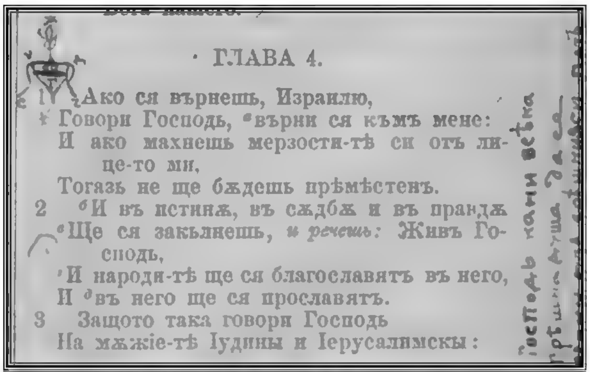
Дѣ е онзи който гы възведе отъ море-то,
Съ пастыря на паствѫ-тѫ си?
Дѣ, който положи святый-тъ свой Духъ
въ срѣдъ тѣхъ?
12 Който съ десницѫ-тѫ на Моисея води
Съсъ славнѫ-тѫ си мышцѫ.
Който расцѣпи водѫ-тѫ прѣдъ тѣхъ.
За да си направи вѣчно име?
13 Който гы води прѣзъ бездны-тѫ,
Като конь прѣзъ пустыніѫ-тѫ, безъ да ся
прѣпънѫтъ?
14 Като добытъкъ, който слази въ долъ-тъ,
Духъ-тъ Господень гы упокои:
Така си водилъ людіе-тѣ си,
За да си направишь славно име.
15 Погледни отъ небе-то,
И виждь отъ жилище-то на святыніѫ-тѫ
си и на славѫ-тѫ си:
Дѣ е ревность-та ти и сила-та ти,
Множество-то на милость-тѫ ти и на
твои-тѣ къмъ мене щедроты?
Въспрѣхѫ ли ся?
16 Наистинѫ ты си Отецъ нашъ,
Ако Авраамъ и да ны не знае,
И Израиль да не ны познава:
Ты, Господи, си Отецъ нашъ,
Искупитель нашъ: отъ вѣка е твое-то име.
17 Защо си ны допуснѫлъ, Господи, да ся
уклониявамы отъ пѫтища-та ти,
Да ожесточавамы сърдце-то си, да ти ся
не боимъ?
Върни ся заради рабы-тѣ си,
Племена-та на твое-то наслѣдіе:
18 Малко врѣме *со* владѣхѫ святи-тѣ твои
людіе:
Врагове-тѣ ни потъпкахѫ святилище-то ти.
19 Ный смы отъ вѣка *твои*, надъ тѣхъ ты
не си владычествувалъ,
И на тѣхъ не ся е наричало име-то ти.

< Стр. 641, книга Иеремиа
Бележка и означение към глава 4

Текст:

„Господь кани всѣка грѣшна душа да се върни отъ грѣшния си пѫтъ”

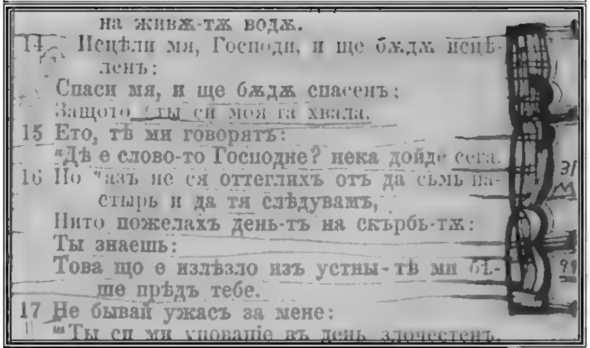
„Господ кани всяка грешна душа да се върне от грешния си път.“

ГЛАВА 4.

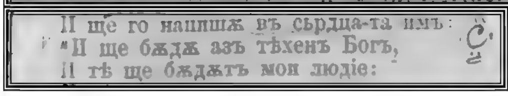
1 Ако ся върнешь, Израилю,
Говори Господь, върни ся къмъ мене:
И ако махнешь мерзости-тѣ си отъ лице-то ми,
Тогазь не ще бѫдешь прѣмѣстенъ.
2 И въ истинѫ, въ сѫдбѫ и въ правдѫ
Ще ся закьлнешь, *и речешь:* Живъ Господь,
И народи-тѣ ще ся благославятъ въ него,
И въ него ще ся прославятъ.
3 Защото така говори Господь
На мѫжіе-тѣ Іудины и Іерусалимскы:

< Стр. 657, книга Иеремиа
Означения към глава 17 стихове 14-17

на живѫ-тѫ водѫ.
14 Исцѣли мя, Господи, и ще бѫдѫ исцѣленъ:
Спаси мя, и ще бѫдѫ спасенъ;
Защото ты си моя-та хвала.
15 Ето, тѣ ми говорятъ:
Дѣ е слово-то Господне? нека дойде сега.
16 Но азъ не ся оттеглихъ отъ да сьмь пастырь и да тя слѣдувамъ,
Нито пожелахъ день-тъ на скърбь-тѫ:
Ты знаешь:
Това що е излѣзло изъ устны-тѣ ми бѣше прѣдъ тебе.
17 Не бывай ужасъ за мене:
Ты си ми упованіе въ день злочестенъ.

< Стр. 673, книга Иеремиа
Означения към глава 31 стих 33

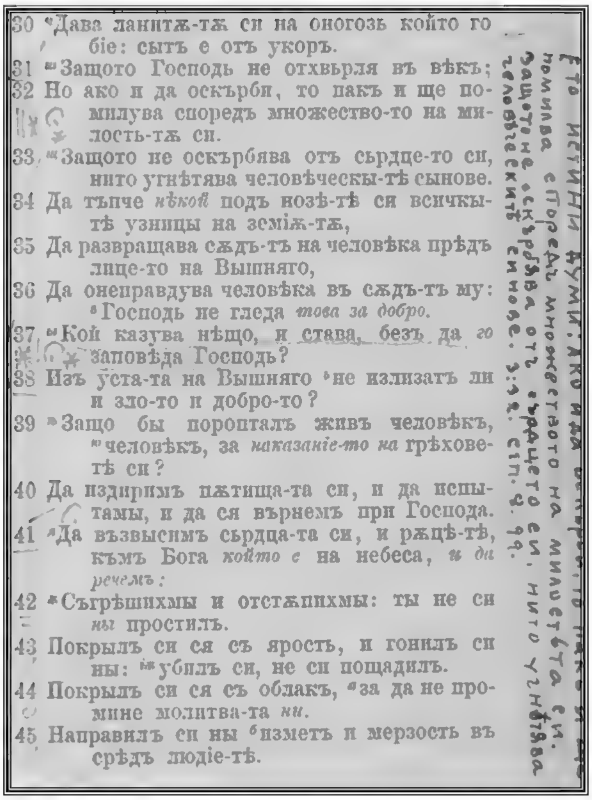
И ще го напишѫ въ сърдца-та имъ:
И ще бѫдѫ азъ тѣхенъ Богъ,
И тѣ ще бѫдѫтъ мои людіе:

< Стр. 701, книга Плач Иеремиев
Бележка към глава 3

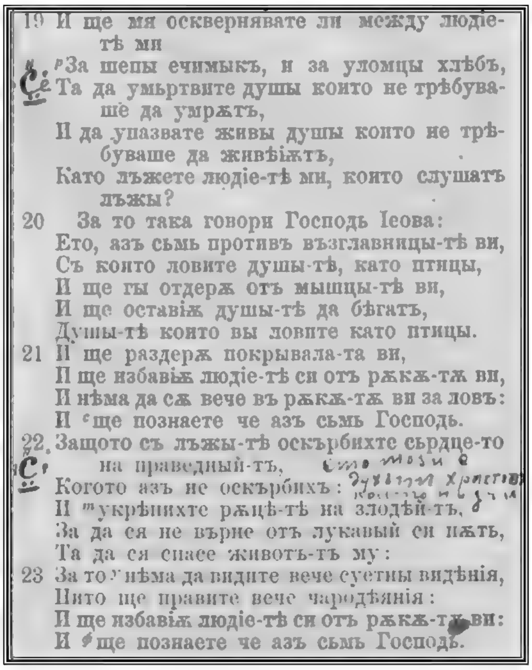
Текстът гласи:

„Ето истини думи: Ако и да оскърби, то пакъ и ще помилва споредъ множеството на милостьта си. Защото не оскърбява отъ сърдцето си, нито угнѣтява человѣческитѣ синове. 3:32 сеп. 8. 99.”

„Ето истинни думи: Ако и да оскърби, то пак и ще помилва според множеството на милостта си. Защото не оскърбява от сърцето си, нито угнетява човеческите синове. 3:32 сеп. 8. 99.“

30 Дава ланитѫ-тѫ си на оногозь който го біе: сытъ е отъ укоръ.
31 Защото Господь не отхвьрля въ вѣкъ;
32 Но ако и да оскърби, то пакъ и ще помилува споредъ множество-то на милость-тѫ си.
33 Защото не оскърбява отъ сьрдце-то си, нито угнѣтява человѣческы-тѣ сынове.
34 Да тъпче *нѣкой* подъ нозѣ-тѣ си всичкы-тѣ узницы на земіѫ-тѫ,
35 Да развращава сѫдъ-тъ на человѣка прѣдъ лице-то на Вышняго,
36 Да онеправдува человѣка въ сѫдъ-тъ му: Господь не гледа *това за добро.*
37 Кой казува нѣщо, и става, безъ да *го* заповѣда Господь?
38 Изъ уста-та на Вышняго не излизатъ ли и зло-то и добро-то?
39 Защо бы поропталъ живъ человѣкъ, человѣкъ, за *наказаніе-то на* грѣхове-тѣ си?
40 Да издиримъ пѫтища-та си, и да испытамы, и да ся върнемъ при Господа.
41 Да възвысимъ сьрдца-та си, и рѫцѣ-тѣ, къмъ Бога *който е* на небеса, *и да речемъ:*
42 Съгрѣшихмы и отстѫпихмы: ты не си *ны* простилъ.
43 Покрылъ си ся съ ярость, и гонилъ си ны: убилъ си, не си пощадилъ.
44 Покрылъ си ся съ облакъ, за да не промине молитва-та *ни.*
45 Направилъ си ны изметъ и мерзость въ срѣдъ людіе-тѣ.

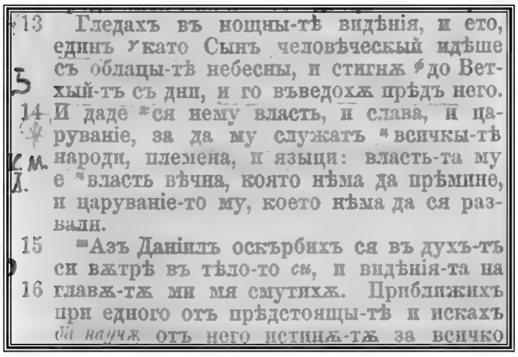
19 И ще мя осквернявате ли между людіе-тѣ ми
За шепы ечимыкъ, и за уломцы хлѣбъ,
Та да умъртвите душы които не трѣбуваше да умрѫтъ,
И да упазвате живы душы които не трѣбуваше да живѣіѫтъ,
Като лъжете людіе-тѣ ми, които слушатъ лъжы?
20 За то така говори Господь Іеова:
Ето, азъ сьмь противъ възглавницы-тѣ ви,
Съ които ловите душы-тѣ, като птицы,
И ще гы отдерѫ отъ мышцы-тѣ ви,
И ще оставіѫ душы-тѣ да бѣгатъ,
Душы-тѣ които вы ловите като птицы.
21 И ще раздерѫ покрывала-та ви,
И ще избавіѫ людіе-тѣ си отъ рѫкѫ-тѫ ви,
И нѣма да сѫ вече въ рѫкѫ-тѫ ви за ловъ:
И ще познаете че азъ сьмь Господь.
22 Защото съ лъжы-тѣ оскърбихте сърдце-то на праведный-тъ,
Когото азъ не оскърбихъ:
И укрѣпихте рѫцѣ-тѣ на злодѣй-тъ,
За да ся не върне отъ лукавый си пѫть,
Та да ся спасе животъ-тъ му:
23 За то нѣма да видите вече суетны видѣнія,
Нито ще правите вече чародѣянія:
И ще избавіѫ людіе-тѣ си отъ рѫкѫ-тѫ ви:
И ще познаете че азъ сьмь Господь.

< Стр. 714, книга Иезекиил
Бележка и означения към глава 13

Текстът гласи:

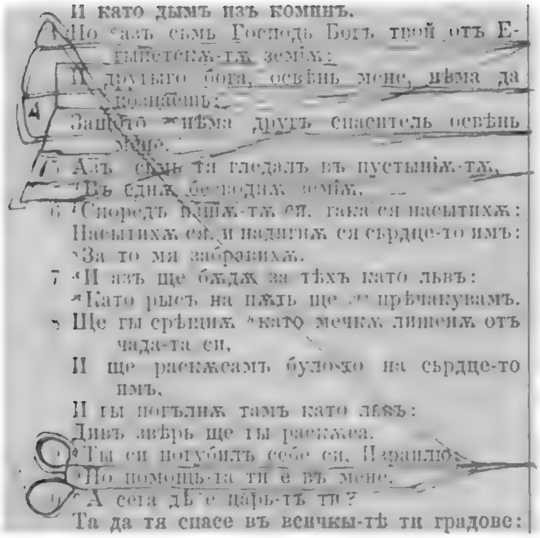
„Ето този е духътъ Христовъ, който ни учи"

„Ето този е духът Христов, който ни учи."

13 Гледахъ въ нощны-тѣ видѣнія, и ето, единъ като Сынъ человѣческый идѣше съ облацы-тѣ небесны, и стигнѫ до Ветхый-тъ съ дни, и го въведохѫ прѣдъ него.
14 И даде ся нему власть, и слава, и царуваніе, за да му служатъ всичкы-тѣ народи, племена, и языци: власть-та му е власть вѣчна, която нѣма да прѣмине, и царуваніе-то му, което нѣма да ся развали.
15 Азъ Даніилъ оскърбихъ ся въ духъ-тъ си вѫтрѣ въ тѣло-то си, и видѣнія-та на
16 главѫ-тѫ ми мя смутихѫ. Приближихъ при единого отъ прѣдстоящы-тѣ и искахъ да научѫ отъ него истинѫ-тѫ за всичко

< Стр. 761, книга Даниил
Означения към глава 7, стихове 13-15

И като дымъ изъ комина.
Но азъ съмь Господь Богъ твой отъ Египетскѫ-тѫ землѭ:
И другыго бога, освѣнь мене, нѣма да познаешь:
Защото нѣма другъ спаситель освѣнь мене.
Азъ съмь тя гледалъ въ пустынѭ-тѫ,
Въ единѫ безводнѫ землѭ.
Споредъ пашѫ-тѫ си, така ся насытихѫ:
Насытихѫ ся, и надигнѫ ся сърдце-то имъ:
За то мя забравихѫ.
И азъ ще бѫдѫ за тѣхъ като львъ:
Като рысь на пѫть ще ги прѣчакувамъ.
Ще гы срѣщнѫ като мечкѫ лишенѫ отъ чада-та си,
И ще раскѫсамъ булото на сърдце-то имъ,
И гы погълнѭ тамъ като лъвъ:
Дивъ звѣрь ще гы раскѫса.
Ты си погубилъ себе си, Израилю;
Но помощь-та ти е въ мене.
А сега дѣ е царь-тъ ти?
Та да тя спасе въ всичкы-тѣ ти градове:

< Стр. 775, книга Осиа
Означения към глава 13, стихове 4-10

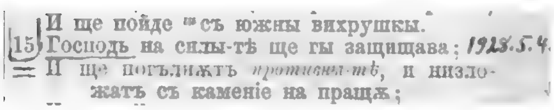
24 Но сѫдба-та да тече като водѫ,
И правда-та като потокъ който не прѣсъхнува.

< Стр. 783, книга Амос
Означения към глава 5, стих 24

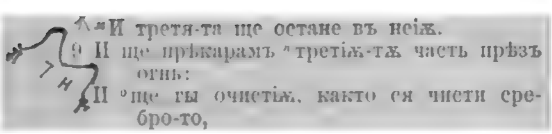
4 Ето душа-та му ся навдигнѫ, не е права въ него:

< Стр. 798, книга Аввакум
Означения към глава 2, стих 4

И ще пойде съ южны вихрушкы.
15 Господь на силы-тѣ ще гы защищава; 1923.5.4.
И ще погълнѫтъ противници-тѣ, и низложѫтъ съ каменіе на пращѫ;

< Стр. 809, книга Захариа
Означения към глава 9, стих 15

И третя-та ще остане въ неіѭ.
9 И ще прѣкарамъ третіѭ-тѫ часть прѣзъ огнь:
И ще гы очистіѭ, както ся чисти сребро-то,

< Стр. 812, книга Захариа
Означения към глава 13, стих 9

НОВЫЙ ЗАВѢТЪ

НА

ГОСПОДА НАШЕГО

IИСУСА ХРИСТА,

ВѢРНО И ТОЧНО ПРѢВЕДЕНЪ ОТЪ ПЬРВООБРАЗНО-ТО.

Всичкитѣ думи Господни сѫ вѣрни и истини.
и блаженъ е всеки който [illegible] приема и пази:
неговата душа неще сѫде въ лишение, защото самъ
Господъ ще [illegible]
Това което Господь е казалъ то е за наше спасение.
Неговото слово събужда [illegible] духъ, и [illegible]
[illegible] Господь говори на сърдцето
и дава [illegible] за светата истина, той
изявява [illegible] и прави [illegible]
познато ней. Господь управлява [illegible]
Знанието Господне е [illegible] на думата, а [illegible]
Господень, [illegible] Помни [illegible] Господни и
неговитѣ обещания, той ще направи светите слово да
се зѫдѫтъ [illegible] на всѣко мѣсто, и на всѣко [illegible]
[illegible] Блаженъ е който вѣрва, който се
[illegible] на Господа и който го [illegible]; той е [illegible]

ВIЕННА

ПЕЧАТАНЪ ОТЪ АДОЛФЪ ХОЛЦХАУЗЕНЪ

ЗА

БРИТАНСКО-ТО И ИНОСТРАННО БИБЛЕЙСКО ОБЩЕСТВО.

1885

< Стр. 817, Титулна страница на Новия Завет

Бележка и означение в празното поле под заглавието.

Текстът гласи:

„Всичкитѣ думи Господни сѫ вѣрни и истини и блаженъ е всѣки който ги въсприема и пази; неговата душа неще бѫде въ лишение, защото самъ Господ ще присѫтствува въ неговото сърдце.

Това което Господъ е казалъ то е за наше спасение; Неговото слово събужда спящитѣ духомъ, и избаве погинвающитѣ отъ грѣхъ. Господь говори на сърдцето и дава увѣрение на разума за своята истина; той изявява своята благость на душата и прави името си познато ней. Господь управлява сърдцето и просвѣщава умътъ. Знанието Господне е свѣтилникъ на душата; а мирътъ Господенъ, нейно изцѣление. Помни думитѣ Господни и неговитѣ обѣщания; той ще направи своето слово да се збѫдѣ. Призовавай го на всѣко мѣсто, и на всѣко врѣме, защото това е угодну нему. Блаженъ е който вѣрва, който се надѣва на Господа и който го люби; той е синъ Божий."

„Всичките думи Господни са верни и истинни и блажен е всеки, който ги възприема и пази; неговата душа не ще бъде в лишение, защото сам Господ ще присъства в неговото сърце.

Това, което Господ е казал, то е за наше спасение; Неговото слово събужда спящите духом и и избавя погинващите от грях. Господ говори на сърцето и дава уверение на разума за своята истина; той изявява своята благост на душата и прави името си познато ней. Господ управлява сърцето и просвещава ума. Знанието Господне е светилник на душата; а мирът Господен нейно изцеление. Помни думите Господни и неговите обещания; той ще направи своето слово да се сбъдне. Призовавай го на всяко място и на всяко време, защото това е угодно нему. Блажен е, който вярва, който се надява на Господа и който го люби; той е син Божи."

6 пріиматъ заплатж-тж си. А ты кога ся молишь, влѣзь въ скрышнж-тж си стаичкж, и като си затворишь врата-та, помоли ся Отцу твоему, който е въ тайно, и Отецъ ти който види въ тайно, ще ти
7 въздаде наявѣ. А кога ся молите, не говорѣте излишны думы, както язычници-тѣ, защото мнятъ че въ многословіе-
8 то си ще бждꙗтъ послушани. И тъй не ся уподобявайте на тѣхъ; защото Отецъ ви знае отъ що имате нуждж, прѣди вы
9 да му попросите. А вы така ся молѣте: Отче нашъ, който си на небеса, да ся
10 святи име-то твое; Да дойде царство-то твое; да бжде воля-та твоя, както на
11 небе-то, така и на земіѭ-тж; Хлѣбъ-тъ
12 нашъ насжщный, дай го намъ днесь; И прости ни дългове-тѣ наши, както и ный
13 прощавамы на наши-тѣ длъжницы; И не въведи насъ въ искушеніе, но избави насъ отъ лукаваго; защото е твое царство-то и сила-та и слава-та во вѣкы. Аминь.
14 Защото ако простите вы на человѣцы-

тайны-тѣ на царство не- | 29 да
даденo. Защото който | Не
ще, и ще му ся прѣу- | да

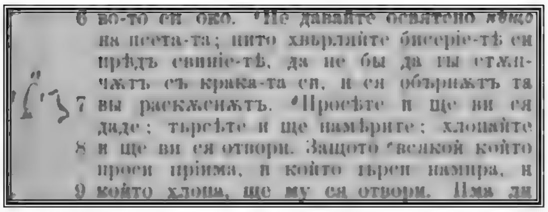
^ Стр. 830, Евангелие от Матея
Означение към стих 12 от глава 13

< Стр. 823, Евангелие от Матея
Бележка към глава 6

Текстът гласи:

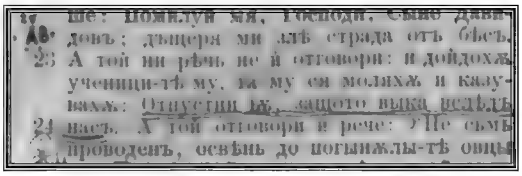
„най съдържателната и пълна съ благодатъ молитва. Колко сѫ възвишени твоитѣ мисли!”

„Най-съдържателната и пълна с благодат молитва. Колко са възвишени твоите мисли!“

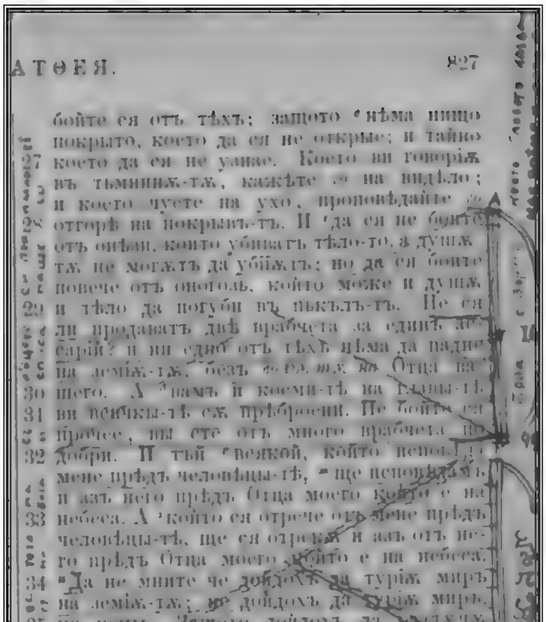
6 во-то си око. Не давайте освятено нѣщо на псета-та; нито хвърляйте бисеріе-тѣ си прѣдъ свиніе-тѣ, да не бы да ги стжпчжтъ съ крака-та си, и ся обърнжтъ та
7 вы расжсжтъ. Просѣте и ще ви ся даде; търсѣте и ще намѣрите; хлопайте
8 и ще ви ся отвори. Защото всякой който проси пріима, и който търси намира, и
9 който хлопа, ще му ся отвори. Има ли

< тр. 824, Евангелие от Матея
Означение към глава 7, стих 7

ще: помилуй мя, Господи, Сыне Давидовъ; дъщеря ми злѣ страда отъ бѣсъ.
23 А той ни рѣчь не й отговори: и дойдохж ученици-тѣ му, та му ся молихж и казувахж: Отпусти іж, защото выка подирѣ
24 насъ. А той отговори и рече: Не съмь проводенъ, освѣнь до погынжлы-тѣ овцы

^ Стр. 833, Евангелие от Матея
Означения към стихове 22 и 23 от глава 15

< Стр. 827, Евангелие от Матея
Бележка и означения към глава 10
Текстът вляво гласи:
„Съ простота на сърдцето си приимайтѣ думитѣ на Бога и спаса нашего.
„С простота на сърцето си приемайте думите на Бога и спас[ителя] нашего.

Текст вдясно:

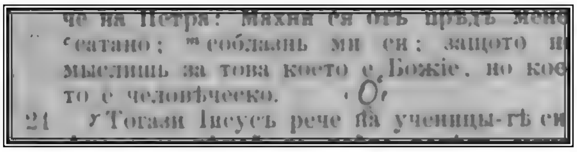
„Това е вѣрно което Словото казва, иде врѣме и сега е”

„Това е вярно, което Словото казва, иде време и сега е“

Част от текста е повреден, но се разчита така:

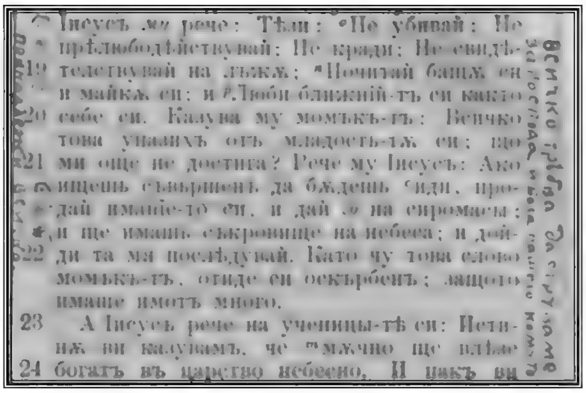
„Истини са [думитѣ Господни казани тукъ]”

Истини са [думите Господни, казани тук]

че на Петра: Махни ся отъ прѣдъ мене сатано; соблазнь ми си; защото не мыслишь за това което е Божіе, но което е человѣческо.
21 Тогази Іисусъ рече на ученицы-тѣ си

< тр. 834, Евангелие от Матея
Означение към глава 16, стих 23

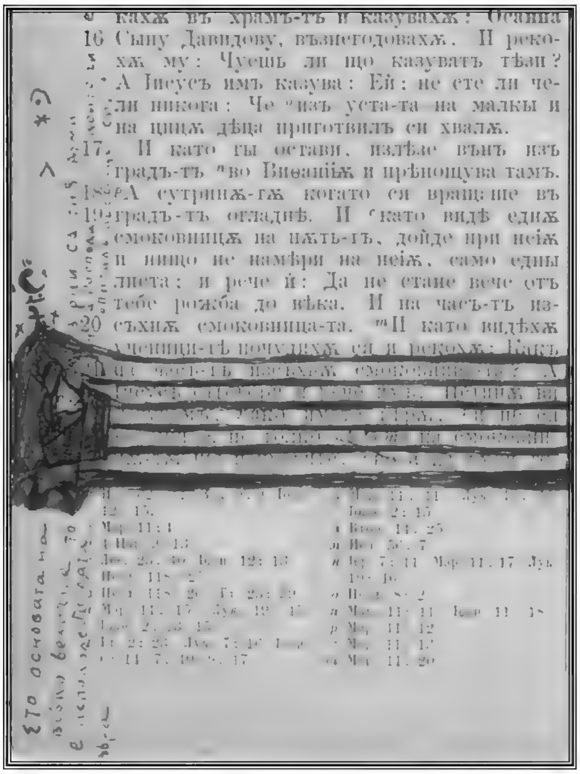
Іисусъ му рече: Тѣзи: Не убивай: Не прѣлюбодѣйствувай: Не кради: Не свидѣтелствувай на лъжѫ: Почитай бащѫ си и майкѫ си: и Люби ближний-тъ си както
20 себе си. Казува му момъкъ-тъ: Всичко това упазихъ отъ младость-тѫ си; що
21 ми още не достига? Рече му Іисусъ: Ако искашь съвършенъ да бѫдешь, иди, продай имание-то си, и дай го на сиромасы; и ще имашь съкровище на небеса; и дой-
22 ди та мя послѣдувай. Като чу това слово момъкъ-тъ, отиде си оскърбенъ; защото имаше имотъ много.
23 А Іисусъ рече на ученицы-тѣ си: Истинѫ ви казувамъ, че мѫчно ще влѣзе
24 богатъ въ царство небесно. И пакъ ви

< Стр. 836, Евангелие от Матея
Бележка към глава 19, стихове 18 - 22

Текстът гласи:

„Всичко трѣбва да струваме за Господа и Бога нашего, комуто принадлежи всичко."

„Всичко трябва да струваме за Господа и Бога нашего, комуто принадлежи всичко."

кахѫ въ храмъ-тъ и казувахѫ: Осанна
16 Сыну Давидову, възнегодовахѫ. И рекохѫ му: Чуешь ли що казуватъ тѣзи? А Іисусъ имъ казува: Ей: не сте ли чели никога: Че изъ уста-та на малкы и на цицѫ дѣца приготвилъ си хвалѫ.
17 И като гы остави, излѣзе вънъ изъ градъ-тъ во Виѳаніѭ и прѣнощува тамъ.
18 А сутринѫ-тѫ когато ся връщаше въ
19 градъ-тъ огладнѣ. И като видѣ единѫ смоковницѫ на пѫть-тъ, дойде при неіѫ и нищо не намѣри на неіѫ, само едны листа; и рече ѝ: Да не стане вече отъ тебе рожба до вѣка. И на часъ-тъ из-
20 съхнѫ смоковница-та. И като видѣхѫ ученици-тѣ почудихѫ ся и рекохѫ: Какъ

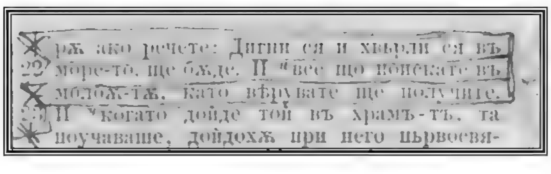
<

< Стр. 838, Евангелие от Матея
Бележки и означения към глава 21, сихове 16-23

Текстът гласи:

„Вѣрни са тия думи на Господа, които ги е опиталъ въ сърдцето си.

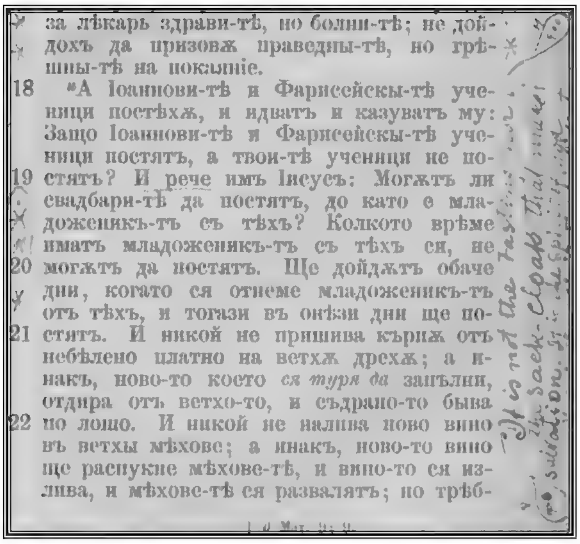
Ето основата на всѣко величие то е непоколебимата вѣра."

рѫ ако речете: Дигни ся и хвърли ся въ
22 море-то, ще бѫде. И все що поискате въ молитвѫ-тѫ, като вѣрувате ще получите.
23 И когато дойде той въ храмъ-тъ, та поучаваше, дойдохѫ при него първосвя-

„Верни са тия думи на Господа, който ги е опитал в сърцето си.

Ето основата на всяко величие, то е непоколебимата вяра."

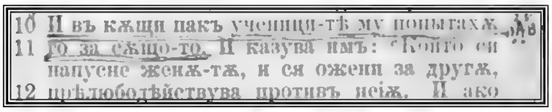

за лѣкарь здрави-тѣ, но болни-тѣ; не дойдохъ да призовѫ праведны-тѣ, но грѣшны-тѣ на покаяніе.
18 ᵃА Іоаннови-тѣ и Фарисейскы-тѣ ученици постѣхѫ, и идватъ и казуватъ му: Защо Іоаннови-тѣ и Фарисейскы-тѣ ученици постятъ, а твои-тѣ ученици не по-
19 стятъ? И рече имъ Іисусъ: Могѫтъ ли свадбари-тѣ да постятъ, до като е младоженикъ-тъ съ тѣхъ? Колкото врѣме имать младоженикъ-тъ съ тѣхъ ся, не
20 могѫтъ да постятъ. Ще дойдѫтъ обаче дни, когато ся отнеме младоженикъ-тъ отъ тѣхъ, и тогази въ онѣзи дни ще по-
21 стятъ. И никой не пришива кърпѫ отъ небѣлено платно на ветхѫ дрехѫ; а инакъ, ново-то което *ся туря да* запълни, отдира отъ ветхо-то, и съдрано-то бива
22 по лошо. И никой не налива ново вино въ ветхы мѣхове; а инакъ, ново-то вино ще распукне мѣхове-тѣ, и вино-то ся излива, и мѣхове-тѣ ся развалятъ; но трѣб-

< Стр. 849, Евангелие от Марк
Бележка на английски език и означения към глава 2, стихове 18 - 22

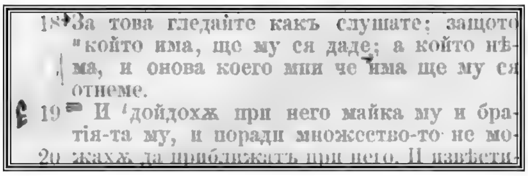
Преводът гласи:

„Нито постенето нито разказите за чудеса правят (дават) спасение. Спасението се извършва само от Божествения Дух.”
„1900 г.”

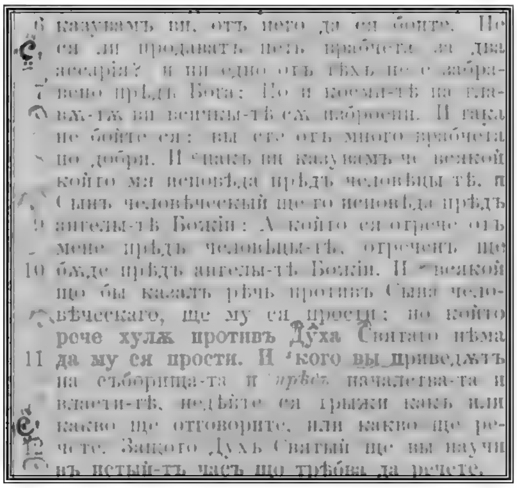
10 И въ кѫщи пакъ ученици-тѣ му попытахѫ-
11 го за сѫщо-то. И казува имъ: ᶜКойто си напусне женѫ-тѫ, и ся ожени за другѫ,
12 прѣлюбодѣйствува противъ неѭ. И ако

< Стр. 857, Евангелие от Марк
Означения към глава 10, стихове 10 - 11

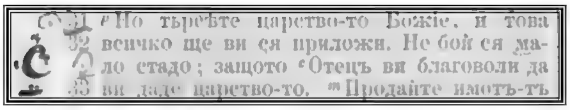
18 За това гледайте какъ слушате; защото ᵃкойто има, ще му ся даде; а който нѣма, и онова което мни че има ще му ся отнеме.
19 ᵇИ ᶜдойдохѫ при него майка му и братія-та му, и поради множество-то не мо-
20 жахѫ да приближѫтъ при него. И извѣсти-

< Стр. 875, Евангелие от Лука
Означения към глава 8, стихове 18 - 19

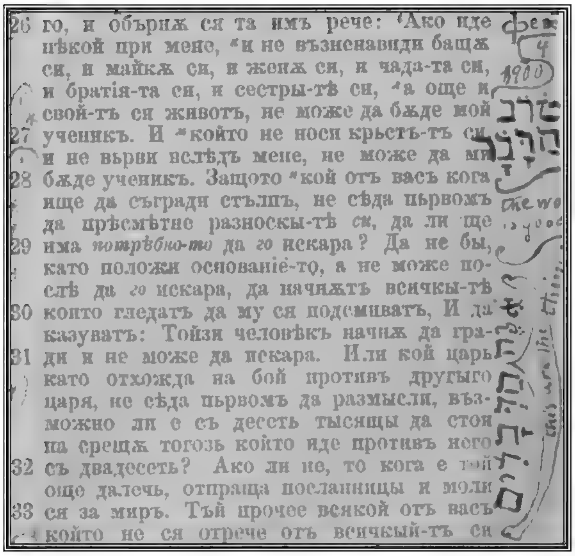

6 казувамъ ви, отъ него да ся бойте. Не ся ли продаватъ петь врабчета за два ассаріа? и ни едно отъ тѣхъ не е забра-
7 вено прѣдъ Бога: Но и косми-тѣ на главѫ-тѫ ви всичкы-тѣ сѫ изброени. И тъй не бойте ся: вы сте отъ много врабчета
8 по добри. И ᶜпакъ ви казувамъ че всякой който ми исповѣда прѣдъ человѣцы-тѣ, и Сынъ человѣческый ще го исповѣда прѣдъ
9 ангелы-тѣ Божіи: А който ся отрече отъ мене прѣдъ человѣцы-тѣ, отреченъ ще
10 бѫде прѣдъ ангелы-тѣ Божіи. И ᵉвсякой що бы казалъ рѣчь противъ Сына человѣческаго, ще му ся прости: но който рече хулѫ противъ Духа Святаго нѣма
11 да му ся прости. И ᶠкого вы приведѫтъ на съборища-та и *прѣдъ* началства-та и власти-тѣ, недѣйте ся грыжи какъ или какво ще отговорите, или какво ще ре-
12 чете. Защото Духъ Святый ще вы научи въ истый-тъ часъ що трѣбва да речете.

< Стр. 880, Евангелие от Лука
Означения към глава 12, стихове 6 и 11-12

31 Но търсѣте царство-то Божіе, и това
32 всичко ще ви ся приложи. Не бой ся мало стадо; защото Отецъ ви благоволи да
33 ви даде царство-то. Продайте имотъ-тъ

< Стр. 881, Евангелие от Лука
Означения към глава 12, стих 32

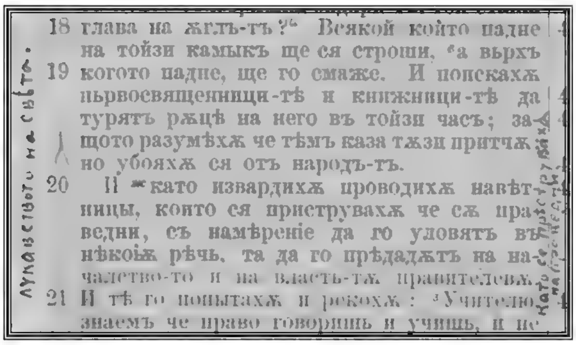

26 го, и обърнѫ ся та имъ рече: Ако иде нѣкой при мене, и не възненавиди бащѫ си, и майкѫ си, и женѫ си, и чада-та си, и братія-та си, и сестры-тѣ си, а още и свой-тъ си животъ, не може да бѫде мой
27 ученикъ. И който не носи крьстъ-тъ си и не върви вслѣдъ мене, не може да ми
28 бѫде ученикъ. Защото кой отъ васъ кога ище да съгради стълпъ, не сѣда първомъ да прѣсмѣтне разноскы-тѣ *си*, да ли ще
29 има *потрѣбно-то* да *го* искара? Да не бы, като положи основаніе-то, а не може послѣ да *го* искара, да начнѫтъ всичкы-тѣ
30 които гледатъ да му ся подсмиватъ, И да казуватъ: Тойзи человѣкъ начнѫ да гради и не може да искара. Или кой царь
31 като отхожда на бой противъ другыго царя, не сѣда първомъ да размысли, възможно ли е съ десеть тысящы да стои на срещѫ тогозь който иде противъ него
32 съ двадесеть? Ако ли не, то кога е той още далечь, отпраща посланницы и моли
33 ся за миръ. Тъй прочее всякой отъ васъ който не ся отрече отъ всичкый-тъ си

< Стр. 883, Евангелие от Лука
Означения към глава 14, стихове 25 - 33
Текстовете, разположени от горе на долу, както следва, гласят:
4 февруари 1900
Текстът на староевр. и на англ. език разположени хоризонтално гласят:
„Словото е добро."
Текстът на староевр. и на англ. език разположени вертикално гласят:
„Това(тези) са словата."

24 да го приберѫ съ лихвѫ-тѫ? И рече на прѣдстоящы-тѣ: Земѣте отъ него мнасѫ-тѫ, и дайте іѫ на тогози който има де-
25 сеть-тѣ мнасы. И рекохѫ му: Господи,
26 *той* има десеть мнасы). Защото ви казу-

< Стр. 888, Евангелие от Лука
Означения към глава 21, стихове 24 - 25

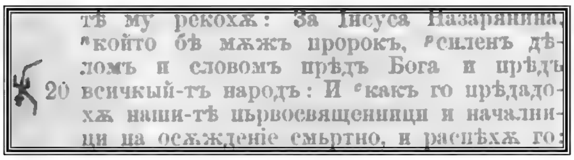
< Стр. 889, Евангелие от Лука
Бележка към глава 20, стих 20

18 глава на жгълъ-тъ? Всякой който падне на тойзи камыкъ ще ся строши, а върхъ
19 когото падне, ще го смаже. И поискахѫ първосвященници-тѣ и книжници-тѣ да турятъ рѫцѣ на него въ тойзи часъ; защото разумѣхѫ че тѣмъ каза тѫзи притчѫ; но убояхѫ ся отъ народъ-тъ.
20 И като извардихѫ проводихѫ навѣтницы, които ся приструвахѫ че сѫ праведни, съ намѣреніе да го уловятъ въ нѣкоѭ рѣчь, та да го прѣдадѫтъ на началство-то и на власть-тѫ правителевѫ.
21 И тѣ го попытахѫ и рекохѫ: Учителю, знаемъ че право говоришь и учишь, и не

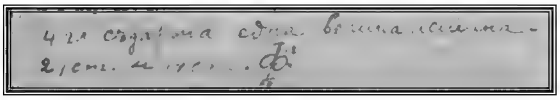
Текстът вляво гласи:
„Лукавството на свѣта."
„Лукавството на света."
Текстът вдясно:
„Като се прѣструваха на праведни."
„Като се преструваха на праведни."

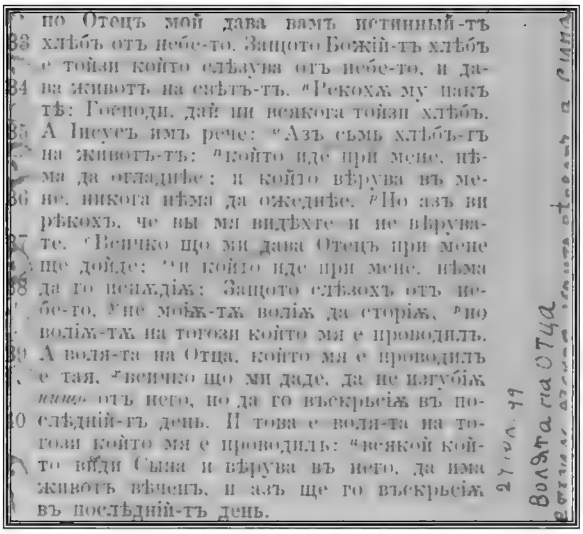
< Стр. 891, Евангелие от Лука
Бележка към глава 22

тѣ му рекохѫ: За Іисуса Назарянина, който бѣ мѫжъ пророкъ, силенъ дѣломъ и словомъ прѣдъ Бога и прѣдъ
20 всичкый-тъ народъ: И какъ го прѣдадохѫ нашы-тѣ първосвященници и началници на осѫжденіе смъртно, и распѣхѫ го;

< Стр. 893, Евангелие от Лука
Означение към глава 24, стих 20

< Стр. 898, Евангелие от Иоан
Бележка и означение към глава 4

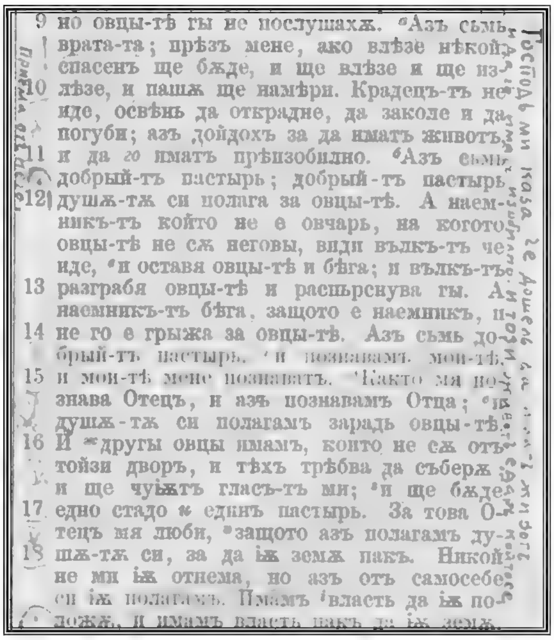

< Стр. 901, Евангелие от Иоан
Бележка в полето на глава 6, касаеща вероятно стихове 39-40

Текстът е частично повреден, но вероятно е следният:

„24 юл. 99.
Волята на ОТЦА
е тази [за вскосъ, които вървать в] Сина"

„24 юли 99.
Волята на ОТЦА е тази [за възход, които вярват в] Сина."

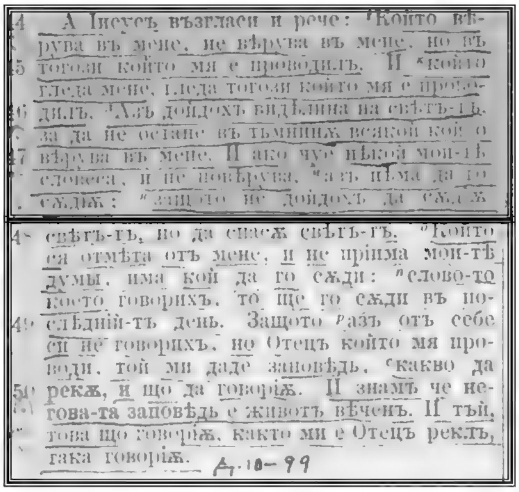

< Стр. 906, Евангелие от Иоан
Бележка в полето на глава 10, касаеща вероятно стихове 9 и 11

Текстът е следният:

„Господь ми каза, че дошелъ да иматъ животъ и да го иматъ изобилно. И този животъ е даръ, който се приема отъ него."

„Господ ми каза, че е дошъл да имат живот и да го имат изобилно. И този живот е дар, който се приема от него."

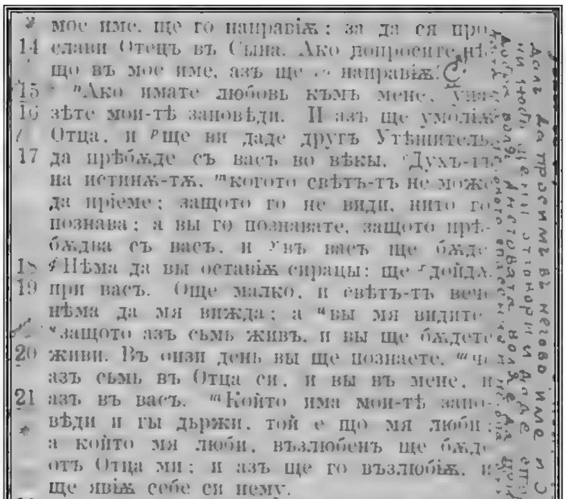

44 А Іисусъ възгласи и рече: Който вѣрува въ мене, не вѣрува въ мене, но въ тогози който мя е проводилъ. 45 И който гледа мене, гледа тогози който мя е проводилъ. 46 Азъ дойдохъ видѣлина на свѣтъ-тъ, за да не остане въ тьмнинѫ всякой кой-то вѣрува въ мене. 47 И ако чуе нѣкой мои-тѣ словеса, и не повѣрува, азъ нѣма да го сѫдѫ: защото не дойдохъ да сѫдѫ свѣтъ-тъ, но да спасѫ свѣтъ-тъ. 48 Който ся отмѣта отъ мене, и не пріима мои-тѣ думы, има кой да го сѫди: слово-то което говорихъ, то ще го сѫди въ послѣдний-тъ день. 49 Защото азъ отъ себе си не говорихъ; но Отецъ който мя проводи, той ми даде заповѣдь, какво да рекѫ, и що да говорѭ. 50 И знамъ че негова-та заповѣдь е животъ вѣченъ. И тъй, това що говорѭ, както ми е Отецъ реклъ, така говорѭ.

Д.10-99

< Стр. 909-910, Евангелие от Иоан
Означения в глава 12, стихове 44-50

Стр. 911, Евангелие от Иоан >
Бележка и означение в полето на глава 14

мое име, ще го направѭ: за да ся прослави Отецъ въ Сына. 14 Ако попросите нѣщо въ мое име, азъ ще го направѭ. 15 Ако имате любовь къмъ мене, упазѣте мои-тѣ заповѣди. 16 И азъ ще умолѭ Отца, и ще ви даде другъ Утѣшитель, 17 да прѣбѫде съ васъ во вѣкы, Духъ-тъ на истинѫ-тѫ, когото свѣтъ-тъ не може да пріеме; защото го не види, нито го познава; а вы го познавате, защото прѣбѫдва съ васъ, и въ васъ ще бѫде. 18 Нѣма да вы оставѭ сирацы: ще дойдѫ при васъ. 19 Още малко, и свѣтъ-тъ вече нѣма да мя вижда; а вы мя видите; защото азъ сьмь живъ, и вы ще бѫдете живи. 20 Въ онзи день вы ще познаете, че азъ сьмь въ Отца си, и вы въ мене, и азъ въ васъ. 21 Който има мои-тѣ заповѣди и гы държи, той е що мя люби; а който мя люби, възлюбенъ ще бѫде отъ Отца ми; и азъ ще го възлюбѭ, и ще явѭ себе си нему. 22 Казува му Іуда (не Искаріотскый) Господи, що е това дѣто ще явишь себе си намъ, а не на свѣтъ-тъ? 23 Отговори Іисусъ и рече му: Който люби мене, ще упази мое-то слово; и Отецъ ми ще го възлюби, и ще дойдемъ при него, и ще направимъ жилище у него. 24 Който не люби мене, мои-тѣ словеса не държи; и слово-то което слушате не е мое, но на Отца който мя е проводилъ. 25 Това ви исказахъ, доклѣ сьмь още съ васъ. 26 А Утѣшитель-тъ, Духъ Святый, когото Отецъ ще ви проводи въ мое име, той ще вы научи всичко, и ще ви напомни всичко що ви сьмь реклъ. 27 Миръ ви оставямъ; мой-тъ миръ ви давамъ; азъ не ви давамъ както свѣтъ-тъ дава; да ся не смущава сърдце-то ви, нито да ся устрашава. 28 Чухте, че азъ ви рѣкохъ: Отивамъ си, и ще дойдѫ при васъ. Ако мя любѣхте, възрадували ся быхте за това що рѣкохъ: Отхождамъ при Отца; защото Отецъ мой е по голѣмъ отъ мене. 29 И сега ви рѣкохъ прѣди да бѫде: че когато ся сбѫде да повѣрувате. 30 Отъ сега съ васъ нѣма много да говорѭ; защото иде князь-тъ на тойзи свѣтъ, и той нѣма нищо въ мене; 31 Но за да познае свѣтъ-тъ, че азъ любѭ Отца, и както ми е Отецъ

Гл. 15; 26. 16. 13. 1 Іоан. ; 16. 8; 25. 12; 49.

Текстът е частично повреден, но се разчита така:

„[Това се принципите, които Господь ни е] далъ. Да просимъ въ негово име и ОТЕЦЪ Който ни люби ще ни отвори и даде споредъ своята добра воля. А неговата воля е да приемимъ пълно-тата на неговото спасение и негова духъ.

„[Господь ни люби когато пазим заповедите Му и ще ни дойде на] помощъ въ врѣмена усилни когато наша-та душа се нуждае най-много отъ неговата помощъ. Просете въ мое име защото Отец ви слуша."

„[Това са принципите, които Господ ни е] дал. Да просим в негово име и ОТЕЦ, Който ни люби, ще ни отвори и даде според своята добра воля. А неговата воля е да приемем пълнотата на неговото спасение и неговия Дух.

„[Господ ни люби, когато пазим заповедите Му, и ще ни дойде на] помощ във времена усилни, когато нашата душа се нуждае най-много от неговата помощ. Просете в мое име, защото Отец ви слуша."

17 Това ви заповѣдвамъ. да имате любовь единъ къмъ другъ.

18 Свѣтъ-тъ ако вы ненавиди, знайте че мене по напрѣдъ отъ васъ възненавидѣ.
19 Ако бѣхте отъ свѣтъ-тъ, свѣтъ-тъ бы любилъ свое-то, а понеже не сте отъ свѣтъ-тъ, но азъ вы избрахъ отъ свѣтъ-тъ,
20 за това свѣтъ-тъ вы ненавиди: Помнѣте слово-то, което ви азъ рѣкохъ: Не е рабъ-тъ по голѣмъ отъ господаря си. Мене ако изгонихѫ, и васъ ще изгонятъ; ако сѫ държали слово-то ми, и ваше-
21 то ще държатъ. Но всичко това ще ви сторятъ заради мое-то име, защото не знаѭтъ тогозъ който мя е проводилъ.
22 Ако не бѣхъ дошелъ и не бѣхъ имъ говорилъ, грѣхъ не щѣхѫ да иматъ: сега обаче за грѣхове-тѣ си извиненіе нѣматъ.
23 Който ненавиди мене, и Отца ми нена-
24 види. Ако не бѣхъ сторилъ между тѣхъ дѣла-та, които никой другъ не е сторилъ, грѣхъ не быхѫ имали; но сега видѣхѫ
25 и възненавидѣхѫ и мене и Отца ми. Но *това быде* за да ся испълни писано-то въ законъ-тъ имъ слово: „Безъ причинѫ
26 мя възненавидѣхѫ.“ А когато дойде Утѣшитель-тъ, когото азъ ще ви испратіѫ отъ Отца, Духъ-тъ на истинѫ-тѫ, който отъ Отца исходи, той ще свидѣтелству-
27 ва за мене. Но и вы свидѣтелствувате: защото отъ начало сте съ мене.

^ Стр. 912, Евангелие от Иоан
Бележка в полето на глава 15, към стихове 18-27

Текстът е следният:

„Ако те ненавиди свѣта радвай се защото и спасительтъ ти е билъ тоже прѣзиранъ.“

„Ако те ненавиди светът радвай се, защото и спасителят ти е бил тоже презиран.“

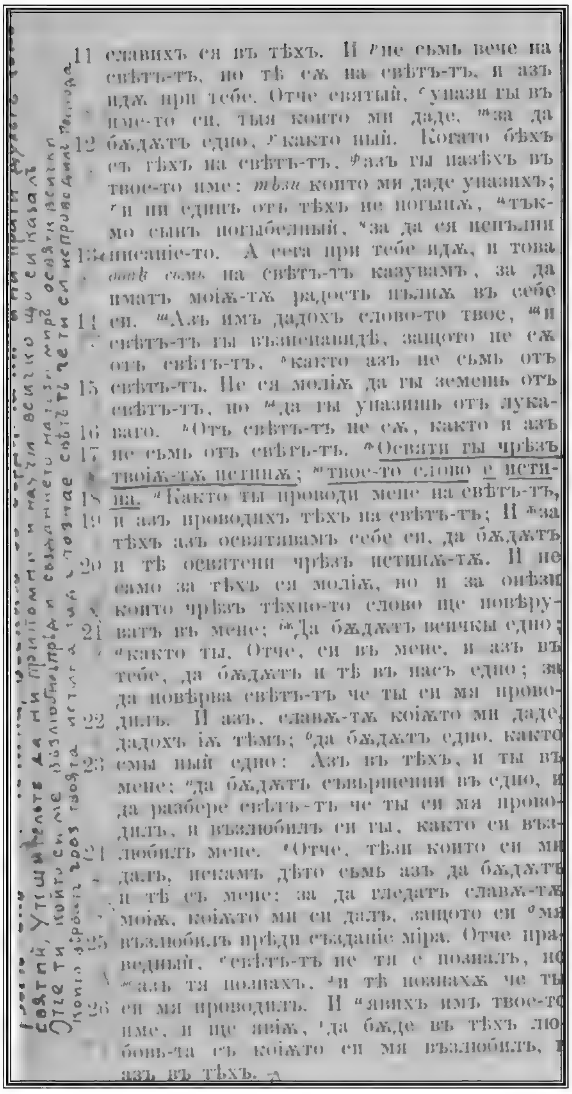
ГЛАВА 15.

1 Азъ сьмь истинна-та лоза, и Отецъ ми
2 е земледѣлецъ-тъ. Всякѫ прѫчкѫ въ мене която не приноси плодъ, отрѣзва іѫ: и всякѫ що дава плодъ, очистя іѫ, за да
3 даде по много плодъ. Вы сега сте чисти
4 заради слово-то което ви говорихъ. Прѣбѫдѣте въ мене и азъ въ васъ. Както лозена-та прѫчка не може да принесе плодъ отъ самосебе си ако не прѣбѫде на лозѫ-тѫ, така нито вы, ако не прѣ-
5 бѫдете въ мене. Азъ сьмь лоза-та, вы прѫчкы-тѣ; който прѣбѫдва въ мене, и азъ въ него, той приноси плодъ много: защото безъ мене не можете нищо да
6 сторите. Ако не прѣбѫде нѣкой въ мене; исхвърленъ бива вънъ както лозена-та прѫчка, и изсъхнува; и събиратъ гы та
7 ги кладѫтъ на огнь-тъ, и горятъ. Ако прѣбѫдете въ мене, и думы-тѣ ми прѣбѫдѫтъ въ васъ, каквото ищете ще просите, и ще ви бѫде.
8 Въ това ся прославя Отецъ ми, да приносите много плодъ;
9 и така ще бѫдете мои ученици. Както Отецъ възлюби мене, и азъ възлюбихъ васъ; прѣбѫдѣте въ моіѫ-тѫ любовь.
10 Ако държите мои-тѣ заповѣди, ще прѣбѫдете въ любовь-тѫ ми; както сьмь азъ държалъ заповѣди-тѣ на Отца си и
11 прѣбѫдвамъ въ неговѫ-тѫ любовь. Това ви говорихъ за да прѣбѫде моя-та радость въ васъ, и ваша-та радость да бѫде ис-
12 пълнена. Тая е моя-та заповѣдь, да имате любовь помежду си, както вы азъ
13 възлюбихъ. Никой нѣма по голѣмѫ любовь отъ тѫзи, щото да положи нѣкой
14 душѫ-тѫ си за пріятели-тѣ си. Вы сте
15 ми пріятели, ако правите това което ви азъ заповѣдвамъ. Не вы наричамъ вече рабы, защото рабъ-тъ не знае що прави господарь-тъ му; а васъ вы нарѣкохъ пріятели, защото всичко що чухъ отъ
16 Отца си явихъ ви го. Не избрахте вы мене, но азъ васъ избрахъ, и поставихъ вы, да идете вы и да принесете плодъ, и плодъ-тъ ви да прѣбѫде; щото каквото поискате отъ Отца въ мое име, да ви даде.

< Стр. 912, Евангелие от Иоан
Бележка в полето на глава 15, към стих 1 и означения към текста.
Текстът на бележката е следният:

„Имаш ли нужда иди при Господа Исуса и Му кажи твоитѣ нужди и Господь ще те послуша. Стани една отъ прѫчкитѣ на Неговата лоза и Господь ще те благослови. Не се двоуми нито се съмнявай. Помни, че спасението отъ Него иди.“

„Имаш ли нужда, иди при Господа Иисуса и Му кажи твоите нужди и Господ ще те послуша. Стани една от пръчките на Неговата лоза и Господ ще те благослови. Не се двоуми, нито се съмнявай. Помни, че спасението от Него иде.“

11 славихъ ся въ тѣхъ. И не сьмь вече на свѣтъ-тъ, но тѣ сѫ на свѣтъ-тъ, и азъ идѫ при тебе. Отче святый, упази гы въ име-то си, тыя които ми даде, за да бѫдѫтъ едно, както ный. Когато бѣхъ
12 съ тѣхъ на свѣтъ-тъ, азъ гы пазѣхъ въ твое-то име: *тѣзи* които ми даде упазихъ; и ни единъ отъ тѣхъ не погынѫ, тъкмо сынъ погыбелный, за да ся испълни
13 писаніе-то. А сега при тебе идѫ, и това *още сьмь* на свѣтъ-тъ казувамъ, за да иматъ моіѫ-тѫ радость пълнѫ въ себе си.
14 Азъ имъ дадохъ слово-то твое, и свѣтъ-тъ гы възненавидѣ, защото не сѫ отъ свѣтъ-тъ, както азъ не сьмь отъ
15 свѣтъ-тъ. Не ся молѭ да гы земешь отъ свѣтъ-тъ, но да гы упазишь отъ лукаваго.
16 Отъ свѣтъ-тъ не сѫ, както и азъ не сьмь отъ свѣтъ-тъ.
17 Освяти гы чрѣзъ твоіѫ-тѫ истинѫ; твое-то слово е истина.
18 Както ты проводи мене на свѣтъ-тъ, и азъ проводихъ тѣхъ на свѣтъ-тъ;
19 И за тѣхъ азъ освятявамъ себе си, да бѫдѫтъ и тѣ освятени чрѣзъ истинѫ-тѫ.
20 И не само за тѣхъ ся молѭ, но и за онѣзи които чрѣзъ тѣхно-то слово ще повѣруватъ въ мене;
21 Да бѫдѫтъ всичкы едно; както ты, Отче, си въ мене, и азъ въ тебе, да бѫдѫтъ и тѣ въ насъ едно; за да повѣрва свѣтъ-тъ че ты си мя проводилъ.
22 И азъ славѫ-тѫ коіѫто ми даде, дадохъ іѫ тѣмъ; да бѫдѫтъ едно, както смы ный едно:
23 Азъ въ тѣхъ, и ты въ мене; да бѫдѫтъ съвършени въ едно, и да разбере свѣтъ-тъ че ты си мя проводилъ, и възлюбилъ си гы, както си възлюбилъ мене.
24 Отче, тѣзи които си ми далъ, искамъ дѣто сьмь азъ да бѫдѫтъ и тѣ съ мене: за да гледатъ славѫ-тѫ моіѫ, коіѫто ми си далъ, защото си мя възлюбилъ прѣди създаніе міра.
25 Отче праведный, свѣтъ-тъ не тя е позналъ, но азъ тя познахъ, и тѣ познахѫ че ты си мя проводилъ.
26 И явихъ имъ твое-то име, и ще явѭ, да бѫде въ тѣхъ любовь-та съ коіѫто си мя възлюбилъ, и азъ въ тѣхъ.

< Стр. 914, Евангелие от Иоан
Бележка (молитва) и означение в глава 17

Текстът е частично повреден, но се разчита така:

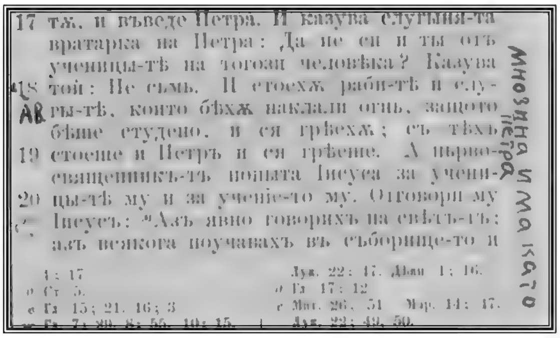
„Твоето слово е истина. Осветилъ си сърдцата ни и ни прати Духътъ твой святий, Утешительтъ да ни припомни и научи всичко що си казалъ. Отче, ти, който си ме възлюбилъ прѣди създанието на този миръ, освяти всички, които вѣрватъ чрез твоята истина, за да познае свѣтътъ, че ти си испроводилъ Господа."

„Твоето слово е истина. Осветил си сърцата ни и ни прати Духа твой святий, Утешителят да ни припомни и научи всичко, що си казал. Отче, ти Който си ме възлюбил преди създанието на този мир, освети всички, които вярват чрез Твоята истина, за да познае светът, че Ти си испроводил Господа."

СЛУШАЙ · ГЛАВА 18. СЛОВОТО·

< Стр. 914, Евангелие от Иоан
Бележка към глава 18

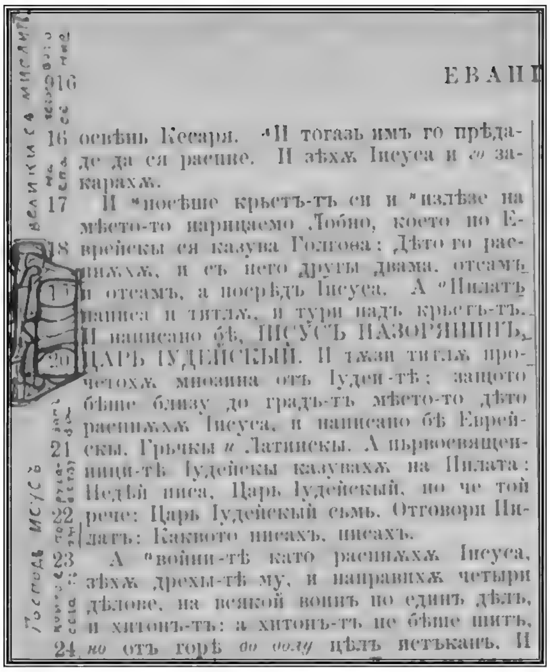

17 тѫ, и въведе Петра. И казува слугыня-та вратарка на Петра: Да не си и ты отъ ученицы-тѣ на тогози человѣка? Казува
18 той: Не сьмь. И стоехѫ раби-тѣ и слугы-тѣ, които бѣхѫ наклали огнь, защото бѣше студено, и ся грѣехѫ; съ тѣхъ стоеше и Петръ и ся грѣеше.
19 А първосвященникъ-тъ попыта Іисуса за ученицы-тѣ му и за ученіе-то му.
20 Отговори му Іисусъ: Азъ явно говорихъ на свѣтъ-тъ: азъ всякога поучавахъ въ съборище-то и

< Стр. 914, Евангелие от Иоан
Бележка и означение в глава 18, отнасящи се до стихове 16-18

Текстът е следният:

„Мнозина има като Петра."

916 ЕВАНГ

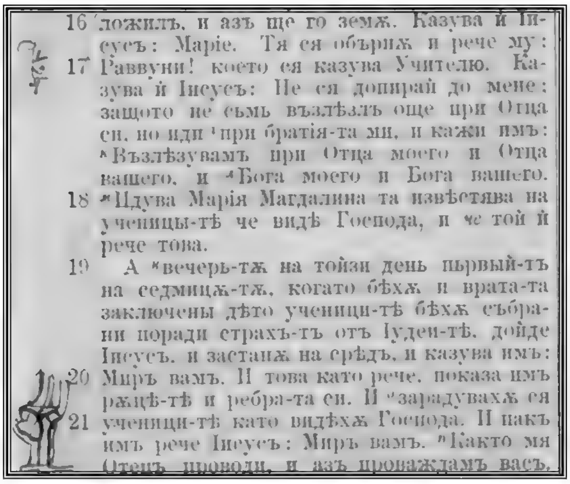
16 освѣнь Кесаря. И тогазь имъ го прѣдаде да ся распне. И зѣхѫ Іисуса и го закарахѫ.
17 И носѣше крьстъ-тъ си и излѣзе на мѣсто-то нарицаемо Лобно, което по Еврейскы ся казува Голгова: Дѣто го распнѫхѫ, и съ него другы двама, отсамъ и отсамъ, а посрѣдъ Іисуса. А Пилатъ написа и титлѫ, и тури надъ крьстъ-тъ. И написано бѣ, ІИСУСЪ НАЗОРЯНИНЪ, ЦАРЬ ІУДЕЙСКЫЙ. И тѫзи титлѫ прочетохѫ мнозина отъ Іудеи-тѣ; защото бѣше близу до градъ-тъ мѣсто-то дѣто распнѫхѫ Іисуса, и написано бѣ Еврейскы, Грьчкы и Латинскы. А първосвященици-тѣ Іудейскы казувахѫ на Пилата: Недѣй писа, Царь Іудейскый, но че той рече: Царь Іудейскый сьмь. Отговори Пилатъ: Каквото писахъ, писахъ.
23 А войни-тѣ като распнѫхѫ Іисуса, зѣхѫ дрехы-тѣ му, и направихѫ четыри дѣлове, на всякой воинъ по единъ дѣлъ, и хитонъ-тъ: а хитонъ-тъ не бѣше шитъ,
24 но отъ горѣ до долу цѣлъ истъканъ. И

< Стр. 916, Евангелие от Иоан
Бележка и означение в глава 19, стихове 19-20

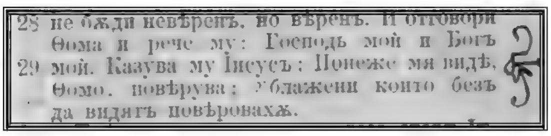
Текстът гласи:

„Господъ ИСУСЪ който е поруганъ сега тържествува. Велики сѫ мислитѣ на неговото спасение.”

„Господ ИСУС, който е поруган, сега тържествува. Велики са мислите на неговото спасение.“

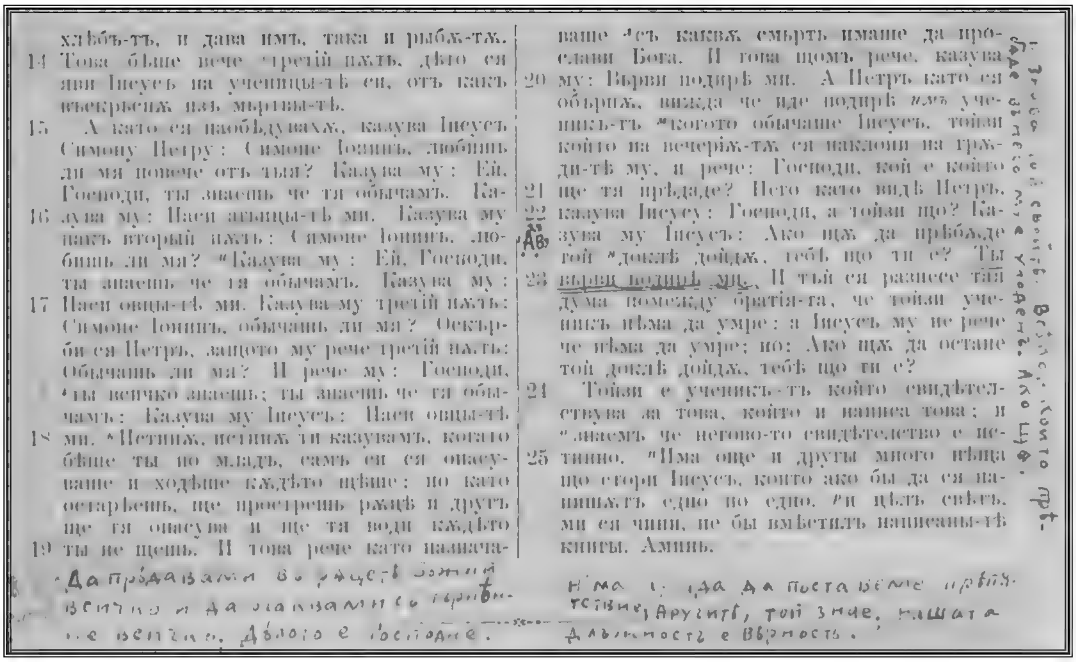
16 ложилъ, и азъ ще го земѫ. Казува ѝ Іисусъ: Маріе. Тя ся обърнѫ и рече му:
17 Раввуни! което ся казува Учителю. Казува ѝ Іисусъ: Не ся допирай до мене: защото не сьмь възлѣзлъ още при Отца си. но иди при братія-та ми, и кажи имъ: Възлѣзувамъ при Отца моего и Отца вашего, и Бога моего и Бога вашего.
18 Идува Марія Магдалина та извѣстява на ученицы-тѣ че видѣ Господа, и че той ѝ рече това.
19 А вечерь-тѫ на тойзи день първый-тъ на седмицѫ-тѫ, когато бѣхѫ и врата-та заключены дѣто ученици-тѣ бѣхѫ събрани поради страхъ-тъ отъ Іудеи-тѣ, дойде Іисусъ, и застанѫ на срѣдъ, и казува имъ:
20 Миръ вамъ. И това като рече, показа имъ рѫцѣ-тѣ и ребра-та си. И зарадувахѫ ся
21 ученици-тѣ като видѣхѫ Господа. И пакъ имъ рече Іисусъ: Миръ вамъ. Както мя Отецъ проводи, и азъ проваждамъ васъ.

28 не бѫди невѣренъ, но вѣренъ. И отговори Ѳома и рече му: Господь мой и Богъ
29 мой. Казува му Іисусъ: Понеже мя видѣ, Ѳомо, повѣрува: Ублажени които безъ да видятъ повѣровахѫ.

<

< Стр. 917, Евангелие от Иоан
Означения към глава 20

хлѣбъ-тъ, и дава имъ, така и рыбѫ-тѫ.
14 Това бѣше вече третій пѫть, дѣто ся яви Іисусъ на ученицы-тѣ си, отъ какъ въскръснѫ изъ мъртвы-тѣ.
15 А като ся наобѣдувахѫ, казува Іисусъ Симону Петру: Симоне Іонинъ, любишь ли мя повече отъ тыя? Казува му: Ей, Господи, ты знаешь че тя обычамъ. Казува му:
16 Паси агньцы-тѣ ми. Казува му пакъ вторый пѫть: Симоне Іонинъ, любишь ли мя? Казува му: Ей, Господи, ты знаешь че тя обычамъ. Казува му:
17 Паси овцы-тѣ ми. Казува му третій пѫть: Симоне Іонинъ, обычашь ли мя? Оскърби ся Петръ, защото му рече третій пѫть: Обычашь ли мя? И рече му: Господи, ты всичко знаешь; ты знаешь че тя обычамъ: Казува му Іисусъ: Паси овцы-тѣ
18 ми. Истинѫ, истинѫ ти казувамъ, когато бѣше ты по младъ, самъ си ся опасуваше и ходѣше кѫдѣто щѣше: но като остарѣешь, ще прострешь рѫцѣ и другъ ще тя опасува и ще тя води кѫдѣто
19 ты не щешь. И това рече като назначаваше съ каквѫ смърть имаше да прослави Бога. И това щомъ рече, казува
20 му: Върви подирѣ ми. А Петръ като ся обърнѫ, вижда че иде подирѣ имъ ученикъ-тъ когото обычаше Іисусъ, тойзи който на вечерѭ-тѫ ся наклони на гърди-тѣ му, и рече: Господи, кой е който
21 ще тя прѣдаде? Него като видѣ Петръ,
22 казува Іисусу: Господи, а тойзи що? Казува му Іисусъ: Ако щѫ да прѣбѫде той докле дойдѫ, тебѣ що ти е? Ты
23 върви подирѣ ми. И тъй ся разнесе тая дума помежду братія-та, че тойзи ученикъ нѣма да умре: а Іисусъ му не рече че нѣма да умре; но: Ако щѫ да остане той докле дойдѫ, тебѣ що ти е?
24 Тойзи е ученикъ-тъ който свидѣтелствува за това, който и написа това; и знаемъ че негово-то свидѣтелство е ис-
25 тинно. Има още и другы много нѣща що створи Іисусъ, които ако бы да ся напишѫтъ едно по едно, и цѣлъ свѣтъ, ми ся чини, не бы вмѣстилъ написаны-тѣ книгы. Аминь.

^ Стр. 918, Евангелие от Иоан
Означение и бележка към стихове 22-23 от глава 21

Текстът, разположен вертикално, гласи:

„Познава той свойтѣ. Всѣкой който прѣ-бѫде въ него му е угоденъ. Ако щѫ.”

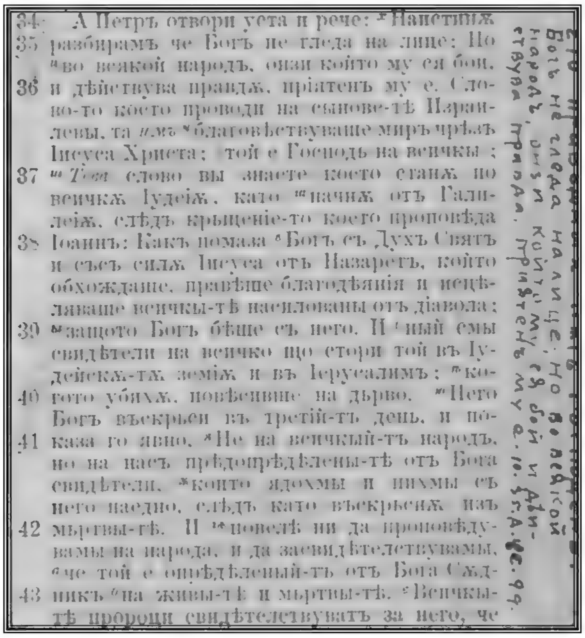
Текстът, разположен хоризонтално гласи:

„Да прѣдавами в рѫцетѣ Божий всичко и да очаквами съ търпѣние всичко. Дѣлото е Господне.

Нѣма нужда да поставеме прѣпятствие, другитѣ, той знае. Нашата длъжностъ е вѣрность.”

„Познава той своите. Всеки, който пребъдва в него, му е угоден. Ако ще.“

„ Да предаваме в ръцете Божий всичко и да очакваме с търпение всичко. Делото е Господне.
Няма нужда да поставяме препятствие другите, той знае: нашата длъжност е вярност. “

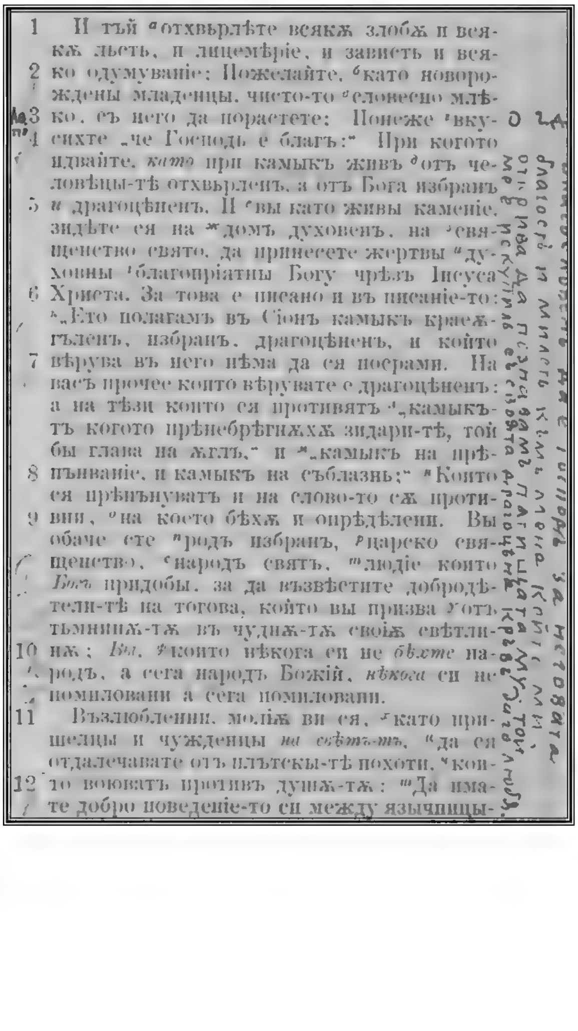
34 А Петръ отвори уста и рече: Наистинѫ
35 разбирамъ че Богъ не гледа на лице: Но
во всякой народъ, онзи който му ся бои,
36 и дѣйствува правдѫ, пріятенъ му е. Сло-
во-то което проводи на синове-тѣ Израи-
левы, та имъ благовѣствуваше миръ чрѣзъ
Іисуса Христа: той е Господь на всичкы;
37 Това слово вы знаете което станѫ по
всичкѫ Іудеіѫ, като начнѫ отъ Гали-
леіѫ, слѣдъ крыщеніе-то което проповѣда
38 Іоаннъ: Какъ помаза Богъ съ Духъ Святъ
и съсъ силѫ Іисуса отъ Назаретъ, който
обхождаше, правѣше благодѣянія и исцѣ-
ляваше всичкы-тѣ насилованы отъ діавола;
39 защото Богъ бѣше съ него. И ный смы
свидѣтели на всичко що стори той въ Іу-
дейскѫ-тѫ землѭ и въ Іерусалимъ: ко-
40 гото убихѫ, повѣсивше на дърво. Него
Богъ въскръси въ третій-тъ день, и по-
41 каза го явно. Не на всичкый-тъ народъ,
но на насъ прѣдопрѣдѣлены-тѣ отъ Бога
свидѣтели, които ядохмы и пихмы съ
него наедно, слѣдъ като въскръснѫ изъ
42 мъртвы-тѣ. И повелѣ ни да проповѣду-
вамы на народа, и да засвидѣтелствувамы,
че той е опрѣдѣленый-тъ отъ Бога Сѫд-
43 никъ на живы-тѣ и мъртвы-тѣ. Всичкы-
тѣ пророци свидѣтелствуватъ за него, че

< Стр. 929, Деянията на Апостолите
Бележка към глава 10, стихове 35-36

Текстът е частично повреден, но се разчита всичко:

„Ето праведния пѫтъ Господенъ. Богъ не гледа на лице, Но во всякой народъ, онзи който му ся бои и дѣйствува правда, приятенъ му е.”

„Ето праведния път Господен. Бог не гледа по лице; но във всеки народ, онзи който му се бои и действа правда, приятен му е.“

1 И тъй отхвърлѣте всякѫ злобѫ и вся-
кѫ льсть, и лицемѣріе, и зависть и вся-
2 ко одумуваніе: Пожелайте, като новоро-
ждены младенцы, чисто-то словесно млѣ-
3 ко, съ него да порастете: Понеже вку-
4 сихте „че Господь е благъ:“ При когото
идвайте, като при камыкъ живъ отъ че-
ловѣцы-тѣ отхвърленъ, а отъ Бога избранъ
5 и драгоцѣненъ. И вы като живы каменіе,
зидѣте ся на домъ духовенъ, на свя-
щенство свято, да принесете жертвы ду-
ховны благопріятны Богу чрѣзъ Іисуса
6 Христа. За това е писано и въ писаніе-то:
„Ето полагамъ въ Сіонъ камыкъ краеѫ-
гъленъ, избранъ, драгоцѣненъ, и който
7 вѣрува въ него нѣма да ся посрами. На
васъ прочее които вѣрувате е драгоцѣненъ:
а на тѣзи които ся противятъ „камыкъ-
тъ когото прѣнебрѣгнѫхѫ зидари-тѣ, той
бы глава на ѫгъль,“ и „камыкъ на прѣ-
8 пъниваніе, и камыкъ на съблазнь;“ Които
ся прѣпънуватъ и на слово-то сѫ проти-
9 вни, на което бѣхѫ и опрѣдѣлени. Вы
обаче сте родъ избранъ, царско свя-
щенство, народъ святъ, людіе които
Богъ придобы, за да възвѣстите добродѣ-
тели-тѣ на тогова, който вы призва отъ
тьмнинѫ-тѫ въ чуднѫ-тѫ своѭ свѣтли-
10 нѫ; Вы, които нѣкога си не бѣхте на-
родъ, а сега народъ Божій, нѣкога си не
помилованы а сега помилованы.
11 Възлюбленни, молѭ ви ся, като при-
шелцы и чужденцы на свѣтъ-тъ, да ся
отдалечавате отъ плътскы-тѣ похоти, кои-
12 то воюватъ противъ душѫ-тѫ: Да има-
те добро поведеніе-то си между язычницы-

< Стр. 953, Първо Съборно послание на Свети апостол Петър
Бележка (благодарствена молитва) и означение към глава 2, стихове 1-10

Текстът е частично повреден, но се разчита всичко:

„Благословенъ да е Господъ за неговата благостъ и милость към мене Който ми открива да познавамъ пѫтищата му. Той ме е искупилъ съ своята драгоцѣна кръвъ да го любя.”

„Благословен да е Господ за неговата благост и милост към мене, който ми открива да познавам пътищата му. Той ме е изкупил със своята драгоценна кръв да го любя.“

1. Подобно и вы, жены, покорявайте ся на мжжіе-тѣ си, щото, ако нѣкои отъ тѣхъ ся не покорявать на слово-то, да ся при-

съсъ злато, или прѣмѣна на дрехы-тѣ: Но потаенный-тъ человѣкъ на сърдце-то *украсен* съ нетлѣніе-то на кроткый и тихъ духъ, което е многоцѣнно прѣдъ Бога.

8 А най послѣ, бждѣте всинца единомыслении, сострадателни, братолюбиви, ми-
9 лостиви, дружелюбиви. Не въздавайте зло за зло, или хулж за хулж; но напротивъ това благославяйте; понеже знаете че на това быхте призвани, за да наслѣдите
10 благословеніе. Защото който ище да люби животъ-тъ, и да види добры дни, да спре языкъ-тъ си отъ зло, и устны-тѣ си
11 отъ да говорятъ льсть. Да ся уклони отъ зло и да стори добро; да потърси миръ
12 и да го слѣдува. Защото очи-тѣ Господни сж на праведны-тѣ и уши-тѣ негови на тѣхнж-тж молбж, а лице-то Господне е
13 противъ онѣзи които правятъ зло. И кой ще ви стори зло, ако бждете подражатели
14 на добро-то? Но ако и да страдате за правдж-тж блажени *сте*; а отъ тѣхный-

< Стр. 954, Първо Съборно послание на Свети апостол Петър Означения към глава 3

11 благодать. Ако говори нѣкой, *нека говори* като словеса Божіи: ако служи нѣкой, *нека служи* като отъ силж-тж коіжто *му* Богъ дава, да ся слави во всичко Богъ чрѣзъ Іисуса Христа, комуто е слава-та и държава-та во вѣкы вѣковъ. Аминь.

< Стр. 955, Първо Съборно послание на Свети апостол Петър Означения към глава 4, стих 11

реномудріе-то; защото Богъ ся противи на горды-тѣ, а на смиренны-тѣ дава бла-
6 годать. И тый смирѣте ся подъ державнж-тж ржкж Божіж, за да вы възвиси
7 на врѣме; И всякж вашж грыжж възложѣте на него, защото той ся грыжи за васъ.
8 Бждѣте трѣзвении, бодри; защото со-

< Стр. 956, Първо Съборно послание на Свети апостол Петър Означения към глава 5, стихове 6-7

19 бѣхмы съ него на святж-тж гор…
имамы и по извѣстно пророческо-то слово на което добрѣ струвате да внимавате, като на свѣтило което свѣти въ тъ-

< Стр. 957, Второ Съборно послание на Свети апостол Петър Означение към глава 1, стих19

2 скорашнж погыбель. И мнозина ще послѣдуватъ тѣхны-тѣ развращенія, поради които пжть-тъ на истинж-тж ще ся по-
3 хули. И отъ любостяжаніе ще вы употрѣбяватъ като търговіж съ прѣсторены думы; тѣхно-то осжжденіе отколѣ приготвено не ся забавя, и тѣхна-та погы-
4 бель не дрѣме. Защото ако Богъ не пощадѣ ангелы-тѣ които съгрѣшихж, но

< Стр. 957, Второ Съборно послание на Свети апостол Петър Означения към глава 2, стихове 2-4

и негова-та похоть; а който прави волѭ-
18 тѫ Божіѭ, въ вѣкы прѣбѫдва. Дѣца,
послѣдньо врѣме е; и както сте чули че
Антихристъ иде, и сега има много ан-

< Стр. 960, Първо послание на Свети апостол Иоан
Поправка на грешка в глава 2, стих 18

а най първо, защото *на Іудеи-тѣ* ся въ-
3 вѣри слово-то Божіе. Понеже ако нѣкои
не повѣрувахѫ, що *има отъ това?* Да
ли ще тѣхно-то невѣрство да унищожи
4 Божіѭ-тѫ вѣрѫ? Да не бѫде! но Богъ
нека е истиненъ, а всякой человѣкъ

< Стр. 967, Послание до Римляните
Означения към глава 3, стихове 2-4

5 а опытность-та надеждѫ: А надежда-та
не посрамява; защото любовь-та Божія е
излѣяна въ сърдца-та ни чрѣзъ даденаго
6 намъ Духа Святаго. Понеже Христосъ,

< Стр. 968, Послание до Римляните
Означения към глава 5, стих 5

ГЛАВА 7.

Или не знаете, братіе, (защото говорѭ на тѣзи които знаѭтъ законъ-тъ,) че законъ-тъ владѣе надъ человѣка, до колкото
2 врѣме живѣе? Защото мѫжатица жена чрѣзъ законъ-тъ е привързана на мѫжъ-тъ додѣ е живъ, ако ли умре мѫжъ-тъ, остава свободна отъ мѫжевый-тъ законъ.
3 И тъй ако бы при животъ-тъ на мѫжа *си* да отиде за другъ мѫжъ, блудница става; но ако умре мѫжъ ѝ свободна е отъ законъ-тъ, да не е блудница, ако отиде за другъ мѫжъ.
4 И тъй, братіе мои, колкото за законъ-тъ и вы умрѣхте чрѣзъ тѣло-то Христово, за да ся сочетаете съ другыго, който е въскрьснѫлъ отъ мъртвы-тѣ, да принесемъ плодъ Богу.
5 Защото когато бѣхмы въ плъть-тѫ, страсти-тѣ на грѣхове-тѣ които *ся показувахѫ* чрѣзъ законъ-тъ, дѣйствувахѫ въ наши-тѣ удове, за да принесемъ плодъ на смърть-тѫ.
6 Сега обаче, като умрѣхмы къмъ оногози който ны държеше, освободихмы ся отъ законъ-тъ; за да работимъ *Богу* по новый-тъ духъ, а не по ветхѫ-тѫ буквѫ.
7 И тъй що има да речемъ? Законъ-тъ ли е грѣхъ? Да не бѫде! но не познахъ грѣхъ-тъ, освѣнь чрѣзъ законъ-тъ; защото и пожеланіе-то не быхъ позналъ *за грѣхъ*, ако не бы казувалъ законъ-тъ:
8 „Не пожелавай.“ Но понеже грѣхъ-тъ зѣ поводъ чрѣзъ заповѣдь-тѫ, произведе въ мене всяко пожеланіе; защото безъ
9 закона грѣхъ-тъ е мъртвъ; И азъ жи-

< Стр. 970, Послание до Римляните
Бележка към глава 7

Текстът е частично повреден, но се разчита всичко:

„Правото на ЗАКОНА да раскрие грѣхътъ като покажи правдата Божия.

За да се яви отъ после благодата която да изяви Божията милость и Божията любовь къмъ насъ, която да ни даде виделина да ходимъ въ пълнота прѣдъ него.”

„Правото на ЗАКОНА да разкрие греха, като покаже правдата Божия.

За да се яви отпосле благодатта, която да изяви Божията милост и Божията любов към нас, която да ни даде виделина да ходим в пълнота пред него.“

ніе-то, *сирѣчь* искупуваніе-то на наше-то
24 тѣло. Защото съ надеждж-тж ся избавихмы; а надежда която ся види, не е надежда; защото това което види нѣкой,
25 какъ ще ся надѣе *за него?* Ако ли ся надѣемъ за онова което не видимъ, то съ
26 търпѣніе *го* очакувамы. Така сжщо и Духъ-тъ *ни* помага въ наши-тѣ немощи; понеже не знаемъ за какво да ся молимъ както подобава; но Духъ-тъ самъ ходатайствува
27 за насъ съ неисказанны въздыханія. А тойзи който испытува сърдца-та, знае какво е мудрованіе-то на Духа, че по *волж-тж* Божіж ходатайствува за святыи-тѣ.
28 Знаемъ пакъ че на тѣзи които любятъ Бога, които сж призвани споредъ *негово-то* прѣдопрѣдѣленіе, всичко-то на добро
29 имъ съдѣйствува. Защото които прѣдузна, *тѣхъ* и прѣдопрѣдѣли *да бждмтъ* съобразни въ образъ-тъ на Сына му; за да е той първороденъ между много
30 братія: А които прѣдопрѣдѣли, тѣхъ и призва; а които призва, тѣхъ и оправда;
31 а които оправда, тѣхъ и прослави. И тъй на това какво има да речемъ? Ако Богъ е отъ къмъ насъ, кой ще бжде про-
32 тивъ насъ? Понеже *той* който и Сына своего не пожали, но прѣдаде го за всинца ни, какъ не ще ни подари съ
33 него наедно и всичко? Кой ще обвини избранны-тѣ Божіи? Богъ е който *ги*
34 оправдава. Кой ще е тойзи дѣто ще *ги* осжжда? Христосъ е който умрѣ, а наипаче и въскръснж, който е и отъ деснж странж на Бога, който и ходатайствува
35 за насъ. Кой ще ны отлжчи отъ любовь-тж Христовж? скърбь ли, или утѣсненіе, или гоненіе, или гладъ, или голота, или
36 бѣда, или ножъ? (Както е писано: „За тебе весь день смы убивани; вмѣнявани
37 смы като овцы за кланіе.") Но во всичко това прѣпобѣждавамы чрѣзъ тогози
38 който ны е възлюбилъ. Понеже съмь увѣренъ че нито смърть, нито животъ, нито ангели, нито власти, нито силы, нито
39 сегашно-то, нито бждящо-то, Нито височина, нито дълбина, ни друго нѣкое създаніе, не ще може да ны отлжчи отъ любовь-тж Божіж, която е въ Христа Іисуса Господа нашего.

< Стр. 971, Послание до Римляните
Бележка към глава 8

Текстът е частично повреден, но се разчита така:

„[Силата на Духа покорява плътьта и ние приемаме] Духътъ на Христа, който ни извожда отъ робството на закона и ни въвожда в чудната свобода за да живѣемъ не вече по законъ но по любовъ. Това което сега върши Духътъ на …

… [избавление] т.е. да ни освободи отъ владичеството на плътьта. Това ще стани когато се изявятъ синоветѣ Божи."

„[Силата на Духа покорява плътта и ние приемаме] Духът на Христа, който ни извежда от робството на закона и ни въвежда в чудната свобода, за да живеем не вече по закон, а по любов. Това, което сега върши духът на …

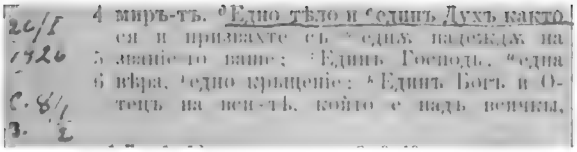
… избавление, т.е. да ни освободи от владичеството на плътта. Това ще стане, когато се изявят синовете Божи."

16 ще пожалж. И тъй не е отъ тогози който ище, нито отъ тогова който тича, но отъ Бога който милува. Защото писаніе-то
17 говори Фараону: Само за това тя повди-

< Стр. 972, Послание до Римляните
Означения към глава 9, стих 16

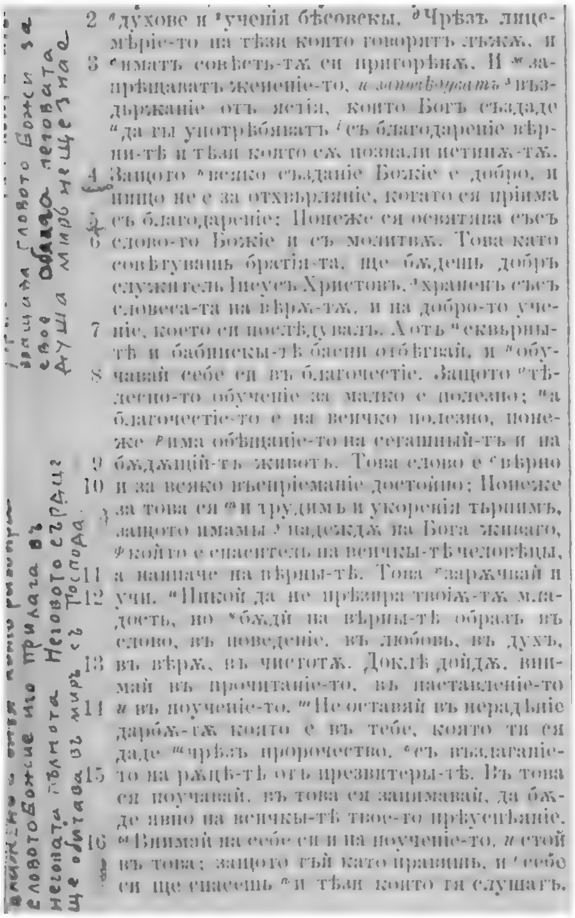
29 *нѣщо;* Да ся не похвали прѣдъ него ни
30 една плъть. А вы сте отъ него въ Христа Іисуса, който станж за насъ отъ Бога мудрость и правда и освященіе и

< Стр. 979, Първо Послание до Коринтяните
Означения към глава 1, стих 30

4 миръ-тъ. Едно тѣло и единъ Духъ както
ся и призвахте съ една надеждѫ на
5 званіе-то ваше; Единъ Господь, една
6 вѣра, едно крыщеніе; Единъ Богъ и О-
тець на вси-тѣ, който е надъ всичкы,

< Стр. 1006, Послание до Ефесяните
Означения и дати към глава 4, стих 4

2 духове и ученія бѣсовскы, Чрѣзъ лице-
мѣріе-то на тѣзи които говорятъ лъжѫ, и
3 иматъ совѣсть-тѫ си пригорѣнѫ, И за-
прѣщаватъ жененіе-то, *и заповѣдватъ* въз-
държаніе отъ ястія, които Богъ създаде
да гы употрѣбяватъ съ благодареніе вѣр-
ни-тѣ и тѣзи които сѫ познали истинѫ-тѫ.
4 Защото всяко създаніе Божіе е добро, и
нищо не е за отхвърляніе, когато ся пріима
5 съ благодареніе; Понеже ся освятява съсъ
6 слово-то Божіе и съ молитвѫ. Това като
совѣтувашь братія-та, ще бѫдешь добръ
служитель Іисусъ Христовъ, хранень съсъ
словеса-та на вѣрѫ-тѫ, и на добро-то уче-
7 ніе, което си послѣдувалъ. А отъ скверны-
тѣ и бабинскы-тѣ басни отбѣгвай, и обу-
8 чавай себе си въ благочестіе. Защото тѣ-
лесно-то обученіе за малко е полезно; а
благочестіе-то е на всичко полезно, поне-
же има обѣщаніе-то на сегашный-тъ и на
9 бѫдѫщій-тъ животъ. Това слово е вѣрно
10 и за всяко пріеманіе достойно; Понеже
за това си и трудимъ и укоренія търпимъ,
защото имамы надеждѫ на Бога живаго,
който е спаситель на всичкы-тѣ человѣцы,
11 а наипаче на вѣрны-тѣ. Това заръчвай и
12 учи. Никой да не прѣзира твоіѫ-тѫ мла-
дость, но бѫди на вѣрны-тѣ образъ въ
слово, въ поведеніе, въ любовь, въ духъ,
13 въ вѣрѫ, въ чистотѫ. Доклѣ дойдѫ, вни-
май въ прочитаніе-то, въ наставленіе-то
14 *и* въ поученіе-то. Не оставяй въ нерадѣніе
дарбѫ-тѫ която е въ тебе, която ти ся
даде чрѣзъ пророчество, съ възлаганіе-
15 то на рѫцѣ-тѣ отъ презвитеры-тѣ. Въ това
ся поучавай, въ това ся занимавай, да бѫ-
де явно на всичкы-тѣ твое-то прѣуспѣваніе.
16 Внимай на себе си и на поученіе-то, *и* стой
въ това; защото гъй като правишь, и себе
си ще спасешь и тѣзи които тя слушатъ.

< Стр. 1022, Първо Послание до Тимотея
Бележка към глава 4

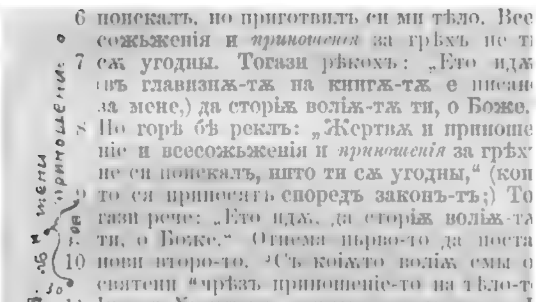
Текстът е частично повреден, но се разчита така:

„Блажен е онзи, който разбира словото Божие и го прилага въ неговата пълнота. Неговото сърдце ще обитава въ миръ съ Господа.

[*Горко на този който из*] *връщава словото Божи за свое облага неговата душа миръ не ще знае."*

„Блажен е онзи, който разбира словото Божие и го прилага в неговата пълнота. Неговото сърце ще обитава в мир с Господа.

[Горко на този, който из]вращава словото Божие за своя облага. Неговата душа мир не ще знае."

6 поискалъ, но приготвилъ си ми тѣло. Все
сожьженія и *приношенія* за грѣхъ не ти
7 сѫ угодны. Тогази рѣкохъ: „Ето идѫ
(въ главизнѫ-тѫ на книгѫ-тѫ е писано
за мене,) да сторіѫ волѭ-тѫ ти, о Боже.
8 По горѣ бѣ реклъ: „Жертвѫ и приноше-
ніе и всесожьженія и *приношенія* за грѣхъ
не си поискалъ, нито ти сѫ угодны," (кои
то ся приносятъ споредъ законъ-тъ;) То
9 гази рече: „Ето идѫ, да сторіѫ волѭ-тѫ
ти, о Боже." Отнема първо-то да поста
10 нови второ-то. Съ коіѭто волѭ смы о
святени чрѣзъ приношеніе-то на тѣло-то
11 Іисусъ Христово *принесено* единъ пѫть. И
всякой священникъ стои та служи вся
кой день и приноси много пѫти исты-т
жертвы, които не могѫтъ никога да от

< Стр. 1035, Послание до Евреите
Бележка и означение към глава 10, стихове 9-10

Текстът гласи:

„Освя-тени чрѣзъ приношението Хрис-тово."

„Осветени чрез приношението Христово."

КРАТЪК РЕЧНИК
НА ОСТАРЕЛИ И ЧУЖДИ ДУМИ
УПОТРЕБЕНИ В БИБЛИЯТА

КРАТЪК РЕЧНИК
НА ОСТАРЕЛИ И ЧУЖДИ ДУМИ
УПОТРЕБЕНИ В БИБЛИЯТА

А
антракс (гр.) - тежка заразна болест
акрида - вид скакалец; вид растение за ядене
аспида - силно отровна змия
ашери - езически кумири

Б
балван - стълб за поклонение, скала
безбедно - безопасно (сигурно)
безстидно - безсрамно
безчинно - непристойно, беззаконно (не по правилата)
бесовъпрошател - магьосник, свързан с лоши духове
блескавица - светкавица
блистание - бляскава (силна) светлина
бременосци - носители на мъки и скърби
букс - чемшир

В
василискови яйца - яйца на аспида (ехидна)
ваяни - изваяни религиозни предмети
верблюди - камили
велегласно - гръмогласно (силно)
верея - стълб за врата, окачалник
веса - кантар, везни
ветви - клонки, вейки
ветха - вехта, стара
висон - изящно ленено платно, скъпа тъкан
виталище - място за живеене, квартира
влъхви - древни мъдреци
вретище - грубо платно от кълчища
всадник - коник
всесъждение - всеизгаряне
всуе - напразно
възвиши - въздига
възсоват - призоват
въздаяние - възмездие, отплата
възопия (ст. б.) - извиквам, запявам

Г
голени - пищяли
гомор (мярка) - 2.3 литра
гъгнив - който говори носово
гъжва - чалма
гъргорица - гурголица, птица по-малка от гълъб
гъртан - гърло, гръклян

Д
давир - светилище, прорицалище
див ярец - дива коза
доброгласни - благозвучни
дозволение - позволение
дряхъл - посърнал, отпаднал, немощен
дякон - най-долен свещенически чин

Е
еван - оскъден
единорог - див бивол, зубър
елей - дървено масло
епископ (гр.) - висш християнски духовник
ефод - горна дреха на еврейски свещеник
ехидна - малък бозайник; (библ.) силно отровна змия

Ж
ждребе - младо конче (рожба)
жестоковийни - дебелоглави
жестокосърдечни - коравосърдечни
жестокочелест - коравочелест (инат)
жлеб- дългодърво, издълбано като корито; голямо корито за превоз на грозде
поджлебник - каца за жлеба

З
забрала - редут, отбранителен вал
запетелки - двойни куки; закопчавам чрез петелка
зари - далечни светлини като от пожар
звекне - викне, кресне (от “звек” - тъп звънтеж)
зловонен - смраден, вонящ

И
ибис - дългокрака блатна птица, свещена за древните египтяни

изтае - изтича, стопява, огорчава
изнурява - изморява, изтощава, терзае
иноплеменници - чужденци
истият път - правият път, истински път
истото - същинското, истинското

К

касия - благородна билка - “майчин лист”
киване - кимане
кидар = митра - корона
киновар - (гр.) ярко червена боя
в клет - в стая, в килер
клетове - житници, хамбари
клюса - клопка, капан
козунствува - заговорничи, интриги против някого
корист - материална изгода, облага, (библ.) “плячка”
корица - канела, съставна част от благовонното масло
красничав - крастав
кремен - кремък
крин (цв.) - крем
кролик - питомен заяк
крюкове - куки, закачалки
кръвник - кръвопиец
купно - заедно
къпони - теглилки (грамове), везни с кобилица
кърчаг - съд за вода, стомна

Л

ланита - буза
левиатан (библ.) - водно чудовище, грамадно и страшно
лелекаене - пеене (плачене с викове)
лествица - стълба
леторасъл - нов, зелен израстък
лилек - (диал.) прилеп, щъркел
лихоимство - лихварство, рушвет чийство
луни се - сумнамбулизъм, лунатик
лъга - малка горичка на влажни места
лъст - ласкателство, измама

М

масти - масла
в матка - (техн.) отливка; корито на река; житен клас
меше - стомах, корем; умалително от мях
мерзост (рус.) - подлост, гадност, гнусота
мигдал - бадем
мило - (диал.) сапун; Милло - име на крепост в Сихем
мирски - светски, недуховни (хора)
мирсина = митра - корона
миро - (гр.) дървено масло с аромати, благовонно масло
млат - голям железен чук
мощи - останки от тяло на светец
мъзда - отплата, възмездие, отмъщение
мях - торба, духало за огън

Н

наглавия - капители
назирей - мъж или жена обречени на Бога
нарамници - презрамки
напокон - после, накрая
начатки - първородното, първото; подаръци от първите плодове на жетвата.
невод - рибарска мрежа
неистово - нечовешки
непокорливи - непослушни
нечестиви - грешни
неясит - ненаситна водна птица; пеликан
низвергнат - отхвърлен, отстранен
от нине - от сега
нога - крак
нощен вран - бухал

О

обаятели - баячи
обзрех - обхванах с поглед
обличил - изобличил
образи - да се изобрази, да се даде образ
обтичат - обшиват дрехи по ръба с гайтан
обтока - дълга ивица плат за обточване на дреха
обуявам - обезумявам, подлудявам
огница - силна треска, тифус, пневмония
одрове - дървени легла, кревати
орикс - вид дива коза
оръжете се - въоръжете се
осел - магаре
оскудее - в липса, изпадане в бедност
отава - дребна трева
откровница - изтръгната от корен, отскубната

отрада - радост, утеха
отроковица - момиче, девойка
отстъпници - изменници
очистилище - покривът на ковчега на Завета
ошийник - нашийник

П
паланка - малък град или голямо село
пасха - (от египтяните) празника на освобождението
паметописец - летописец; писар в Царския двор, който записвал събитията на Иудейското царство
петелки - илик, куки
пламенени - разгорещени
плащеница - бяло платно за покриване на покойник
поборник - борец
повеление - заповед
покров - покривало за мъртвец
поношение - хулене, оскърбяване
поприще - поле за изява, призвание
поработщение - поробване, покоряване
поручава - поръчва, възлага, заръчва
постава - стая за грозде, подплата, корито
постал - мършав, дръглив
похищава - присвоява, заграбва
почечуй - маясъл, хемороиди
презвитер - свещенник
пределите - границите
предиря - претърся, търси
прекровка - було, шал
прелъжник - измамник
преперици - пъдпъдъци
привеси - висулка, превръзка
притвор трикровен - вход трикрилен
притвор = тром - предхрамие, вход
прозябва - пониква, изниква
прозябление на злака - поникване на младо зелено растение
прокоба - проклятие
пролом - проход между скали, направен от река
прузи - насекоми подобни на скакалци
пръгът - скакалеца
пуста - необитаема
пържина - дебел дървен прът

Р
рави - учител
раздражава - раздразва, разгневява
разжегоха - разпалиха, възпламениха
разпели - разпъналиа
рака - безделник, безполезен
ратно оръдие - бойно оръдие
ратува - воюва
рачител - усърден, грижовен
рачение - страст, силно желание
рачителства - милувки
рачително платно - бродирано платно
ревнител - горещ застъпник, радетел
рикае - реве (лъв)
ритор - оратор, вития

С
симвина - арфа
сапога - (р.) обувка
сароново цвете - роза
сатир - горско полубожество с кози крака и рога
сварлив - свадлив
свинец (р.) - куршум
сглада - приглаждане
седина - бели коси (побелял)
семидал - чист пшеничен хляб
сет - мрежа, примка, стрела
сетование - жалеене, оплакване
сикера - спиртно питие
ситник - вид тръстика растяща по блатливи и водни места
скиния - храм, шатър за срещане на Бога
скопени - кастрирани или доброволно въздържани от брачен съюз
скратил - скъсил
скудоумен - умствено ограничен
сласти - страсти
смерчие - смрика (растение с жълтеникави цветове и горчив корен)
сметание - помитане, очистване
смоковница - смокиня
солица - копие, меч
сонмнище - множество, тълпа
сот - медена питка
спомоществувание - помагане
срачица - дрешка, вид тънко наметало
стезите - пътеките
стид - срам

стражи твърдела - стражи на крепоста
страннолюбив - гостоприемен
стрика - роднина
строптив - упорит, своенравен, опърничав
струпей - суха кора на рана
стъгда - площад, мегдан
стяжение - (р.)имот, богатство
суламката - Соломонова булка
сулица - късо копие за хвърляне

Т

твърдта - първото небе, което се простира над земята, простора
тегота - тежест, мъка, грижа, досада
тенето - мрежа, клопка
теревинт - терпентиново дърво (дърво подобно на дъб)
терафимни - домашни идоли
тетива - струна на лъка
тиара - папска тържествена корона на три етажа
тмократен - многоброен
топор - брадва
тул - колчан, стрелник
тумима - кабалистичен термин (камъчета на гадател)
тържище - пазар

У

убогий - беден, безимотен, немощен, сакат
узъ - земята където живее Йов
узи - връзки, окови, вериги
узник - окован затворник
уломци - парчета, (късове)хапки хляб
усмар - кожар
утаявам - скривам
утоки - ръкав на река
ухищрения - хитрувания

Ф

финици - плодове на финикова палма

Х

хитон - дълга старогръцка дреха
хищение - плячка
хоругва - голямо платнище на дълъг пърт с изображение на Христос и на светиите, църковно знаме
хралуп - кухина, направена от дъски
хром - куц

Ч

чахотка - охтика, туберкулоза
червеница (б.) - червен вятър
чертог - дворец, замък
чресла - хълбоци, слабини

Ш

шепотник - клюкар, клеветник

Щ

щенета - малките на животно
щения - желания

Я

ярус - етажен ред
ящер - изкопаемо влечуго, гущер

събрал: ***Светозар Няголов***

речникът е уточнен от колектив, по следния речников фонд:

1. Ригс, Ел. „Речник на Святото Писание”, Цариград, 1884 фототипно изд. като „Български Библейски речник”.

2. „Речник на редки, остарели и диалектни думи в литературата ни от XIX и XXв.”, изд. на БАН, С., 1974

3. Речник на Българския Език, (1- 9т.), изд. С.

4. Руско-Бълг. Речник, (1-2т.) изд. „Наука и изкуство”, С, 1986

5. Толковый Словарь Русского Языка. Государственный институт “Советская Энциклопедия”, Москва, 1935-1940, (1-4т.)

6. „Речник на чуждите думи в българския език”, изд. на БАН, С., 1992

7. Бакалов, Георги „Енциклопедичен речник на чуждите думи” С., 1946

8. „Български тълковен речник” (четвърто фототипно) изд. на БАН, С., 1993

9. „Български етимологичен речник” (1-5т.) акад. изд. „Проф. Марин Дринов”, С., (1971-1996)

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРИЛОЖЕНИЯТА:

БИБЛІЯ

НА
ВЕТХЫЙ И НОВЫЙ

ЗАВѢТЪ

Фототипно издание
направено по изданието на Библията,
отпечатана през 1885 г. за Британското библейско дружество
в печатницата на Адолф Холцхаузен в гр. Виена

ПРИЛОЖЕНИЯ

„ИСТОРИЯ, ЗНАЧЕНИЕ И СИЛА
НА ЦАРИГРАДСКАТА БЪЛГАРСКА БИБЛИЯ"

монография

Петър А. Вангелов

„УЧИТЕЛЯ ЗА БИБЛИЯТА"

извадки от протоколи, беседи и лекции на Учителя

Асен Чилингиров

Разчитане на бележките от личната Библия на Учителя:

текстове от български език
Светозар Няголов

текстове от английски и староеврейски език
проф. Петър Велинов

Участваха още много приятели
с идеи, практическо участие и материали
на които сме дълбоко признателни и благодарни.

ИК "ВИДЕЛИНА"
София • 2000
ISBN 954-8925-23-0